

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ (TEFSİR)
ANABİLİM DALI

KUR'AN'DA LUT KAVMI

Yüksek Lisans Tezi

Ömer Müftüoğlu

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet Paçacı

T 81782

Ankara - 1999

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ
(TEFSİR) ANABİLİM DALI

KUR'AN'DA LUT KAVMİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet PAÇACI

Tez Jürisi Üyeleri;

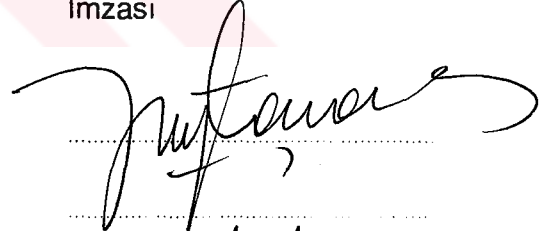
Adı ve Soyadı

İmzası

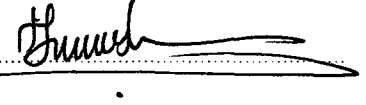
Doç. Dr. Mehmet Paçacı

Doç. Dr. Nahide Bozkurt

Doç. Dr. İdris SENGÜL

N. Bozkurt

Tez Sınav Tarihi: 1999

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
GİRİŞ	VI
KUR'AN'DA VE TEVRAT'TA LUT KISSASI ANLATIMLARI	X

BİRİNCİ BÖLÜM	
LUT PEYGAMBER VE	
GENEL ÖZELLİKLERİYLE LUT KAVMI	1

I. LUT PEYGAMBER	2
II. GENEL ÖZELLİKLERİYLE LUT KAVMI	4
A. LUT KAVMİNİN YAŞADIĞI DÖNEM	4
B. LUT KAVMİNİN YAŞADIĞI BÖLGE	6
C. LUT KAVMI FERTLERİ	8
D. LUT KAVMİNDE ERKEK EŞCİNSELLİĞİ	11

İKİNCİ BÖLÜM	
HELAK ÖNCESİ LUT KAVMI	16

I. LUT PEYGAMBER'İN TEBLİĞİNE KARŞI KAVMİNİN TAKINDIĞI	
TAVIRLAR	20
A. YALANLAMA	21
B. ALAY ETME	23
C. TEBLİĞİN YASAKLANMASI	24
D. İHRAÇ TEHDİDİ	25
II. LUT AİLESİNE GELEN MELEK ELÇİLER	26
A. ELÇİ MELEKLERİN KİMLİĞİ	26
B. ELÇİ MELEKLERİN ÖZELLİKLERİ	27
C. ELÇİ MELEKLERİN HZ. İBRAHİM'İ ZİYARETİ	27
D. ELÇİLERİN HZ. LUT'A GELİŞLERİ	31
1. Melek Elçilerin Gelmesinden Sonra Lut Kavminin Yaptıkları	32
2. Sodom Halkının Lut Peygamberden Misafirlerini İstemesi	33

3. Lut Peygamber'in Kavminin İsteğini Reddetmesi	33
4. Kavmin Elçileri İstemedeki Israrı ve Hz. Lut'un "Kızlarını" Teklif Etmesi	35
5. Kavmin "Kızlar" Teklifini Kabul Etmemesi	36
6. Hz. Lut'un Bunalması ve Rabbından Yardım İstemesi	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM LUT KAVMİNİN HELAKI 40

I. HZ. LUT VE AİLESİNİN SODOM'DAN AYRILMALARI	41
A. ÇIKIŞ NASIL YAPILACAK	41
B. KURTULANLAR NEREYE GİTTİLER	44
II. LUT KAVMİNE GELEN AZAP	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM KUR'AN'IN TARİHSELLİĞİ AÇISINDAN LUT KAVMİ KISSASI 52

I. KISSA NİÇİN ANLATILMIŞTIR	53
II. HZ. PEYGAMBER DÖNEMİNDE EŞCİNSELLİK OLGUSU	59
SONUÇ	67
KAYNAKÇA	69
ÖZET	74
SUMMARY	75

ÖNSÖZ

Kur'an, M.S. 7. yüzyılda Arap yarımadasında yaşamış Hz. Peygamber'e vahyedilmiş son ilahi kitaptır. Dolayısıyla vahyin ilk muhatapları o dönemde bir çoğu çölde yaşayan Araplardır. Kur'an'da anlatılan her konuda ilk olarak bu insanların kavrayış ve bilgi düzeylerinin dikkate alınma zorunluluğu vardır. Kendilerinden yaklaşık 26-27 asır önce yaşamış Lut kavminin hayatı anlatılırken de onlara verilmek istenen mesajlar doğrultusunda ve anlama düzeylerinde bir söylem kullanılmıştır. Dolayısıyla insanlar bu anlatılanlardan bilgi sahibi olmuşlar, ders almışlardır.

Günümüzde ise, tarihin bize çok uzak bir kesitinde yaşanmış olayların, nisbeten daha yakın bir dönemde yaşamış insanlara hikaye edilişi olan ayetlerin anlaşılması ve ilk muhataplarına hangi mesajı verdiğinin tesbiti gibi zor bir görev vardır. Kur'an, bir tarih kitabı olmadığı ve böyle görülemeyeceği için anlatılanları sırf tarihi olaylar olarak değerlendirmemek ve yukarıda açıklanmaya çalışılan perspektiften konuya yaklaşmak gerekir.

Başlangıçta, konuyu böyle bir bakış açısından çalışmam gerektiğini öğreten ve çalışma boyunca kıymetli görüş ve uyarılarıyla bana hep destek olan Hocam Sayın Doç. Dr. Mehmet Paçacı'ya şükranlarımı sunarım.

Bununla birlikte derslerinden ve eserlerinden yararlandığım Bölümdeki bütün Hocalarıma da ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

GİRİŞ:

Kur'an'da Lut Kavmi adıyla ortaya konulan bir çalışmanın, konusu gereği tarihle ve bu bilimin verileriyle sıkı bir ilişkisinin olduğu ortadadır. Milattan önce yaklaşık 2000'lerde yaşamış bir topluluk hakkında tarihin ortaya koyduğu bulgular, bunların yorumu ve o dönemle ilgili temel yargılar ne denli gerçeğe yakın ve ne kadar detaylı olursa bu verileri kullanarak oluşturulacak tezde de o ölçüde netlik ve ayrıntı ortaya çıkacaktır.

Kur'an, bir tarih kitabı değildir¹. Böyle olmadığı için de Onun ayetlerinden yola çıkarak tarihi bir takım bilgilere ulaşmaya çalışmak ve yine Onun terimlerini böyle bir amaca yönelik olarak tüketmeye kalkışmak, amacı dışında Kur'an'ı kullanmak olduğu kadar, aynı zamanda O'na karşı gündeme gelebilecek ciddi bir haksızlıktır². Bu yüzden tarih, araştırılan dönemin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi yapısı hakkında bir hüküm veremiyorsa yahut bunlara şu aşamada ulaşma imkanı bulunamamışsa buna Kur'an terimlerinden, çeşitli yorumlarla ulaşma çabası içine girilmemelidir. Genel bir ilke olarak tarih bilgisi Kur'an dışı kaynaklarla, özellikle tarih disiplininin verileriyle desteklenerek oluşturulmaya çalışılmalıdır³.

Bununla birlikte kıssaların yahut Kur'an'daki diğer tarih anlatımlarının amacı bir tarih kitabında olduğu gibi olayları sebep-sonuç ilişkileri içinde ve kronolojik

¹ "Kur'an'ın felsefe kitabı da ilim kitabı da olmadığı, onun asıl gayesinin maddi-manevi kurtuluşlarını sağlamak için insanlara en doğru yolu göstermekten ibaret olduğu ve bunun hiçbir zaman hatırdan çıkarılmaması gerektiği hkb bkz. Akdemir, Salih, *İlmi Tefsir Hareketinin Değerlendirilmesi ve Ondokuz Rakamı Üzerine*, (Draz, Abdullah, *Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru*, (Terc: Salih Akdemir), Ankara: Mim Yay., 1983, s.XXV. "Kur'an tarih kitabı olmadığından teferruat ve lüzumsuz kısımlar anlatılmamış sadece Kur'an'ın hidayet rehberi oluşuna uygun bir şekilde muhatapları irşad ve tenvir edecek kısımlar anlatılmıştır" değerlendirmesi için bkz. Şengül, İdris, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, İzmir: Işık Yay., 1994, s.46

² "Kur'an kıssaları, sonsuz ilmiyle bu alemi tamamıyla ihata eden bir Zat'ın bilgisi ve O'nun beyanı doğrultusundaki insanlık tarihinin en güvenilir özetidir" değerlendirmesi için bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.17

³ Tarihsellik metodunu; Batılı beşeri bilimcilerin ve onların arasından İslam'ı ve İslam kültürünü araştırma alanı olarak seçen Batılı İslam araştırmacılarının uyguladığı ve Fazlur Rahman'ın da bu metodu Kur'an'a, Hadise ve Müslüman düşünce tarihine uyguladığı konusunda bkz. Paçacı, Mehmet, *Sunuş Yazısı*, Fazlur Rahman, *Allah'ın Elçisi ve Mesajı Makaleler I*, (Çev.: Adil Çiftçi) Ankara: Ankara Okulu Yay., 1997, s.VII

sıraya uygun olarak anlatmak değil⁴, geçmiş peygamberlerin ve milletlerin başına gelenlerden bir ibret dersi alınmasını sağlamaktır⁵. Kıssaları sadece tarihi bir vak'a olarak veya sanatlı bir şekilde geçmiş haberlerin tasviri olarak düşünmek abes olur⁶. Kur'an'da peygamberler tarihinden ve bazı geçmiş tarihi olaylardan bahsedilmesi sadece ders ve ibret almamız içindir⁷.

Bu ilke göz önüne alındığında; "Lut Kavmi Kıssasının, Kur'an'ın mesajı içindeki yeri ve muhataplar açısından anlamı nedir?" sorusu tezin temel sorusu olarak ilk sırayı alır. Lut Kavminin yaşantısı ve bunun sonucu olarak başlarına gelenler, Kur'an'ın ilk muhatapları için olumsuz bir örnektir ve çok yalın olarak onlara; "Lut Kavmi gibi yaşarsanız sonunuz kötü olur, helak olursunuz" mesajını vermektedir.

M.S. 7. yüzyıl Araplarının, birlikte yaşadıkları Yahudilerden, onların kutsal kitapları Tevrat vasıtasıyla Lut Kavmi hakkında bazı ön bilgiler edinmiş oldukları düşünülebilir. Ama bunlar son derece yüzeyseldir ve ibret alınabilecek bilgiler değildir. Çünkü Tevrat'ta Lut Kavminden ziyade Lut Peygamber'in kendi öz kızlarıyla şarhoş olup beraber olduğu, bu beraberlikten doğan çocuklar ve onların tarihteki iki topluluğun (Moablıların ve Ammon Oğullarının) atası oldukları, vurgulanarak anlatılmaktadır⁸. Bunlar açıkça Lut Peygamber'e iftira atılan satırlardır. Bir bakıma bunların da düzeltilmesi ve Allah Elçisi olan bir peygamberin o dönem Arapları arasındaki imajının gerçeğe uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Kur'an hem bunu gerçekleştirmek hem de kavim hakkında onların yaşantısını ve sonlarını anlatmak suretiyle ilk muhatapları bilgilendirmek, dolayısıyla ibret

⁴ Kur'an'ın, en güzel kıssaları adeta gözlerimizin önünde cereyan ediyormuşcasına anlattığı görüşü için bkz. Cerrahoğlu, İsmail, *Tefsir Usulü*, Ankara: D.İ.B. Yay., 1990, s. 172

⁵ Cerrahoğlu, *Tefsir Usulü*, s. 171; Kur'an'da bir tarih kitabındaki gibi tarihi bilgi bulunmayışının Onun kendi metodu ve üslubu gereği olduğu hk. bkz. Kuzgun, Şaban, *H: İbrahim ve Hanıflık*, Ankara: SeDa Yay., 1985, s.5; Kur'an'ın tarihi olayları bize aktarıırken, dini gayelerin yanında, ikinci derecede önemli bir çok dinle ilgili hususa işaret edip açıklamak istediği hk. bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.5.

⁶ Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.27

⁷ Şengül, *a.g.e.*, s.29

⁸ Tevrat, Tekvin 19/ 30-38

almalarını sağlamak amacıyla toplam 16 surede yer alan 116 ayeti bu konuya ayırmıştır⁹.

Bu tezde tarihî bilgilerden ulaşılabilenler ölçüsünde günümüzden yaklaşık 4 bin yıl önce yaşamış Lut Kavminin yaşantısı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Tarih Kitaplarında veya Tevrat'ta değil de "Kur'an'da" sınırlamasıyla çalışmaya başlarken de 14 yüzyıl önceki Arap toplumuna, kendilerinden asırlarca önce yaşamış bir kavmin ibret alınacak yönlerini anlatan ayetlerin kullanılacağı bilincinde olunduğunun ve bu kabulde konuya yaklaşılabileceğinin altı çizilmelidir.

KUR'AN'DA VE TEVRAT'TA LUT KISSASI ANLATIMLARI

Bu başlık altında Lut Kavminin anlatıldığı Kur'an ayetleriyle Tevrat ayetleri karşılıklı olarak iki sütun halinde okuyucuya sunulacaktır. Bu yapılırken yoruma yer verilmeyecek, salt olarak kutsal metinlerdeki ifadeler aktarılacaktır. Böyle olunca zaten farklılıklar kendiliğinden ortaya çıkacak ve okuyucu tarafından daha kolay izlenebilecektir. Sol sütunda Kur'an ayetleri, sağ sütunda ise Tevrat ayetleri yer alacak şekilde düzenleme yapılmıştır. Bu arada Tevrat ayetleri Kitabı Mukaddes'teki imlasıyla, Türkçe kurallara uydurulmadan, aynen aktarılmıştır.

9

Sıra No	Sure Adı	"Lut" İsmi Geçen Ayet	Kavmi Anlatan Ayet	Konuyla İlgili Ayet	Toplam
1	En'am (6/ 86-87)	1	-	1	2
2	A'raf (7/ 80-84)	1	4	-	5
3	Hud (11/ 69-83)	5	4	6	15
4	Hicr (15/ 52-77)	2	17	7	26
5	Enbiya (21/ 71-75)	2	-	3	5
6	Hacc (22/ 42-43)	1	-	1	2
7	Şuara (26/ 160-175)	3	12	1	16
8	Neml (27/ 54-58)	2	3	-	5
9	Ankebut (29/ 26-35)	4	4	2	10
10	Saffat (37/ 133-138)	1	5	-	6
11	Sad (38/ 12-14)	1	-	2	3
12	Kaf (50/ 12-14)	1	-	2	3
13	Zariyat (51/ 32-37)	-	5	1	6
14	Necm (53/ 53-55)	-	-	3	3
15	Kamer (54/ 33-40)	2	5	1	8
16	Tahrim (66/ 10)	1	-	-	1
Top.	16	27	59	30	116

<u>KONU</u>	<u>KUR'AN AYETİ</u>	<u>TEVRAT AYETİ</u>
<i>Hz. LUT UN BABASI</i>	—	27-Haran Lutun babası oldu. (TEKVİN BAP 11)
<i>Hz. İBRAHİM' LE Hz. LUT'UN AYRILMALA RI</i>	<i>Lut da İbrahim'e iman etmişti ve "Ben Rabbıma hicret ediyorum zira o daima galiptir hikmet sahibidir", demişti. (Ankebut 29/ 26)</i>	31-Ve Terah oğlu Abramı, ve Haranın oğlu, torunu Lutu, ve gelini Sarayı, oğlu Abramın karısını, beraber aldı; ve Kenan diyarına gitmek üzere Kildanilerin Ur şehrinden onlarla çıktı; ve Harana geldiler, ve orada oturdular. (TEKVİN BAP 11) 4-Ve Abram RABBİN kendisine söylediği gibi gitti; Lut da kendisi ile beraber gitti; ve Abram Harandan gittiği vakit, yetmiş beş yaşında idi; 5- Ve Abram karısı Sarayı, ve kardeşinin oğlu Lutu, ve Haranda kazanmış oldukları bütün mallarını ve edinmiş oldukları canları aldı, ve Kenan diyarına gitmek üzere çıktılar; ve Kenan diyarına geldiler. (TEKVİN BAP 12) 5-Abramla beraber giden Lutun da koyunları ve sığırları ve çadırları vardı. 6-Ve birlikte oturmak için onları taşıymıyordu; çünkü onların malı çoktu, ve birlikte oturamıyorlardı. 7-Ve Abramın sürülerinin çobanları ile Lutun sürülerinin çobanları arasında çekişme oldu. (Ve Kenanlılar ve Perizziler o zaman memlekette oturuyorlardı). (TEKVİN BAP 13) 8-Ve Abram Luta dediki: Rica ederim, benimle senin aranda ve benim çobanlarımla senin çobanların arasında çekişme olmasın; çünkü biz kardeşiz. 9-Bütün memleket senin önünde değil mi? Rica ederim, benden ayrıl; eğer sola gidersen, ben sağa, ve eğer sağa gidersen, ben sola giderim. 10-Ve Lut gözlerini kaldırdı, ve bütün Erden Havzasının, Sodom ve Gomorrayı RAB helak etmeden evel RABBİN bahçesi gibi, Tsoara giderken Mısır diyarı gibi, her yerde suyu bol olduğunu gördü. 11-Ve Lut bütün Erden Havzasını kendisine seçti; ve Lut şarka doğru göç etti; ve birbirinden ayrıldılar. 12-Abram Kenan diyarında oturdu, ve Lut Havza şehirlerinde oturdu, ve Sodoma doğru çadır kurardı. (TEKVİN BAP 13)

**SODOM
HALKININ
ÖZELLİĞİ**

Lut'u pis işler yapılan yerden kurtardık. Onlar fasıklardan ibaret olan kötü bir kavimdi.

(Enbiya 21/ 74)

Önceleri kötülük yapan kavim gelen elçileri görünce koşarak Hz. Lut'a geldi. (Hud 11/ 78)

Siz kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yaklaşıyorsunuz siz şüphesiz cahillik eden bir topluluksunuz. (Neml 27/ 55)

Oranın halkı zalim kimselerdir.

(Ankebut 29/ 31)

**ELÇİ
MELEK-
LERİN
SODOM'A
GELİŞİ**

Elçilerimiz Lut'a gelince bundan dolayı çok kötüleşmiş, iyice sıkılmış ve çok kötü bir gün , demişti.

(Hud 11/ 77)

Ey Lut biz Rabbinin elçileriyiz, onlar sana asla ilişemeyeceklerdir.

(Hud 11/ 81)

Nitekim elçiler Lut ailesine gelince Lut onlara "siz tanınmadık kimselersiniz" demişti. Onlar da "biz sana onların şüphe edip durdukları azabı getirdik, sana hak olanı getirdik, şüphesiz biz doğru söyleyen kimseleriz" dediler.

(Hıcr 15/ 61-64)

Elçilerimizin Lut'a gelmesi O'nun fenasına gitmiş, onlarla ilgili bir tedbir almaktan aciz kalmıştı. Onlar da;

"Korkma ve üzülme. Azapta kalacaklardan olan karın dışında seni ve aileni kurtaracağız. Biz işlemiş oldukları büyük günah sebebiyle bu şehir halkına gökten bir azap indireceğiz", demişlerdi.

(Ankebut 29/ 33-34)

13-Ve Sodom halkı kötü ve RABBE karşı çok günahkardılar.

(TEKVİN BAP 13)

16-Ve adamlar oradan kalktılar ve Sodoma doğru baktılar; ve İbrahim onları geçirmek için beraber gidiyordu.

22-Ve adamlar oradan dönüp sodoma doğru gittiler; fakat İbrahim hala RABBİN önünde duruyordu.

(TEKVİN BAP 18)

1-O iki melek de akşamlayın Sodoma vardılar; ve Lut Sodomun kapısında oturuyordu; ve Lut görüp onları karşılamak için kalktı; ve yere kapandı;

2-Ve dedi: İşte, efendilerim, şimdi kulunuzun evine inin, ve geceyi geçirin, ve ayaklarınızı yıkayın, ve erken kalkıp yolunuza gidersiniz. Ve dediler: Hayır, fakat biz geceyi meydanda geçireceğiz. (TEKVİN BAP 19)

H*z.* *Elçilerimiz*
 İBRAHİM'İN *müjde ile*
 ELÇİ *İbrahim'e*
 MELEKLER *geline şöyle*
 LE LUT *demişlerdi: Biz,*
 KAVMİ *bu kentin*
 HAKKINDA *halkını helak*
 MÜCADELE *edecek*
 ETMESİ *kimseleriz, zira*
oranın halkı
zalim
kimselerdir.
İbrahim şöyle
 demişti: Fakat
orada Lut
vardır. Elçiler
ise demişlerdi
ki: Orada kimin
olduğunu biz
daha iyi biliriz.
Azapta kalacak
Lut'un karısı
dışında Onu ve
ailesini elbette
kurtaracağız.
 Ankebut 29/ 31-
 32)

ELÇİ
 MELEKLER
 H*z.* LUT'UN
 YANINDA

Biz suçlu olan bir kavme
gönderildik. Ancak Lut ailesi
hariç biz onların hepsini
kurtaracağız. O'nun da karısı
hariç zira onun geride
kalanlardan olmasını takdir
etmiştik.. Nitekim elçiler Lut
ailesine gelince Lut onlara "siz
tanınmadık kimselersiniz"
 demişti. Onlar da demişlerdi ki
"biz sana onların hakkında süphe
edip durdukları azabı getirdik,
sana hak olanı getirdik, şüphesiz
biz doğru söyleyen kimseleriz.
 (Hicr 15/ 58-64)

Biz suçlu bir kavme Rabbin
katında haddi aşanlar için
işaretlenmiş çamurdan taşlar
atmak için gönderildik.
 (Zariyat 51/ 32-34)

23-Ve İbrahim yaklaşıp dedi: Salihi kötü ile beraber yok edecek misin?

24-Belki şehrin içinde elli salih vardır; içinde olan elli salih için bağışlamayıp yeri yok edecek misin?

25-Böyle yapmak senden irak olsun, salihde kötü gibi olsun diye salih kötü ile beraber öldürmek senden irak olsun; bütün dünyanın Hakimi adalet yapmaz mı?

26-Ve RAB dedi: Eğer Sodomda, şehrin içinde elli salih bulursam, bütün yeri onların hatırı için bağışlayacağım.

27-Ve İbrahim cevap verip dedi: Ben toz ve külüm, ve işte şimdi RABBE söylemeği üzerime aldım;

28-Belki elli salihden beşi eksilir, beş kişi için bütün şehri harap edecek misin? Ve dedi Eğer orada kırk beş kişi bulursam harap etmeyeceğim.

29-Bir kere daha ona söyleyip dedi: Belki orada kırk kişi bulunur. Ve dedi: Kırk kişinin hatırı için yapmıyacağım.

30-Ve dedi: Şimdi RAB darılsın, ve söyliyeyeceğim; belki orada otuz kişi bulunur. Ve dedi:Eğer orada otuz kişi bulursam yapmıyacağım.

31-Ve dedi: İşte, şimdi RABBE söylemeği üzerime aldım; belki orada yirmi kişi bulunur. Ve dedi:Yirmi kişinin hatırı için harap etmeyeceğim.

32-Ve dedi:Şimdi RAB darılsın, belki orada on kişi bulunur. Ve dedi: On kişinin hatırı için harap etmeyeceğim.

33-Ve RAB İbrahimle konuşmağı bitirince, gitti; İbrahim de yerine döndü. (TEKVİN BAP 18)

3-Ve onları çok zorladı; ve onun yanına indiler, ve evine girdiler; ve onlara ziyafet yaptı, ve mayasız ekmek pişirdi, ve yediler.

4-Fakat onlar yatmazdan önce, şehrin adamları, Sodom adamları, her mahalleden gençten ihtiyara kadar bütün halk, evi sardılar;

5-Ve Lutu çağırıp ona dediler: Bu gece senin yanına giren o adamlar nerede? onları bize çıkar, ve onları bilelim.

6-Ve Lut onlara kapıya çıktı, ve arkasından kapıyı kapadı. (TEKVİN BAP 19)

SODOM-
LULAR'IN
ELÇİ
MELEK-
LERİN
GELİŞİN-
DEN
SONRA
YAPTIK-
LARI

*Bu sırada kavmi de O'na
koşarak geldi. Zaten
önceden çok kötülük edi-
yorlardı. Lut onlara şöyle
 demişti: Kavmim işte
 bunlar kızlarım, onlar sizin
 için daha temizdir,
 Allah'tan korkun, beni
 misafirlerimin yanında
 küçük düşürmeyin, içinde
 aklı haşında hiç adam yok
 mu? ... Keşke size yetecek
 bir kuvvetim olsaydı yahut
 çok sağlam bir kaleye
 sığınsaydım!*

(Hud 11/ 78, 80)

*Kentin halkı sevinerek
 gelmişti. Lut onlara
 demişti ki: "Bunlar benim
 misafirlerimdir, onlara
 karşı beni mahcup etmeyin,
 Allah'tan korkun ve beni
 rezil etmeyin" Kavmi de
 Lut'a şöyle demişti: Seni
 misafir kabul etmekten men
 etmemiş miydik"*

(Hıcr 15/ 67-70)

*Bir de ondan misafirlerini
 almaya kalkışmışlardı da
 biz de gözlerini görmez hale
 getirivermiş ve "azabıma ve
 uyarılarıma kulak
 asmamanın neticesini
 tadın" demiştik.*

(Kamer 54/ 37)

7-Ve dedi:Ey kardeşlerim, rica ederim,
 kötülük etmeyin.

8-İşte benim ere varmamış iki kızım
 var; rica ederim, onları size çıkarayım,
 ve onlara gözünüzde iyi olana göre
 yapın; ancak bu adamlara bir şey
 yapmayın; madem ki damımın
 gölgesine geldiler.

9-Ve dediler:Geri çekil! Ve dediler: bu
 adam garip olarak geldi, ve kendisini
 hakim sayıyor; şimdi sana onlardan
 ziyade kötülük ederiz. Ve adamı, Lutu,
 çok zorladılar, ve kepıyı kırmak için
 yaklaştılar.

10-Fakat adamlar ellerini uzatıp Lutu
 yanlarına, evin içine getirdiler, ve kapıyı
 kapadılar.

11-Ve evin kapısında olan adamları,
 küçükten büyüğe kadar körlükle
 vurdular, şöyle ki, kapıyı bulmak için
 yoruldular.

12-Ve adamlar Luta dediler: Senin
 burada daha kimin var? damatlarını ve
 oğullarını ve kızlarını ve şehirde sana
 ait olanların hepsini bu yerden çıkar:

13-Çünkü biz bu yeri harap edeceğiz,
 çünkü RABBİN önünde onların feryadı
 büyümüştür; ve RAB onu harap etmek
 için bizi gönderdi.

14- Ve Lut çıktı, ve kızlarını alacak
 olan damatlarını söyleyip dedi: Kalkın
 bu yerden kaçın; çünkü RAB şehri
 harap edecektir. Fakat damatlarının
 gözünde şaka eder gibi göründü.

**SODOM'
DAN
AYRILIŞ**

*Elçiler şöyle demişlerdi:
Lut, biz Rabbinin
elçileriyiz. Onlar sana asla
ilişemeyeceklerdir. Gecenin
bir vaktinde ailenle birlikte
yola çık. Karın dışında
içinizden hiç kimse geriye
dönüp bakmasın. Zira
kavminin başına gelen
onun da başına gelecektir.
Onlara vadedilen azap
sabah vaktidir. Sabah yakın
değil midir?*

(Hud 11/ 81)

*"Gecenin bir saati aileni
yola çıkar sen de
arkalarından git, içinizden
kimse ardına dönüp
bakmasın Emrolundu unuz
yere kadar yürüyün.*

(Hicr 15/ 65)

*Azapta kalacaklardan olan
karın dışında seni ve aileni
kurtaraca ız.*

(Ankebut 29/ 33)

*Geride kalanlar içinde
bulunan ya lı bir kadın
dışında O'nu da ailesini de
hep birden kurtarmıştık.
Sonra diğerlerini helak
etmiştik.*

(Saffat 37/ 134-135)

15-Ve seher vakti olunca, melekler:Kalk karını ve buradaki iki kızını al, yoksa şehrin fesadı içinde yok olursun, diyerek Lutu acele ettirdiler.

16-Fakat yavaş davrandı; ve RAB onlara merhametli olarak, adamlar onun elünden, ve karısının elinden, ve iki kızlarının elinden tuttular; ve onu çıkarıp şehrin dışarısına koydular.

17-Ve vaki oldu ki onları dışarı çıkarmış oldukları zaman, dedi: Canın için kaç; arkana bakma, ve bütün Havzada durma; da a kaç yoksa telef olursun.

18-Ve Lut onlara dedi: Aman efendim!

19-İşte, şimdi kulun senin gözünde inayet buldu, ve canımı ya atmakla bana yaptığın l tfunu büyük ettin; fakat da a kaçamam, yoksa kötülük bana yetişir, ve  l r m.

20-İşte, şimdi bu şehir, oraya kaçmak için yakındır, ve o küçüktür. Şimdi oraya kaçayım(o küçük değil mi?), ve canım ya ar.

21-Ve ona dedi: İşte . hakkında söylediğin şehri altüst etmemek  zre bu şey için de ricanı kabul ettim.

22- abuk ol, oraya kaç; çünkü sen oraya yetişinceye kadar bir şey yapamam. Bunun için o şehrin adı Tsoara  a ırıldı. (TEKVİN BAP 19)

**HELAK
ZAMANI**

*Üzerlerine öyle bir taş yağmuru
yağdırmıştık ki mücrimlerin
akibetinin nasıl olduğunu bir
gör. (A'raf 7/ 84)*

*Emremiz gelince oranın üstünü
altına getirmiş, birbiri
arkasından taşlaşmış çamur
yağdırmıştık. Rabbın katında
işaretlenmiş taşlardı bunlar.
(Hud 11/ 82)*

*Güneş doğarkenki helak edici
korkunç ses onları
yakalayiverdi. Şehrin altını
üstüne getirmiş ve üzerlerine
çamurdan sertleşmiş taşlar
yağdırmıştık.*

(Hicr 15/ 73-74)

*Üzerlerine şiddetli bir yağmur
yağdırmıştık. (Şuara 26/ 173;
Neml 27/ 58)*

*Üzerlerine taş yağdıran bir
rüzgar göndermiş fakat Lut
ailesini, katımızdan bir rahmet
olmak üzere seher vakti
kurtarmıştık.*

(Kamer 34/ 54)

*Sonra diğerlerini helak
etmiştik.*

(Saffat 37/ 136)

*Lut ülkesini (Mü'tefikât) yere
batıran ve sonra da örttüğünü
örten O'dur.*

(Necm 53/ 53-54)

23-Ve Lut Tsoara geldiği zaman,
güneş yer üzerine doğmuştu.

24-Ve RAB Sodom üzerine ve
Gomorra üzerine RAB tarafından
göklerden kükürt ve ateş yağdırdı;

25-Ve o şehirleri, ve bütün
Havzayı, ve şehirlerde oturanların
hepsini, ve toprağın nebatını altüst
etti.

26-Fakat karısı onun arkasından
geriye baktı, ve bir tuz direği oldu.

27-Ve İbrahim sabahleyin erken
kalkıp RABBİN önünde durduğu
yere gitti;

28-Ve Sodom ve Gomorraya doğru
baktı, ve gördü, ve işte yerin
dumanı ocak dumanı gibi çıkıyordu.

29-Ve vaki oldu ki, Allah Havzanın
şehirlerini harap ettiği zaman, Allah
İbrahim'i hatırladı, ve Lutun onlarda
oturduğu şehirleri altüst ettiği
zaman, Lutu bu altüst olma içinden
gönderdi.

(TEKVİN, BAP: 19)

HELAKTAN
SONRA

*Geride kalanlardan olan
karısının dışında Lut'u ve
ailesini kurtardık.*

(A'raf 7/ 83)

*İşte bu nda görebilenler
için bir ibret vardır ve o
şehir halen yol üzerinde
durmaktadır. Bunda
müminler için ibretler
vardır.*

(Hicr 15/ 75-77)

*İbrahim'i ve Lut'u, alemler
için mübarek kılınan yere
kurtardık*

(Enbiya 21/ 71)

*Geride kalan yaşlı bir
kadın dışında O'nu ve
ailesini, hepsini
kurtarmış, diğerlerini ise
helak etmiştik.*

(Şuara 26/ 170-172)

*Zaten orada kendilerini
Allah'a teslim etmiş
olanlardan yalnız bir tek
ev bulmuştuk. Orada o acı
azaptan korkanlara da bir
ibret bıraktık.*

(Zariyat 51/ 36-37)

30-Ve Lut Tsoardan çıkıp dağda oturdu,
ve iki kızı onunla beraberdi; çünkü
Tsoarda oturmaktan korktu; ve o, ve iki
kızı bir mağarada oturdular.

31-Ve büyük kızı küçüğüne dedi:
Babamız kocamıştır, ve bütün dünyanın
yoluna göre yanımıza girmek için
memlekette erkek yoktur;

32-Gel, babamıza şarap içirelim, ve
babamızdan zürriyeti yaşatmak için
onunla yatarız.

33-Ve o gecede babalarına şarap
içirdiler; ve büyük kız girip babası ile
yattı, ve onun yatmasını ve kalkmasını
bilmedi.

34-Ve vaki oldu ki, ertesi gün büyük kız
küçüğüne dedi: İşte, dün gece babamla
yattım; bu gece de ona şarap içirelim, ve
babamızdan zürriyet yaşatmak için, gir,
onunla yat.

35-Ve o gecede dahi babalarına şarap
içirdiler, ve küçük kız kalkıp onunla
yattı; ve onun yatmasını ve kalkmasını
bilmedi.

36-Lût'un iki kızı böylece babalarından
gebe kaldılar.

37-Ve büyük kız bir oğul doğurdu, ve
onun adını Moab çağırdı; o bugüne kadar
Moablıların atasıdır.

38-Ve küçük kız, o da bir oğul doğurdu,
ve onun adını Ben-ammi çağırdı; o
bugüne kadar Ammon oğullarının
atasıdır." (TEKVİN BAP 19)

BİRİNCİ BÖLÜM

LUT PEYGAMBER

VE

GENEL ÖZELLİKLERİYLE LUT KAVMI

I. LUT PEYGAMBER

Kur'an'da kavmiyle ilgili ibret alınacak yönler anlatılan Hz. Lut'un her şeyden önce bir peygamber olduğu vurgulanır¹. Bununla birlikte Tevrat'ta Lut Peygamber'in "peygamberlik" yönüne değinilmemiştir.

Hz. Lut², Kur'an'da en çok ismi geçen peygamberler sıralandığında 27 kez isminin geçmesiyle dördüncülüğü Yusuf Peygamberle paylaşır. Babasının, İbrahim Peygamber'in kardeşi Haran olduğu nakledilir³. Dolayısıyla Hz. İbrahim, Lut Peygamber'in amcası olmaktadır. Kendisinin Hz. İbrahim'e ilk iman eden kişi olduğu Kur'an'da bildirilir⁴.

Tevrat'ta Lut Peygamber'in dedesi ve İbrahim Peygamber'in babası olarak anılan Terah'ın, oğlunu, gelinini ve torununu alarak Kenan diyarına gitmek üzere Kildanilerin Ur şehrinden çıktığı, Haran'a gelerek buraya yerleştiği anlatılır. Babasıyla birbikte bir süre burada yaşayan Hz. İbrahim'in, yetmişbeş yaşında geldiğinde eşi Sara'yı, yeğeni Lut'u ve diğer yakınlarıyla mallarını aldıktan sonra Kenan diyarına gittiği burada amca-yeğen ikisinin de hayvanları ve çadırları çok

¹ Hz. Lut'un peygamberlerden olduğu hk. bkz. Saffat 37/ 133

² Kur'an'da Lut sözcüğü bir peygamber'in özel ismi olarak yalın ve Kavm kelimesiyle birlikte tamlama oluşturarak iki şekilde kullanılmıştır. Fiil olarak kullanımı Kur'an'da yoktur.

³ İbn Sa'd, *Tabakat*, I, 54; İbn Kuteybe, *Uyunu'l-Ahbar*, I, 314; Yakubi, *Tarih*, I, 24; Taberi, *Tarih*, I, 125; Hakim, *Müstedrek*, II, 561; Salebi, *Arâis*, s.102; Ebu'l-Ferec İbn Cevzi, *Tabsıra*, I, 150; İbn Esir, *el-Kamil*, I, 100; (Köksal, Asım, *Peygamberler Tarihi*, Ankara: T.D.V. Yay., 1993I, I, 245'den naklen); Ahmet Cevdet Paşa, *Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ*, İstanbul: Bedir Yay., 1976, I, 20; Ebu's-Suud el-İmâdî, *İrşâdu Akli's-Selîm*, Beyrut: Tarihsiz, II, 176; Günümüz Türkçe Tefsirlerinden "*İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri*"nin müellifi Sayın Celal Yıldırım, A'raf 7/ 80-84. ayetlerin tefsirinde Hz. Lut'un, Hz. İbrahim'in kardeşi Hârân'ın oğlu olduğunu söylediği halde (bkz. IV, 2163) Hud Suresi 11/ 82. ve Hicr 15/ 73. ayetlerin tefsirinde iki peygamberin amca oğlu olduklarını yazmıştır. (bkz. VI, 2863 ve VI, 3228); Ayrıca Hz. Lut ve Hz. İbrahim'in yakın akraba oldukları şeklinde bir değerlendirme için bkz. ez-Zebîdî, Zeynü'd-Dîn Ahmed b. Ahmed b. Abdi'l-Latîf, *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi*, (Terc.: Kamil Miras), Ankara: D.İ.B. Yay., 1972, IX, 132

⁴ Kur'an'da Hz. Lut'un, Hz. İbrahim'e iman ettiği söylenir. (Ankebut 29/ 26) Bu ayeti açıklarken Nesefî, İbrahim'in kardeşinin oğlu Lut, ateşin onu yakmadığına görünce ona iman etti demekte ve Lut Peygamber'in Hz. İbrahim'e ilk iman eden kişi olduğunu söylemektedir. Bkz. Nesefî, Abdullah b. Ahmed b. Mahmud, *Medariku't-Tenzil Hakaiku't-Te'vil*, Beyrut, 1989, II, 1294

olduğu için Kenan ilinin kendilerine küçük geldiği, bu yüzden sürülerinin çobanlarının kavga ettikleri ve nihayet amca İbrahim Peygamber'in yegeni Lut'a kendisinden ayrılması için ricada bulunduğu, bunun üzerine Hz. Lut'un da Kenan ilinden doğuya doğru göç ettiği ve su kaynakları bol olan Erden havzasına yerleştiği böylece amca ile yeğenin birbirlerinden ayrıldıkları ve birinin Kenan diyarında kaldığı diğerinin de Erden havzasında oturduğu ve Sodom'a doğru çadır kurduğu anlatılır⁵.

Haber verdiği tarihi olayların yer ve zaman ayrıntılarını çoğu kez anlatmayan Kur'an'da, Tevrat'ta anlatılan bu detaylar yoktur. Bunun yanında Tevrat'ta Hz. Lut'la ilgili yukarıdaki anlatılanlarla Kur'an ayetleri arasında bir uyumsuzluk ve aykırılık da bulunmamaktadır.

Lut Peygamber'in fiziğiyle ilgili olarak; normalden biraz uzun boylu⁶, beyaz tenli, güzel yüzlü, ince burunlu, küçük kulaklı, uzun parmaklı ve güzel gülüşlü olması⁷ gibi bir takım özellikler dile getirilmiş olmakla birlikte, bunları yazanlarla, Lut Peygamber arasında yüzyıllarla ifade edilen uzunlukta zaman farkı dikkate alındığında bunların ilmî kıymeti fazla olan ifadeler olmadığı düşünülebilir⁸.

Kur'an'ın tanıttığı Lut Peygamber salih kullardan⁹ güvenilir¹⁰ bir kişidir ve kendisine hüküm ve ilim verilmiştir¹¹. İsmail, Elyesa ve Yunus Peygamberlerle birlikte O'nun da kavmindeki diğer insanlardan daha üstün kılındığı Kur'an'da bildirilir¹².

⁵ Tevrat, Tekvin, 11/ 31 ve 13/ 4-12

⁶ Beyhaki, *Delailu'n-Nubuvve*, I, 290; Zehebi, *Tarihu'l-İslam Siretu'n-Nebi*, s.531; Muhyiddin b. Arabi, *Muhadarat-ul-Ebrar*, I, 103; Ebu'l-Fida, *Tefsir*, II, 252; Suyuti, *Hasaisu'l-Kubra*, II, 129; Diyarbekri, *Hamis*, I, 22; (M. Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi*, I, 245'ten naklen)

⁷ Hakim, *Mustedrek*, II, 561-562

⁸ Peygamberlerin beşeri eksikliklerden uzak ve insani kemallerle donanmış oldukları görüşü için bkz. Razi, Fahrudin, *Mefatihul-Gayb*, Beyrut: Tarihsiz, IV, 184; Peygamberlerin insanlarla devamlı bir arada bulunacaklarından, onlarla bir araya gelmekten tiksinecekleri, onlara uymak ve davetlerini dinlemekten nefret edecekleri bedeni ve ahlaki kusurlardan uzak oldukları hk. bkz. Bulut, Mehmet, *Ehli Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı*, İstanbul: Risale Yay., 1991, s.20

⁹ Enbiya 21/ 75 ve Tahrir 66/ 10

¹⁰ Şuara 26/ 162

¹¹ Enbiya 21/ 74; Bu ayetin "Lut'u peygamber kıldık" anlamına geldiği hk. bkz. Mevdudi *Tefhimu'l-Kur'an*, İstanbul: İnsan Yay., 1991, III, 321

¹² En'am 6/ 86

II. GENEL ÖZELLİKLERİYLE LUT KAVMI

Kur'an'da anlatılan kıssalarda, olaylar bir tarih kitabındaki gibi başından sonuna kadar kronolojik sıra takip edilerek anlatılmadığından, zaman, yer ve kişilerin kimlikleri gibi detaylar, kıssaların asıl hedefini gerçekleştirmeye yetecek miktarda zikredilmiştir¹³. Aynı görüşe göre kıssalardaki asıl gaye; Kur'an'i çerçevede, tecrübi olaylarla irşad ve daveti en güzel tarzda gerçekleştirmektir¹⁴.

A. LUT KAVMİNİN YAŞADIĞI DÖNEM

İslam Tarihi kaynakları¹⁵, Lut Peygamber'in, Hz. İbrahim'in kardeşi Haran'ın oğlu olduğunu ve ikisinin aynı yıllarda yaşadığını görüş birliği içinde aktarırlar. Yine aynı kaynaklar, Batılı meslektaşlarının yaptığı gibi¹⁶ Hz. İbrahim'in yaşadığı yüzyılı belirlemek için Tevrat'a¹⁷ başvurur ve orada isimleri geçen krallardan¹⁸ yola çıkarak sonuca varmaya çalışırlar. Tevrat'ta Hz. Lut'la ilgili şu satırlar vardır:

¹³ Kur'an kıssalarında yer tarih ve şahıs detaylarının neden zikredilmediği konusunda bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.78

¹⁴ Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.80; Ayrıca "Kur'an-ı Kerim hiçbir zaman tarihe tarih olması cihetiyle yönelmemiştir. Bütün üsluplarında olduğu gibi Kur'an'ın kıssalar üslubunda da, tarihi yön ana gayeye ulaştıran bir araç durumundadır" değerlendirmesi için bkz. Şengül, *a.g.e.*, s.107

¹⁵ Yukarıda, 6. dipnotta bu kaynaklar verildiğinden burada tekrar edilmemiştir.

¹⁶ Örnek olarak bkz. Arthur Cook, Stanley, *Abraham*, Encyclopedia Britannica, I, 71.

¹⁷ Kutsal kitaplardan Tevrat ve İncil'in bazı kısımları unutulmuş (Maide 5/ 14), gizlenmiş (Maide 5/ 15) ve tahrif edilmiştir (Nisa 4/ 46; Maide 5/ 13). Ayrıca bkz. Paçacı, Mehmet, *Kur'an'da ve Kitabı Mukaddes'te Ahiret İnancı*, İstanbul: Nun Yay., 1994, s.13

¹⁸ En çok, Tevrat'ta (Tekvin, XIV, 9) Şinar kralı Amrafel şeklinde geçen isim üzerinde durulur. Onlara göre Şinar; Babilonya ülkesi, Amrafel ise Babil Kralı Hammurabi'dir. Ord. Prof. Dr. Şemsettin Günaltay, Hammurabi'nin M.Ö.2003-1961 yıllarında yaşadığını belirttikten (Günaltay, Şemseddin, *Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Yakın Şark Elam ve Mezopotamya*, Ankara: T.T.K. Yay., 1987, s.514-515) sonra, Hammurabi hanedanı imparatorluğunun, ön Asya'nın en büyük devleti olup 3 asır yaşadıktan sonra Hattiler (Hititler) tarafından M.Ö. 1806'da tarihe gömüldüğünü söylemektedir. (Günaltay, *a.g.e.*, s.81; Birinci Babil Sülalesi saltanatının M.Ö. 1594'te sona erdiği hk. bkz. Kramer, Samuel Noah, *Tarih Sümer'de Başlar*, İstanbul: Kalcı Yay., 1992, s.278)

Fransızlar'ın Orta Fırat'ta "Mari'de yaptıkları kazılarda (Bu kazılar ve çıkan tabletler hk. detaylı bilgi için bkz. Şeşen, Ramazan, *Harran Tarihi*, Ankara: T.D.V. Yay., 1993, s.VII) bulunan devlet

"Ve Haran Doğduğu memlekette, Kildanilerin Ur şehrinde babası Terah'ın önünde öldü ... ve Terah oğlu Abram'ı ve Haran'ın oğlu torunu Lut'u ve gelini Sara'yı oğlu Abram'ın karısını beraber aldı ve Kenan diyarına gitmek üzere Kildanilerin Ur şehrinde onlarla çıktı ve Haran'a geldiler ve orada oturdular ve Tarah'ın günleri ikiyüzbeş yıl oldu ve Tarah Haran'da öldü"¹⁹.

"Ve Abram Rabb'ın kendisine söylediği gibi gitti, Lut da kendisiyle beraber gitti ve Abram Haran'dan gittiği vakit yetmişbeş yaşında idi ve Abram karısı Sara'yı ve kardeşinin oğlu Lut'u ve Haran'da kazanmış oldukları bütün malları ve edinmiş oldukları canları aldı ve Kenan diyarına gitmek üzere yola çıktılar ve Kenan diyarına gittiler"²⁰.

Bu ifadelerden Hz. Lut'la amcası İbrahim'in çağdaş oldukları anlaşılmaktadır. Aynı yıllarda birlikte yaşayan bu iki Allah elçisinin, dünyada kaldıkları tarihleri saptamaya çalışan bazı Batılı araştırmacılar²¹ Hz. İbrahim'in yaşadığı dönem için milattan önce olmak üzere 2050 hatta 2226 yıllarını telaffuz etmektedirler.

Bununla birlikte Hz. İbrahim ve dolayısıyla Hz. Lut'un yaşadığı dönemi belirlerken kriter olarak alınan ikinci bilgi ise Lut Peygamber'in babası tarafından kurulduğu nakledilen²² Harran şehridir²³. Harran'ın Tarihi'yle ilgili olarak yapılan

arşivindeki belgelere göre Hammurabi'nin dönemi M.Ö. 1728-1686 yılları arası olarak tesbit edilmiştir. (Hammurabi'nin M.Ö. 1792-1750 yılları arasında hükümdarlık yaptığı hk. bkz. Kramer, *Tarih Sümer'de Başlar*, s. 278; Tarihçiler Hammurabi'nin Birinci Babil Hanedanına mensup olduğu konusunda görüş birliği içerisindeyler. Bu konuda bkz. Günaltay, *a.g.e.*, s.518

¹⁹ Tevrat, Tekvin, XI, 28-32

²⁰ Tevrat, Tekvin 12/ 4-5

²¹ M. Th. Bernhard, *Textes et Récits D'Histoire Sainte*, p.19 (Kuzgun, *a.g.e.*, s.29'dan naklen)

²² R. Şeşen, *Harran Tarihi*, s. VIII; Yöreye Hârân'ın isminden dolayı Harran denildiği hk. bkz. İbn Kuteybe, *Uyunu'l-Ahbâr*, I, 314; A. Köksal, *Peygamberler Tarihi*, I, 245; R. Şeşen, *Harran Tarihi*, s.VIII

²³ Harran'ın ipek yolu üzerinde olup, Şam ve Irak'ı Urfa ve İç Anadolu'ya bağlayan yolların kesiştiği yerde (R. Şeşen, *a.g.e.*, s.3), ilk çağda Ninive'den Karkamış'a uzanan stratejik bir noktada önemli bir ticaret merkezi olduğu hk. bkz. *Ana Britannica*, "Harran" Maddesi, X, 409; *Meydan Larousse*, "Harran" Maddesi, V, 631

müstakil bir araştırmada, Harran'dan tarihi kayıtlarda ilk defa M.Ö. 2000 başlarında Kültepe ve Mari tabletlerinde bahsedildiğini söylemektedir²⁴.

Yine "ikinci binin sonlarında Hititlerle Mittaniler arasında yapılan bir antlaşmaya Harran'daki ay ve güneş tanrıları şahit tutulmuştur"²⁵. Bundan sonraki zamanlara ait Hitit çivi yazısı tabletlerinde Harran'dan sık sık bahsedilir²⁶. Dolayısıyla yukarıya alınan tarihlerden hareketle Lut Kavmi'in M.Ö. 2000 ila 2226 dolaylarında yaşadığından söz edilebilir.

B. LUT KAVMİNİN YAŞADIĞI BÖLGE

Lut Kavminin üzerinde yaşadığı bölgeye gelince; burası Tevrat ve İncil'deki anlatımlara göre Sodom'dur²⁷. Sodom'un; "Sadum"²⁸, "Sidom"²⁹, "Sidren" ve "Siddin"³⁰ şeklinde telaffuzları da vardır³¹. İslamî kaynaklarda ise yörenin ismi Sedum (سدوم) olarak geçer³². Kur'an'da³³ 3 değişik yerde Mü'tefikât (المؤتفكات)

²⁴ R. Şeşen, *a.g.e.*, s.4

²⁵ Işıltan, Fikret, *Urfa Bölgesi Tarihi*, İstanbul: İ.Ü. Edeb. Fak. Yay., 1960, s.5

²⁶ R. Şeşen, *a.g.e.*, s.4

²⁷ İncil'deki kullanımlar için örnek olarak bkz. Luka, 17. Ayet:29; II. Petrus, 2. Ayet:6; Yahuda'nın Mektubu, Ayet:7; Tevrat'taki kullanımlar için örnek olarak bkz. Tekvin, 14. Ayet:12; Tekvin, 18. Ayet:20,26; Tekvin, 19. Ayet:1,4,24,28; Lut Kavminin yaşadığı coğrafyanın adının Sodom olduğunu söyleyenler hk. ayrıca bkz. Yıldırım, Celal, *Asrın Kur'an Tefsiri*, İzmir: Akçağ Yay., Tarihsiz, VI. 2863; A. Cevdet Paşa, *Kıyas-ı Enbiya*, I. 20; *Meydan Larousse*, XI, 422 (SODOM Maddesi); Tanyu, Hikmet, SODOM Maddesi, *Türk Ans.* XXIX. 205; Kentin adının o bölgedeki Sodom dağından geldiği hk. bkz. *Ana Britannica*, XIX. 482 (SODOM Maddesi)

²⁸ Heller, Bernhard, LUT Maddesi, *İslam Ans.*, VII. 90

²⁹ Gölcük, Şerafeddin -Toprak, Süleyman, *Kelam*, Konya: 1991, s.345

³⁰ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, IX. 516-517. (Bu isimler Lut Gölü hakkında da kullanılır.)

³¹ Arapların bölgede yaşayan ve Sami dilleri konuşan Ehl-i Kitab ile dikkate değer bir dil ve kültür yakınlığının olduğu ve böylesi bir durumda dini geleneğin taşıyıcısı Yahudilik ve Hristiyanlık'ın yabancı unsurlar gibi telakki edilmesinin doğru bir yaklaşım olmayacağı hk. bkz. Paçacı, Mehmet, *ihlas Suresi'nin Sami Geleneği Perspektifinden Bir Tefsiri*, İslamiyat Cilt : I. Sayı:3, s.65

³² Yakûbî, *Mu'cemu'l-Buldân*, III. 59; Zemahşerî, Cadullah Mahmud b. Ömer, *Keşşâf an Hakaiki Gavamizi't-Tenzil*, Beyrut, Tarihsiz, II. 126; Asım Efendi, *Kamus Tercümesi*, İstanbul: 1304-1305. IV. 334; Sözcük asıl olarak Arapça olmadığı gibi dal (د) harfiyle değil, Sezum (سزوم) şeklinde zel (ز) harfiyledir. Sedum'la aynı isimde bir kâfi bulunduğu ve darbı mesel haline getirilen "Böylece

olarak bahsedilen beldelerden en büyüğünün de Sedum olduğu söylenir³⁴. Sedum, Medine ile Şam arasında³⁵ İsrail'de, Lut Gölü'nün güney doğusundaki Lisan yarımadasının güneyinde³⁶ Ürdün'ün alçak vadisindedir³⁷. Burasının arkeolojik bulgulara göre Orta Tunç çağında (M.Ö. 2000-1500) ekilebilir, tarım yapmaya elverişli, yeterli tatlı su kaynakları olan bir toprak parçası olduğu nakledilmektedir³⁸.

Kitabı Mukaddes'in, aynı adı taşıyan şirket tarafından yayımlanan 1993'teki baskısının arkasına konulan haritada Tevrat'ta ismi geçen bir çok yörenin adına rastlansa da Sodom ve Gomora, ayrıca gösterilmemiş sadece Lut Denizi adıyla Lut Gölüne yer verilmiştir. İncil'de³⁹ ise Sodom ismi geçmekle birlikte burasının dünya üzerindeki yeri anlatılmamış, sondaki haritada da gösterilmemiştir.

Lut Kavmi Sedumlarında çürümüş saman çöpü gibi oldular" beytinde kastedilen de söz konusu kadı olmayıp bizzat beldenin ismi olduğu hk bkz. Yakûbî, *Mu'cemu'l-Buldân*, III, 59; Sedum isimli bu kadının çok haksızlık yaptığı ve bu konudaki bir örnek için bkz. Asım, *Kamus*, IV, 335; Sodom kralının Bera isimli birisi olduğu hk. bkz. Tevrat, Tekvin, 14, Ayet:2 Sedum isminin Zel'le değil Dal'la yazıldığı ve doğrusunun bu olduğu hk. bkz. Cevheri, İsmail b. Hammad, *Sihah*, Beyrut: 1990, V, 1948-1949

³³ Tevbe 9/ 70; Necm 53/ 54; Hâkka 69/ 7.

³⁴ Bunların Medine ile Şam arasındaki beş şehir olduğu ve bunların en büyüğünün dörtyüzbin nüfuslu Sedum olduğu hk. bkz. Ebu's-Suud, *İrşâd*, II, 270 ve III, 56; ayrıca bkz. Zemahşerî, *Keşşâf*, II, 126

³⁵ Taberi, *Tarih*, I, 421; Ebu's-Suud, *İrşâd*, IV, 419.

³⁶ *Ana Britannica*, XIX, 482, (SODOM Maddesi)

³⁷ *Meydan Larousse*, XI, 422, (SODOM Maddesi)

³⁸ *Ana Britannica*, XIX, 482, (SODOM Maddesi) Yukarıdaki dipnotlarda isimleri geçen ve kendilerinden alıntı yapılan kaynaklarda Sodom isminden başka bir de Gomorra'dan bahsedilir. (Gomorra'nın Tevrat'taki kullanımlarına örnek olarak bkz. Tekvin, Ayet:1,4,18,24,28); Bu iki kent ve onlar hakkında anlatılanlar güzel sanatlar ve edebiyat alanında bir çok yapıt ve psikanalizin bazı kurumlarına esin kaynağı olmuştur. Bu cümleden sonra hemen herkesin aklına Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Sodom ve Gomore" (1928) isimli yapıtı gelir. Avrupa'da da benzeri eserler vardır. Söz gelimi: "Sodome et Gomorhe", 1943 yılında Fransız yazar Jean Giraudoux tarafından kaleme alınmıştır. Bu bilgiler için bkz. *Ana Britannica*, XIX, 482, (SODOM Maddesi)

³⁹ Luka, 17, Ayet:29; II. Petrus, 2, Ayet:6; Yahuda'nın Mektubu, Ayet:7

Kur'an'da hemen her peygamberin yaşadığı yerin nitelendiği Karye⁴⁰ (قرية) terimi Lut Kavmi'nin yaşadığı yer anlatılırken de kullanılmıştır⁴¹. Kur'an'ın indiği dönemde Arap yarımadasının en büyük ve merkezi kenti olan Mekke için de "Ümmü'l-Kura/ أم القرى"⁴² nitelemesi yapılmaktadır. Karye'nin o dönemde hangi özellikleri taşıyan bir şehir olduğu ve eski dönemde kentler için kullanılan söz gelimi; polis, koloni gibi terimlerden hangisinin karşılığı olduğunun tesbiti yapılabilmiş olsaydı Lut Kavminin yaşadığı yer hakkında daha fazla söz söylenebilirdi. Tezin asıl gayesi bu olmadığı gerekçesiyle böyle bir çaba içine girilmediğinden daha ileri şeyleri dile getirmeye şu anda imkan bulunmamaktadır.

Bu bölgede, Lut Kavminin helakıyla birlikte büyük bir çukur açıldığı ve burasının tuzluluk oranı son derece fazla⁴³ bir sıvıyla dolduğu ve böylece bugünkü Lut Gölünün oluştuğu⁴⁴ rivayeti Tevrat'ta ve İncil'de geçen, gökten kükürt ve ateş yağdığı⁴⁵ böylece Sodom ve Gomora'nın küle çevrildiği⁴⁶, orada oturanların hepsinin ve toprağın altüst edildiği⁴⁷ ifadeleriyle benzerlik arz etmektedir.

C. LUT KAVMİ FERTLERİ

Tarihi süreç içerisinde dünya üzerinde yaşamış bütün toplulukların diğerlerinden ayrılan bir ya da birden fazla yönleri vardır ve genellikle o topluluk, başkalarından kendisini ayıran bu özelliği ile tanınır. Söz gelimi Kur'an'da anlatılan Semud kavmi iyi taş işçiliği bilen ve kayaları yontarak çok sağlam evler yapan⁴⁸ bir topluluk olarak tarihe geçmiştir.

⁴⁰ Örnek olarak bkz. Bakara 2/ 58. A'raf 7/ 161 (Hz. Musa); Yunus 10/ 98 (Hz. Yunus); Yusuf 12/ 82 (Hz. Yusuf).

⁴¹ Hud 11/ 82

⁴² En'am 6/ 92; Şura 42/ 7

⁴³ Lut Gölünün tuzluluk oranı binde 240'ları aşar hatta binde 300'lere ulaşır. Darkot, Besim, "Lut Gölü" Maddesi, *İslam Ansiklopedisi*, VII, 91

⁴⁴ Darkot, a.g.m., VII, 91; Ayrıca bkz. Yalçın, Cavit, *Kavimlerin Helakı*, İstanbul: Vural Yay., 1995, s.46-47

⁴⁵ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet:24; Luka, 17. Ayet:29;

⁴⁶ II. Petrus, 2. Ayet: 6

⁴⁷ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet:25

⁴⁸ A'raf 7/ 74

Lut Kavmi de erkekleri arasındaki eşcinsellikle⁴⁹ tarihe geçmiştir. Bunun dışında onları diğer topluluklardan ayıran ufak detaylar olsa bile Kur'an'da Lut Kavmiyle ilgili olarak onların eşcinselliği üzerinde durulmuştur. Tevrat'ta Lut toplumunun sözkonusu yönüne, sadece "Ve Sodom halkı kötü ve RABBE karşı çok günahkardılar"⁵⁰ ayetiyle değinilmiş, İncil'de ise; kavmin yaptığı "şehvet murdarlığı, beden arkasından yürüme"⁵¹ ve "zina"⁵² olarak nitelendirilmiştir. Bundan başka Kavmin eşcinselliğiyle ilgili ne doğrudan ne dolaylı hiçbir anlatım kullanılmamıştır. Bu durum, Kur'an'ın, kendinden önce gönderilen kutsal kitaplarda Lut Kavmiyle ilgili olarak hiç yer almayan önemli bir özelliği ön plana çıkararak vurgulaması, şeklinde yorumlanabilir.

Bununla birlikte; "... fuhuş mu yapıyorsunuz"⁵³ sorusu, tüm kavim muhatap alınarak Lut Peygamber'in ağzından Kur'an'da nakledilmektedir yani kavimdeki erkekler birbirleriyle eşcinsel ilişki kurmada aşırı giderken, kadınlar da buna yardımca olmaktadır⁵⁴. Kadınlar da toplumun en az erkekler kadar vazgeçilmez üyeleri olduğuna göre onların haberi olmadan yahut onlara bu yaptıklarını hissettirmeden erkeklerin kendi aralarında eşcinsel ilişki sürdürmeleri zor görünmektedir.

Kur'an'da Lut Kavminin eşcinselliğinden bahsedilmesi⁵⁵, akıllara hemen "eşcinselliği dünya tarihinde başlatan ilk topluluk Lut Kavmidir"⁵⁶ gibi kolay bir

⁴⁹ Çalışmanın bundan sonraki satırlarında yalın halde "eşcinsellik" denildiğinde kastedilen erkek eşcinselliğidir.

⁵⁰ Tevrat, Tekvin, 13. Ayet: 13

⁵¹ II. Petrus, 2. Ayet: 9

⁵² Yahudanın Mektubu, Ayet: 7

⁵³ A'raf 7/ 80

⁵⁴ Kaynaklarda Lut Peygamber'e, kavminin helak olacağını bildirmek üzere gelen melek elçilerin eve geldiklerini kavmindeki azgın erkeklerle karısının haber verdiği bildirilir. Örnek olarak bkz Ebu's-Suud, *Irşâd*, III, 53

⁵⁵ A'raf 7/ 81; Şuara 26/ 165; Neml 27/ 55; Ankebut 29/ 29

⁵⁶ Eşcinsellikle ilgili elde mevcut en eski belge Leningrat Hermitage müzesinde bulunan bir mühürde resmedilmiştir. M.Ö. 8. ve 7. yüzyıllara rastlayan Perso-median döneminin bu mühürü koni biçiminde olup, yanda cinsel temas durumunda olan iki erkeği göstermektedir. Dümen, Haydar, *Cinsel Kültür*, İst.1983, s.53; Ayrıca bkz. Yüzgün, Arslan, *Türkiye'de Eşcinsellik*, İstanbul: Hür Yüz Yay., 1986, s.25

yargıyı getirmiştir⁵⁷. Bu tezi konuyla ilgilenen, kitabında, makalesinde sözün sırası geldiğinde bahseden müslümanlar da doğruluğunu hiç tartışmadan kullanmışlardır⁵⁸.

Kur'an'daki ilgili ayette şöyle buyrulur: "Dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı (ما سبقكم بها) bir hayasızlığı mı yapıyorsunuz..."⁵⁹ Bu tarz bir meale göre eşcinsel ilişkinin ilk defa ortaya çıktığı topluluk Lut Kavmi'dir. "Dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı" ifadesinden bu anlaşılır ve Kur'an meali yazarların hemen hepsi eşcinselliğin Lut Kavmiyle başladığı konusunda müttefiktir⁶⁰.

⁵⁷ Tarih öncesi insanın yaşantısında tek eşlilik ve dışının rızasının önemli oluşunun varlığı hk. bkz. Andre Morali-Daninos, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, İstanbul: Varlık Yay., 1974, s.11-12; Babil'de evliliğin tek eşli olduğu ve özellikle kadın hasta ya da kısır olduğu zaman nikahsız cariye yahut odalık tutmanın kanuna uygun bir davranış olduğu, ayrıca cinsel suçların ağır ceza gördüğü hk. bkz. a.g.e., s.19; İbrani toplumunda da evlilik dışı cinsel ilişkide bulunmanın yasak olduğu hk. bkz. a.g.e., s.52

⁵⁸ Dahası Sayın Ali Bulaç; Hz. Lut'un yaşadığı dönemi M.Ö. 3000'lere kadar götürerek eşcinselliğin önce Mezopotamya sonra da Yunan'da görüldüğünü ve bunun Kur'an'ın dediğine uygun olduğunu söylemektedir. Bkz. *Din ve Modernizm*, İstanbul: İz Yay., 1995, s.161; Halbuki "eşcinsellik insanlığın ilk çağlarından bu yana varlığını sürdüren gerçek bir olgudur ve homoseksüelliğin tarihi dünya tarihi kadar eskidir." Bu bilgiler için bkz. A. Yüzgün, a.g.e., s.23-24

⁵⁹ A'raf 7/ 80; Yukarıya alınan karşılık için bkz. *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)*, Ankara: D.İ.B. Yay., 1983, s.159

⁶⁰ "Sizden önce yeryüzünde yaşayan milletlerden hiç birinin yapmadığı ..." karşılığı için bkz. C. Yıldırım, *İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri*, IV, 2162; Sayın Prof. Dr. Süleyman Ateş de sonraki açıklamalarında Razi'den alıntı yaparak görüşünü değiştirdiği halde ayetin mealini "Siz, sizden önce dünyalarda hiç kimsenin yapmadığı ..." şeklinde vermektedir. Bkz. *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, 1989, III, 358, 364-365; "Sizden önceki milletlerden hiç birinin yapmadığı ..." karşılığı için bkz. Özek, Ali, ve diğerleri, *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meal*, Ankara: T.D.V. Yay., 1993, s.159; "Sizden evvel alemlerden hiç birinin yapmadığı ..." karşılığı için bkz. Çantay, Hasan Basri, *Kur'an-ı Hakim ve Meal-i Kerim*, İstanbul 1979, I, 228; "Sizden evvel alemde hiç birinin yapmadığı ..." karşılığı için bkz. İzmirli, İsmail Hakkı, *Türkçe Kur'an-ı Kerim*, İstanbul 1932, s.235; "Sizden evvel alemlerden hiç birinin yapmadığı ..." karşılığı için bkz. Yazır, Elmalılı M. Hamdi, *Hak Dini Kur'an Dili*, İstanbul: Eser Neşriyat, Tarihsiz, III, 2208-2209; Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'an-ı Kerim Meal*, İstanbul: Yeni Boyut Yay., 1994, s.73

Bunlardan farklı olarak sadece Müfessir Razi yukarıdaki ayete; "Biz pek çok insanın böylesi bir fiili pis ve kazurat cinsinden addettiğini görmekteyiz. İnsanların pek çoğuna göre bunun pis ve necis cinsinden olduğu söz konusu olunca daha önce geçen nesillerin pek çoğunun, o asırlarda yaşayan insanlardan hiç kimsenin böylesi bir fiile teşebbüs etmeden sona ermiş olması uzak bir ihtimal değildir" dedikten sonra "Belki de onların hepsi bu işe yönelmişlerdir. Bu işe herkesin yönelmesi ise daha önceki asırlarda olmamış bir şeydir ..."61 açıklamasını getirir.

İlk erkek Hz. Adem ve ilk dişi Hz. Havva ile insanlar arasında cinsellik başlamış ve insanın yaşadığı her dönemde var olmuştur. Bu olgu, hayatın doğal bir getirisidir. Normal olanı erkekle kadın birlikteliğidir. Legal olanı ise aralarında nikah bağı olan erkek ve bayanın birlikte olmasıdır62. Nikahsız erkek-dişi beraberliği yasaktır63. Yasak olan bir diğer tür ise aynı cinslerin birlikteliğidir. Bunun adı eşcinselliktir. Kadınlar arasındaki eşcinsel ilişkiler tarihin hemen hiçbir döneminde açığa çıkmamış ve ciddi bir sorun olarak gündeme gelmemiştir. Bunun yanında erkek eşcinselliği değişik dönemlerde gündeme gelmiş ve toplumu tehlikeli boyutlarda tehdit etmiştir.

D. LUT KAVMİNDE ERKEK EŞCİNSELLİĞİ

Kur'an'ın toplam dört ayetinde Lut kavmi'ndeki erkek eşcinselliğinden söz edilir. Bu ayetlerin üç tanesinde "erkek" için RiCâL (رجال)64, bir ayetinde ise ZuKRÂN (ذکران)65 kullanılır.

61 Razi, *Mefatih*, XIV, 175

62 Bakara 26 223; En'am 4/ 3, 25

63 İsra 17/ 32

64 A'raf 7/ 81; Şuara 26/ 165; Ankebut 29/ 29

65 Şuara 26/ 165; (أَتَأْتُونَ الذَّكَرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ); Mevdudi bu ayeti iki şıklı açıklamaktadır: a) Dünyada

yığınla kadın varken , cinsel arzularınızı doyurmak için tüm yaratıklar arasında yalnızca erkek olanları mı seçersiniz? b) Dünyada cinsel arzularını doyurmak için erkeklere giden tek kavim sizsiniz, hayvanlar bile bunu yapmıyor. (*Tefhimu'l-Kur'an*, İstanbul: İnsan Yay., 1991, IV, 49); Bu ayette geçen erkeklere yaklaşmanın "dübürden temasta bulunmak şeklinde değerlendirilmesi için bkz. Kurtubî, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed el-Ensari, *el-Câmi' li Ahkami'l-Kur'an*, XIII, 89; Hayvanlara yaklaşmak şeklinde değerlendirilmesi için bkz. Zemahşerî, *Keşşâf*, III, 330

Hemen her toplumda eşcinsellik olgusu, çoğunluk tarafından onaylanan bir tercih olmadığı için genellikle gizli tutulmuş ve kayıtlara geçmemiştir⁶⁶. Günümüzde bile bu konuyu araştıran birinin "eşcinsel olarak yaşayanların bu yönlerini sakladıklarını, açıklamak istemediklerini yahut açıklarken ayrıntıları vermekten çekindiklerini"⁶⁷ söylemesi, milattan önceki yirminci asırda yaşanan böyle bir aşırılığın günümüze, ayrıntılı bir şekilde tüm yönleriyle ulaşmasını beklemenin lüks bir beklenti olduğunu ortaya koymaktadır.

Elde yeterli kaynak olmasa da eşcinsel toplumlardaki iki temel doğrultuyu yani etkenlik ve edilgenliği, bunlarla birlikte bir de iki yönlülerin yani hem etken hem de edilgen olanların çoğunlukta olduklarını ve bundan kaynaklanan egemenliklerini⁶⁸ biliyoruz. Bu bilgiler çerçevesinde Lut Kavmi içindeki eşcinsellerin de etken (aktif), edilgen (pasif) ve iki yönlüler olmak üzere sınıflandırılması mümkün görünmektedir. Bir de iki yönlü eşcinsel erkekler aynı zamanda kadınlarla olan ilişkilerini de sürdürebiliyorlar (biseksüellik⁶⁹). Bu ayrımı da Lut kavmi erkekleri hakkında bizi bilgi sahibi yapabilir. Bununla birlikte Kur'an'da⁷⁰ Lut Kavmi erkeklerinden bir bölümünün kadınları bırakıp sırf erkeklerle ilişki kurdukları söylenir. Bu aşamadan sonra, devam edebilmek için gereken tarih bilgisinden yoksun olarak, daha ileriye giderek başka çıkarımlarda bulunmak, bilimsel metot açısından doğru olmaz.

Lut Kavminin Kur'an'da bildirilen özelliklerinden birisi de "Toplantılarında çirkinlik yapmaları / وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرِ"⁷¹ dır. Toplantı diye mealde yer alan terimin Kur'an'daki karşılığı NâDî (نادى)'dir⁷². NDV kökü; insanların bir araya gelip

⁶⁶ "Türkiye'de Eşcinsellik" adıyla 536 sayfalık bir kitap yazan Arslan Yüzgün de eşcinselliğin tarihi konusunda sıkıntı çekmiş ve bunu şu cümlelerle ifade etmiştir: "Eşcinselliğin fazlaca kökenine inilmemiştir. İnilmek istense bile bu konuda yeterli araştırma yoktur, bilim adamları da yeterli açıklama getiremiyorlar, aralarında görüş birliğine varamıyorlar. A. Yüzgün, *a.g.e.*, s.5

⁶⁷ A. Yüzgün, *a.g.e.*, s.7

⁶⁸ Bu bilgiler ve eşcinseller arasında bu konuda soruların da yer aldığı anketler için bkz. A. Yüzgün, *a.g.e.*, s.67-68, 509

⁶⁹ A. Yüzgün, *a.g.e.*, s.68

⁷⁰ Bkz. Neml 27/ 55

⁷¹ Ankebut 29/ 29

⁷² NaDi'nin yandaşlarla/kafadarlarla biraraya gelinen yer anlamında Kur'an'da kullanımı için bkz. Alak 96/ 17; Toplanılan yer ve meclis anlamları için bkz. Razi, *Mefatih*, XIII, 59; Ebu's-Suud el.-

birikmeleri, meclis, meşveret ve encümen demektir. Münker⁷³ ise; yellenmek⁷⁴, belden aşağıyı örtmesi için erkeklerin kullandığı peştamal yahut benzeri örtünün bilinçli olarak açılması ve toplum içinde cima⁷⁵ olarak açıklanmaktadır.

Tarihçi ve Müfessir Taberî; Lut Kavminin münkerini; "yoldan geçenleri taş tutmak, onlarla alay etmek, toplu halde cinsel ilişkide bulunmak ve yel kaçırmak" olarak açıkladıktan sonra "bana göre meclislerinde yaptıkları münkeri açıklamak için söylenmiş olan sözlerin en doğrusu, yanlarından geçenleri taş tutmaları ve onları tahrik etmeleridir" demektedir ve bu görüşünü değişik rivayetlerle delillendirmektedir⁷⁶. Bununla birlikte Hz. Aişe'den nakledilen bir hadiste münker; yellenmek olarak anımlandırılır⁷⁷.

Arapların Şam ticaret yolları üzerinde bulunan Lut Kavmi şehirleri yılın hemen her günü yolcuların kullandığı bir güzergah olduğundan⁷⁸, yolcuları taş tutmaları ve onları tahrik etmelerinin, yani Taberî'nin görüşünün isabetli olduğu tesbiti yapılabilir.

Lut Kavmi erkeklerinin Kur'an'da haber verilen bir başka özelliği de; "Kadınları bırakıp/ من دون النساء" şehvetle erkeklere yaklaşmalarıdır⁷⁹. Onların böyle yapmaları; şehvetlerine yenik düşen, arzularını kontrol altına alamayan ve frenleyemeyen insanlar olmalarına bağlanır⁸⁰.

İmadi, *İrşadu Akli's-Selim*, Beyrut: Tarihsiz, IV, 258; (Ehli o meclise devam etmezse oraya NaDi denmez) açıklaması için bkz. Nesefî, *Medarik*, II, 1295

⁷³ Kur'an'da Münker, Maruf'un karşısı olarak kullanılır. Örnek olarak bkz. Al-i İmran 3/ 104,110; A'raf 7/ 157

⁷⁴ Razi, *Mefatih*, XIII, 59; Nesefî, II, 1295; Münker'in; "Akıl sahiplerinin kötülüğüne ve çirkinliğine karar verdikleri davranışlar" karşılığı için bkz. Asım, *Kamus*, II, 723

⁷⁵ Ebu's-Suud, *İrşad*, IV, 258; "Siz bu pis işi yaparken gizlenmiyorsunuz bile. aksine toplantılarınızda diğer insanların gözü önünde yapıyorsunuz" değerlendirmesi hk. bkz. Mevdudi, *Tefhim*, IV, 219

⁷⁶ Taberî, *Tarihu'l-Umem ve'l-Muluk*, (Milletler ve Hükümdarlar Tarihi) I, 408-409

⁷⁷ Taberî, *a.g.e.*, I, 407

⁷⁸ Ebu's-Suud, *İrşad*, IV, 419

⁷⁹ Neml 27/ 55

⁸⁰ Neml 27/ 55; Mevdudi'ye göre burada iki anlam olabilir: a) Allah'ın cinsel arzularınızı doyurmanız için yarattığı eşleri bırakıyor ve bu amaç için erkeklerle tabiat dışı yollar benimsiyorsunuz. Bunu belki de aile planlaması niyetiyle yapıyorlardı. (*Tefhim*, IV, 49);

Arapça'da NiSâ/ النساء "kadın" demektir⁸¹. Dûn/ (دون) kelimesinin diğer türevleriyle birlikte karşılıkları⁸² ve Kur'an'daki kullanımları⁸³ dikkate alındığında öne alınan, diğerlerinden daha çok tercih edilen⁸⁴ anlamlarına geldiği görülür, yani Lut kavmi kadınlarla olan bağlarını tamamen koparmış değildir, onlar erkeklerle eşcinsel ilişkiler sürdürürken kadınları tamamen terketmiş salt eşcinsel değil, biseksüeldirler.

Söz kadınlardan açılmışken Hz. Lut'un hanımının Hz. Nuh'un hanımıyla birlikte küfretmiş kimselere örnek verildiğini belirtelim. Kur'an'da onların kocalarına ihanet ettikleri, kocalarının da kavimlerinin başına gelen azabın onlara da gelmesini engelleme konusunda eşleri için bir şey yapamadıkları ve bu iki kadının cehenneme giren diğerleri gibi cehenneme girdikleri anlatılmaktadır⁸⁵.

"TeZeRûNe" fiilinin "TeDûNe" şeklinde değerlendirilmesi ve Abdullah İbn Mes'ud'un kıraatında "Mâ HaLaKa LeKuM" kısmının "Mâ ASLaHa LeKuM" şeklinde olduğu hk. bkz. Taberi, *Tefsir*, XI, 105; Kurtubî, *el-Câmi'*, XIII, 89; Mücahid de ayeti; "kadınlarla önden ilişkiyi terkedip erkek ve kadınlara arkadan yaklaşmak" olarak değerlendirmektedir. Taberi, *Tefsir*, XI, 105; Kurtubî'nin EZVâC lafzını "kadınların fercleri" olarak değerlendirmesi hk. bkz. Kurtubî, *el-Câmi'*, XIII, 89; "Allah'ın sizin için halk ettiği" kısmının "metalanmanız için" şeklinde değerlendirilmesi hk. bkz. Ebu's-Suud, *İrşad*, IV, 260; Alûsî, *Tefsir*, X, 115.

⁸¹ Asım, *Kamus*, I, 106-109; IV, 1198-1200; Kur'an'da Nisâ'nın kadın anlamında kullanımlarına örnek olarak bkz. Nur 24/ 60; Neml 27/ 55; Ahzab33/ 32 ... (Diğerleri için bkz. Abdulbaki, M. Fuad, *Mu'cemu'l-Müfrehes*, s.699

⁸² DûN/دون ; zarf olarak kullanıldığında ön, ense, akrab/daha yakın, fevk/üst anlamlarına gelir. Tam aksi kullanımı da vardır; fevk kelimesinin nakısı olup gayet mertebeden beri demektir ki ondan aşağıca tabir olunur bu karşılıklar için bkz. Asım, *Kamus*, IV, 617 ve 618; Burada "Dûn"un genelde "min" harf-i cer'iyle nadiren "ba" ile kullanıldığı yazılıdır. Rağib el-İsfahani ise "DûN/دون "u; ğayr, mâ sivâ ve da'f olarak açıklamaktadır. Bkz. *Müfredât*, s.179

⁸³ Âl-i İmran 3/ 28,64; Nisâ 4/ 119,139,144; Maide 5/ 76; A'raf 7/ 30; Yunus 10/ 18,66,106

⁸⁴ Ayetteki "min dûni'n-Nisâ" kalıbını Razi, Kurtubi ve Zemahşeri gibi müfessirler değerlendirmemişlerse de Ebu's-Suud, *İrşad*, (III, 245) ve Âlusi (IV, 170) "şehvetin kendileriyle giderilmesi hakkı olan kadınların bu haklarına tecavüz etme", Taberi de (V, 234) "helal ve mübah olan kadınlarla ilişkiyi bırakma" olarak açıklamışlardır.

⁸⁵ Tahrir 66/ 10; Kur'an'da (Saffat 37/ 135) kendisi için "yaşı ilerlemiş" anlamında acûz/ (عجوز) sıfatı kullanılan Lut Peygamber'in karısı. Kavmin başına gelen azaptan kurtulamamış, geride kalıp azaba uğrayanlardan (ġâbirîn/ غابرين) olmuştur. (Neml 27/ 57; Ankebut 29/ 32; Saffât 37/ 135)

Tevrat'ta ve İncil'de Lut kavminin eşcinselliği, toplantılarında yaptıkları çirkinlikler ve kadınlarla ilgilenmeyip onları geri plana atmalarından hiç söz edilmez. Bu ayrıntılar sadece Kur'an'da vardır. Yine Lut Peygamber'in karısıyla ilgili olarak; bu kadının Lut Peygamber ve kızlarıyla birlikte helaktan hemen önce şehrin dışına çıktığı ama kimse arkasına dönmesin denildiği ve bu konuda herkes uyarıldığı halde onun uyarılara aldırmayıp arkasını döndüğü ve bir tuz direğine dönüşüverdiği anlatılmaktadır⁸⁶.

⁸⁶ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet:26

İKİNCİ BÖLÜM

HELAK ÖNCESİ LUT KAVMI

Bir peygamber kendilerini uyarmakla görevli olduğu insanlarla, tebliğ süresi boyunca defalarca konuşur, tartışır. Onun savunduğu mutlak doğrular vardır. Karşısındaki insanların ise atalarından gördükleri ve bugün yaşamaya alıştıkları hayat, bir de bunlara ek olarak bir takım kabullenmeler, inanışlar... Çoğu toplumlar ya da toplumu oluşturan insanların çoğu atalarından gördükleri, öğrendikleri şeyleri genelde doğru yanlış ayırımına tabi tutmadan savunurlar. Bunun bir adı da tutuculuktur.

İnsanları bu konularda sorgulamaya kalkıştığınızda ise verecekleri cevap hazırdır: "Biz büyüklerimizden böyle gördük"⁸⁷. Bu son derece kaçamak bir cevaptır. "Faydalı, doğru, iyi, güzel olduğundan böyle yapıyoruz" denmesi gereken yerde, sanki büyükler hiç hata yapmaz, yaptıklarının tamamı kesin doğrudur, gibi "atalarımızdan böyle gördük" cevabı aslında onların az düşünen bir toplum olduklarını ortaya koymaktadır.

Bir de alışlagelmiş bir yaşantı vardır. Burada da bazı kalıplaşmış düşünceler ya da eylemler olabilir. Bunlar ya herkesin işine geldiğinden veya destekçilerinin zenginler ve otorite sahipleri olması sebebiyle sorgulanamazdılar. Değişmezlere dini bir boyut da kazandırılmıştır pek tabii ki. Yoksa onların uzun süre aynen korunmaları için başka bir mekanizma yoktur.

Peygamberimiz'in Mekke dönemindeki tebliğinde bunun örnekleri çoktur. O'nun her söylediği, çıkarları zedelenen güçlerin de desteğiyle "bizim atalarımıza hakaret ediyorsun, onlara dil uzatıyorsun, bizim dinimizi değiştirmek istiyorsun..." yaygaralarıyla bastırılmak istenmiştir. Bunun bir diğer hedefi de; insanların o söylenilenlere kulak vermemeleri, dolayısıyla değerlendirememelerini sağlamaktır.

İzlenen metotla bazan peygamberin hedefe ulaşması engellenebilir. Lut Peygamber ve kavmi bunun en güzel örneğini oluşturur.

⁸⁷ Hz. İbrahim kavmini, putlara niçin tapukları konusunda sıkıştırdınca onlar cevap olarak "Bize bir fayda veya zarar vermezler ama babalarımızı bu şekilde ibadet ederken bulduk demişlerdi. Bkz. Suara 26/ 73-74; Kur'an'da Arapların bu cümlelerle kendilerini savunmalarına cevap olarak "ya ataları bir şey bilmeyen ve doğru yolda almayan kimseler idiyse?" (Maide 5/ 104) buyrulur.

Öyle yoğun bir propaganda, o denli usta bir kandırmaca izlenir ve doğru gizlenir ki; peygamber tamamen haklı olduğu halde yalancı, sahtekar, düzenbaz, akıl hastası⁸⁸ ya da bölücü olarak gösterilir.

Bu aşamada onun insanlarla tek tek diyaloga girmesi de engellenir. Zira bu yolla insanlar kendi vicdanlarıyla, akıllarıyla baş başa kalırlar. Dış tahriklerden etkilenmezler. Dolayısıyla doğruyu bulmaları daha kolay olur.

İnsanların sömürüldüklerini, aldatıldıklarını anlamaları da o güne kadar kendilerine doğruyu anlatmayan, öğrenmeleri için bir faaliyet içinde olmadığı gibi bunun her yolunu tıkayan güçlerin hiç bir zaman arzu etmedikleri şeydir. Arzu etmezler çünkü o zamana kadar lehlerine işleyen sistem, kandırılan kitlenin kandırıldığını öğrenmeye başlamasıyla tersine dönebilir. Bu yüzden peygamberin insanlarla tek tek ilgilenmesi, çıkarcıların hoşuna gitmez.

İnsanlarla diyalogün önlenmesinin yolları vardır. Ama bunların en emniyetlisi peygamberin o diyardan kovulmasıdır.

Aslına bakılırsa Allah elçisi insanlardan makam, mal, şöhret ve para gibi şeyler de istememektedir⁸⁹. İlk olarak sadece inanç platformunda düzenleme yapacaktır. İnsanları tek, eşi benzeri olmayan, müteal bir yaratıcıya / Allah'a inanmaya çağırmaktadır. Böylece onların ahlaklı birer birey haline gelmelerini sağlamaya çalışır. İkinci merhalede ise davranış boyutunda düzenlemeye gider.

Bütün bunlar, etraflıca düşünüldüğünde muhaliflerin de uzun dönemde yararına olan şeylerdir ama onlar kısa dönemli kâr hesapları içinde olduklarından kendi menfaatlerine işleyen çarkın doğru yönde dönmesini bırakın, yavaşlamasını dahi istemezler.

Kavmiyle arasında geçen karşılıklı konuşmalar Kur'an'da dört ayrı surede nakledilen Lut Peygamberin, muhalifi bir gruptan da dolaylı şekilde bahsedilir. İlgili ayette Peygamberlerinin bütün söylediklerine, uyarılarına karşı kavminin cevabının

⁸⁸ Peygamberimiz'e akıl hastası/mecnun iftirası atıldığında Kur'an'da müslümanların "Arkadaşınız asla deli değil" şeklinde uyarılması hk. bkz. Tekvir 81/ 22

⁸⁹ Şuara suresinde hayatlarından bölümler anlatılan bütün peygamberlerin, kavimlerine "bu iş karşılık sizden bir ücret istemiyorum, benim ücretim ancak alemlerin rabbi olan Allah'a aittir" dedikleri hk. bkz. Şuara 26/ 109, 127, 145, 164, 180

"onları yaşadığınız yerden çıkartın muhakkak onlar temiz kalmaya çalışan insanlardır"⁹⁰ olduğu bildirilmektedir.

Peygamberin halkı uyarması, yapılanın yanlış olduğu yönünde tavır koyması, önceleri karşı taraf için pek de mühim bir tehlike olarak görülmez. "O'na inanmayın, yalan söylüyor, o ne dediğini bilmiyor..." gibi telkinlerle peygamberin toplum üzerindeki etkisi asgariye indirilmeye çalışılır.

Daha sonra söylediklerinin etkili olduğu hissedilirse ve bu sözler insanları en azından duygusal olarak etkiliyorsa bu sefer "o şairdir, kâhindir..." gibi sözlerle tavır konulur ve insanlarla peygamberin diyalogu engellenmeye çalışılır. Bu sistem özellikle Peygamberimiz'e karşı mükemmel çalıştırılmıştır⁹¹.

Bu sebeple bir peygamber, tebliğ yapacağı insanlara ilk önce güvenilir (emin) olduğunu ispatlamak zorundadır. Çünkü o gaybdan haber verecektir. İşte Lut Peygamber kavmine karşı güvenilir bir insan olduğunu "Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin."⁹² sözleriyle dile getirmiştir.

Lut Peygamber, elçilik görevini yaparken maddi bir beklentisi olmadığını da kavmine söylemiş ve bu karşılığın kendisine Allah tarafından verileceğini belirtmiştir⁹³.

Peygamber, uyarmak için geldiği toplulukta yanlış zararlı ve çirkin şeyleri yapan, yaptıran ve bundan çıkar sağlayan ve peygamberin söyledikleriyle kendi yaptıkları çelişecek olan bir çok insanın muhalefeti ve hatta tehdidiyle karşı karşıyadır.

Söz gelimi Hz. İbrahim ve Hz. Musa peygamberler insan-ilah anlayışını reddetmeleri ve bunun yerine aşkın-ilah/Müteal Allah anlayışını getirmeleriyle saltanatları, nüfuz güçleri sarsılan iki hükümdarın, Nemrud ve Firavunun şiddetli tepkileriyle karşılaşmışlar, peygamberlik süreleri boyunca pek çok engele takılmışlar, bir o kadar da zorluğa göğüs germişlerdir. Bunların içinde ölüm

⁹⁰ A'raf 7/ 82; Neml 27/ 56

⁹¹ Bu konuda geniş bilgi için bkz. Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, İstanbul: İrfan Yay., 1990, s.113-118

⁹² Şuara 26/ 161-163

⁹³ Şuara 26/ 164

korkusu⁹⁴ da dahil olmak üzere hakaret, dışlanma, küçük düşürülme, yalancılık, atalara muhalefet, sihirbazlık, bozgunculuk, işbirlikçilik ... gibi bir sürü şık dahil edelabilir.

Hız. Lut için de durum farklı değildir. O da şahsına yapılan saldırılara ve ileride istenen şartlara uymazsa gerçekleştirileceği söylenen tehditlere karşı koymak durumundadır.

Peygamberin bir topluluğa artık unutulmuş veya etkisini yitirmiş bulunan doğru ve gerçekleri, yani Allah'ın mesajını tebliğ etmek üzere gönderildikleri⁹⁵ biliniyor. Onlar, bu ilahi hakikatlerin, bulundukları mekanda tekrar yaşanılır hale gelmesi için mücadeleyle görevlendirilmişlerdir.

Peygamberler bu görevi yürütürlerken yanlış ve batılı doğru ve gerçek zanneden bir topluluğa muhataptırlar. İlahi desteğe rağmen görevleri kolay değildir. Zira mücadelelerini yeryüzü kurallarına göre yürütmek durumundadırlar ve çoğu kez kısa dönemde bütün olumsuzluklar onlara savaş açmış ve hemen hemen tüm güçler karşılarında yer almıştır.

Peygamberler bu zor görevlerinde tebliğ ettiklerinin tekrar kabul görmesi ve hayatın bu prensiplere göre düzenlenmesi için dünya şartları içerisinde yoğun bir tebliğ mücadelesine girerler. Bu itibarla çevrelerini ve çevrelerindeki iyi tanımları ve kendi başarıları için mutlak gerekli destekleri sağlamaları, mücadelelerinin başarısı bakımından önemlidir.

I. LUT PEYGAMBER'İN TEBLİĞİNE KARŞI KAVMİNİN TAKINDIĞI TAVIRLAR

Kur'an'da kavmiyle olan mücadelesi detaylı olarak anlatılan Hız. Musa, onlarla olan diyalogunda karşılaştığı ve ileride karşılaşacağını tahmin ettiği mukabeleleri şu cümlelerle anlatmaktadır: "Rabbim kuşkusuz beni yalanlamalarından korkuyorum, göğsüm daralıyor, dilim konuşmuyor... beni öldürmelerinden korkuyorum"⁹⁶.

⁹⁴ Hız. Musa'nın ölüm korkusu yaşadığı hk. bkz. Şuara 26/ 12-14

⁹⁵ Maide 5/ 67; A'raf 7/ 61-63, 68; Ahkaf 46/ 23; Ahzab 33/ 39

⁹⁶ Şuara 26/ 12-14

Hız. Musa'nın ağzından aktarılan bu cümleler bir peygamberin daha tebliğ başlamadan önce, nelerle karşılaşabileceğini tahmin ettiğini ortaya koymaktadır. İnsanlara, yaptıklarının ileride ne gibi sonuçlar doğurabileceğini, yanlışları terkedip de bunların yerine İlahî kökenli düsturları yaşanan hayatta uyguladıklarında neler kazanabileceklerini anlatan, öğreten, kavratmaya çalışan her peygamber, tebliğ süresi boyunca bir takım tepkilerle karşılaşmıştır. Belki de peygamberlerin çoğu için bu tepkiler ortak bir senaryonun ürünü gibidir. Yani söz gelimi, yalanlama/tekzib ve kendilerine doğruyu anlatan bu insanları yalancı, sahtekar, sihirbaz saymak, içlerinde peygamber yaşayan hemen her toplumun ortak karşı koyuş tarzıdır.

Lut peygamberin de görevini ifa ederken karşılaştıkları yani kavminin ona karşı tutumu bu söylenenlerin paralelindedir. O'na karşı kavminin ortaya koyduğu tepkiler şu başlıklar altında ele alınabilir:

A. YALANLAMA:

Lut kavminin Kur'an'da anlatılan özelliklerinden birisi de peygamberleri⁹⁷ yalanlamalarıdır. Bu, üç değişik yerde zikredilir⁹⁸. Kur'anda, peygamber kabul etmeme konusunda onlarla aynı özelliği paylaşan diğer kavimlerin de Nuh kavmi, Ad kavmi, Firavun ve Eyke ashabı⁹⁹ Ress ashabı ve Tubba kavmi¹⁰⁰ olduğu söylenmektedir.

Herhangi bir dinde tanrıdan sonra en önemli kavram; onunla insanlar arasındaki irtibatı sağlayan "peygamber"dir. İslamiyet'te, aradaki irtibatı sağlama ifadesinden; Allah'ın hükümlerini, ayetlerini insanlara iletmek anlaşılır. Yani peygamber aracılık görevinde tek taraflıdır. Sadece Allah'tan aldıklarını hiç değiştirmeden insanlara ulaştırır. Bu anlamda peygamber Allah'la kul arasına girer. Ama hemen belirtmek gerekir ki, insanların Allah'la olan ilişkilerinde, arada hiçbir şahıs ve kurum yoktur. Kişi her istediğinde ellerini kaldırıp dua edebilir.

⁹⁷ Kur'an'daki orijinal terim MuRSeLiN'dir ve bu terim Kur'an'da tüm peygamberler kastedilerek kullanılır. Örnek olarak bkz. Şuara 26/ 160; Sad 38/ 13-14; Kaf 50/ 13-14

⁹⁸ Şuara 26/ 160; Sad 38/ 13-14; Kaf 50/ 13-14

⁹⁹ Sad 38/ 13-14

¹⁰⁰ Kaf 50/ 13-14

Lut Peygamber'in Hanif dinini tebliğ ettiği¹⁰¹ ve Haniflik'te de Tevhid inancının önemi, ne denli geniş bir yer tuttuğu¹⁰² Kur'an'da bildirilmektedir. Gerçi bütün peygamberler, karşılarındaki toplulukta bu açıdan bir yıpranma söz konusuysa Tevhid'e yani tek, müteal/aşkın ve alemlerin Rabbi olan bir Allah inancına fazlasıyla önem vermişlerdir¹⁰³. Fakat Lut kavminde Hz. İbrahim kavmindeki gibi paganizmin¹⁰⁴ varlığına dair bir veri yoktur. Üstelik Hz. Lut onlara "Allah'a iman edin, O birdir, eşi benzeri yoktur, Alemlerin Rabbidir ..." gibi Allah Teâlâ'nın vahdaniyetini açıklayan ifadeler yerine "Allah'tan sakının" demektedir¹⁰⁵. Buradan hareketle Lut kavminde belki İslamiyet'teki Tevhid anlayışına tamamen benzer olmasa bile, bir Allah mefhumunun mevcut olduğu söylenebilir.

Peygamber dediğimiz Allah elçilerini kabul etmeyen Lut kavmi, Hz. Lut'u da Allah elçisi olduğu¹⁰⁶ için yalanlamıştır. Bu, genel karşı koyuşun ilk aşamasıdır. Yalancılıkla itham edilen taraf, gerçekten haklıysa ve hakkı savunuyorsa ona "yalancı" demek, tesiri kısa süren bir aldatmacadır. Çünkü kendisine yalancı denilerek suçlanan kişinin söyledikleri, muhataplar tarafından "ya doğruysa" mantığıyla değerlendirilmeğe başladığında doğrunun anlaşılması süreci de başlamış demektir.

Konuştukları doğru olmasına rağmen yalancılıkla itham edilen kişi, peygamber de olsa olumsuz etkilenir. Söylediği her şeye "yalan" damgası vurulan birinin, bu yapılarına karşı sabırlı olması, üzülmemesi ve yılmaması gerekir. Hz. Lut da dahil olmak üzere bu durumda olan her peygamber sıkıntılıdır¹⁰⁷.

¹⁰¹ Ankebut 29/ 26

¹⁰² Örnek olarak bkz. İbrahim 14/ 35-36

¹⁰³ Örnek olarak bkz. Şuara 26/ 108, 131 ...

¹⁰⁴ En'am 6/ 74; Şuara 26/ 73-74

¹⁰⁵ Hud 11/ 78

¹⁰⁶ Saffat 37/ 133

¹⁰⁷ Aynı şartlar içerisindeki Hz. Musa'nın göğsü genişletilmiş yani peygamberliği boyunca karşılaşılabileceği güçlüklerle tahümmüllü hale gelmiş, Allah'ın izni olmadan hiç kimsenin kendisine zarar veremeyeceği garantisini (Beydavi, *Envar*, IV, 194) almıştır. (Taha 20/ 86); Kur'an'da Peygamber Efendimiz'e de aynı desteğin verildiği, göğsünün genişletildiği bildirilir. (İnşirah 94/ 1) Hz. Lut'un Rabbinden böyle bir talepte bulunup bulunmadığını bilmiyoruz.

B. ALAY ETME

Lut kavminin peygamberlerine karşı tutumunun ikinci aşaması "alay"dır. Hz. Lut'un yılmadan görevini yapması, yalanlama metodunu başarısız kılmıştır. O halde yeni bir strateji belirlenmelidir. Ama burada ince bir nokta da gözden kaçırılmamalıdır: Hz. Lut'un doğru söylemediği uzun süre propaganda edilmiştir fakat bu somut olarak ortaya konamamıştır. İşte ikinci merhalede yapılacak olan ya da yapılması gereken peygamberin doğru söylemediğinin somut olarak ispat edilmesidir.

İlgili ayet şöyledir: "Lut, kavmine; "muhakkak sizden önce hiçbir topluluğun ve ferdin bu denli fazla yapmadığı aşırılığı yapıyorsunuz, kuşkusuz siz erkeklerle eşcinsel ilişki kuruyor, yol kesiyor ve toplantılarınızda fena şeyler yapmıyor musunuz?" deyince, onların cevabı; "eğer doğru sözlülerdensen bize Allah'ın azabını getir" demek oldu"¹⁰⁸.

Önceleri yalancı denilen Hz. Lut, artık söyledikleri onaylanmasa bile muhatap olarak kabul edilip, söylediklerine karşı tedbir alınan birisi olmuştur. Bu gelişme Hz. Lut'un başarısıdır. Her söylediği reddedilen birinin belki yıllar sonra dinlenmesi ve acaba söyledikleri doğru olabilir mi? mantığıyla ona sorular yöneltilmesi, ondan doğru söylediğinin kanıtının istenmesi, onun iyi ve başarılı bir mücadele sürdürdüğünü gösterir.

"Madem yalan söylemediğini iddia ediyorsun, o halde bize Allah'ın azabını getir" tarzındaki bu tutum ne kadar alaycı ve aşağılayıcı olsa da kavmin içinde bir şüphenin olabileceği ihtimalini gündeme getirmektedir¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Ankebut 29/ 28-29

¹⁰⁹ Lut Kavmini oluşturan insanlar her ne kadar inanmasalar da, bunun söyledikleri ya doğruysa, gerçekten de yaptıklarımızın sonu onun dediği gibi olursa diye düşünmekten de kendilerini alamamaktadırlar. Onların içinde bulunduğu bu ruh halini Lut Peygamber'e gelen elçi melekler de neden geldiklerini söylerken dile getirmektedirler: "Sana, hakkında şüphe ettikleri / imtira şeyle geldik, dediler" (Hicr 15/ 63). İmtira: bir nesne hakkında kararsızlık/şekk ve tereddüt etmek (Asım, *Kamus*, IV, 1178 (MRY Maddesi)) olduğuna göre kavim, bu yaptıklarından dolayı gerçekten Allah'ın azabının gelip gelmeyeceğini ciddi şekilde düşünmektedir. en azından %50 oranında geleceğine karar vermiş durumdadır. Zira şekk; iki şıktan birini geçemeyip tam ortada kalma demektir.

C. TEBLİĞ İN YASAKLANMASI

Peygamber, doğru, faydalı, iyi ve güzel sıfatlarının hepsinin de başına getirilebileceği gerçekleri, ilahi desteğin de yardımıyla içinde yaşadığı insanlara kavratmakla/tebliğ görevlidir.

Kavratma; her bireyle tek tek ilgilenmek, konuşup tartışmak, fikir alış verişinde bulunmak, soruları cevaplandırmak ve öğretmekle gerçekleşen, bunun yanında uzun zaman sürecine ihtiyaç duyan bir olgudur.

İnsanlarla görüşüp konuşmanın gerçekleşebilmesi için önce ortamın oluşturulması gerekir ama Lut Peygamber'in bunu yapması kavmi tarafından engellenmiştir. Kavim, helak için gelen elçi melekleri, farkedince hemen koşup gelmiş ve peygamberlerine "biz sana her şeyi yasaklamadık mı?"¹¹⁰ diye çıkmışlardır. Bu yasak; tebliğin bütün yollarını tıkamak, Hz. Lut'un insanlarla diyaloga girmesini, her şekilde engellemektir¹¹¹.

Fertlerle tek tek konuşabilme, onları dinleyip takıldıkları yerleri, şüphelendikleri, kendilerine ters gelen tarafları tesbit edebilme ve bu şekilde bir anlaşma-uzlaşma ortamını oluşturabilmenin bütün yolları Hz Lut'a yasaklanmıştır.

Lut Peygamber'in tebliğinin yasaklandığı Şuara suresinde de belirtilir: O "Rabbınızın sizin için yarattığı eşleri, geri plana alarak bunların dışında erkeklere mi yaklaşıyorsunuz"¹¹² sözleriyle kavminin aklını başına getirmeye uğraşırken onlar "şayet söylediklerimizi yapmazsan kesinlikle kovulanlardan olacaksın"¹¹³ demişlerdir.

¹¹⁰ Hicr 15/ 70

¹¹¹ Lut Peygamber'e söylenen sözün, "insanlardan biriyle fuhuş yapmak istediğimizde onunla konuşmanı sana yasak etmemiş miydik" anlamına geldiği hk. bkz. Razi, *Mefatih*, X, 212; "Bize karışmaktan, yabancılara ziyafet vermekten seni alıkoymadık mı?" anlamına geldiği hk. bkz. Ebu's-Suud, *İrşad*, III, 235; yabancılara ziyafet vermekten seni alıkoymadık mı?" anlamına geldiği hk. bkz. Nesefi, *Medarik*, II, 839; NHY'nin yasaklamak, men etmek anlamı için bkz. Asım, *Kamus*, IV, 1208

¹¹² Şuara 26/ 165-166

¹¹³ Şuara 26/ 167

Bu şekilde Hz. Lut'un tebliği, kavmi tarafından yasaklar konmak suretiyle engellenmek istenmekte, caydırıcı yaptırım olarak da "kesinlikle kovulanlardan olacaksın" denilerek kendisi, bulunduğu yöreden ihraçla tehdit edilmektedir.

Karşı tarafın mantığıyla düşünülecek olursa Lut Peygamber'in ihracı, aslında en pratik ve en kesin çözümdür. Kendisine bu tehdit, ciddi biçimde bir kaç kez tekrarlanmıştır:

Lut Peygamberin tebliğine karşı takınılan tavrın son merhalesi olarak değerlendirilebilecek "ihraç etme tehdidi"ni görelim şimdi de.

D. İHRAÇ TEHDİDİ:

Hz. Lut, kavmine karşı tebliğ görevini yapmış, onları uyarmış, ama olumlu sonuç alamamıştır. Kavmi, O'na karşı yaptırımlarını bir merhale daha ileriye götürmüş ve kendisini o yöreden ihraçla tehdit etmeye başlamıştır. Aslında bu tamamen zorba bir yöntemdir ama geline bu aşamadan sonra başka seçenek kalmamıştır. Kur'an'ın ilgili ayetinde "kavminin cevabı sadece; onları memleketinizden ihraç edin, demek oldu"¹¹⁴ buyrulur.

Bu cümleyi sarfedenler kararı açıklarken zorlanmışlardır. Çünkü Hz. Lut'un söylediklerinden etkilenmiş kavmin arasında, söz konusu karar dile getirilirken ne gerekçe gösterilecektir. Burası son derece önemlidir, zira en ufak bir yanlışlık yapıldığında, gerekçe halka iyi izah edilemediğinde Lut Peygamber masum bir mazlum durumuna düşecektir. Bu bakımdan çok sağlam, herkesin mantığına uygun, bir sebep bulunmalıdır. İşte ustaca bulunan gerekçe: "Güya onlar temiz kalmaya çalışan (TeTaHHuR) insanlarmış"¹¹⁵.

Lut kavminde iyi ve kötü olan davranışların belirlenmesindeki kriterin bizim anladığımız manada bir İslam toplumundakine benzemediği, dolayısıyla eşcinsel

¹¹⁴ A'raf 7/82; Neml 27/56

¹¹⁵ A'raf 7/82; Neml 27/56; Dilimizde taharet; tahir, mutahhar... gibi türevleriyle kullandığımız THR pak olmak, paklık anlamındadır. TeTaHHuR ise; paklanmak ve günah işlemekten uzak durmak ve kaçınmak demektir. (Asım, *Kamus*, II, 502-503); "Lut kavminin yaptığı, necaset bir bölgede vuku bulduğundan bundan kaçınan temizlenir, yahut gınahtan kaçınmaya da temizlenmek denir, yahut fuhuş yapmamak dolayısıyla temiz kalınır" açıklaması için bkz. Razi, *Mefatih*, VII, 178

ilişkilerde bulunmamanın anormal ve kınanan bir eylem olarak algılandığı hatta bunun kovulmak için yeterli bir sebep oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Değerlerin tersine döndüğü bir ortamda tabii ki olumsuz olan her şey olumlu sayılacaktır.

Lut ailesinin günah işlemek bir yana ondan uzak duran, kaçınan insanlar olduğu biraz da alaylı bir şekilde söylenmiştir. Dengelerin -burada olduğu gibi- tersine döndüğü durumlarda durum hep bunun gibidir.

Tarih kaynaklarında, Hz. Lut'un kızları ve damatlarıyla birlikte kovulmak istendiği nakledilir¹¹⁶. Bu nakil kimlerin ihraç edileceği sorusuna cevap olabilir¹¹⁷.

II. LUT AİLESİNE GELEN MELEK ELÇİLER:

A. ELÇİ MELEKLERİN KİMLİĞİ

Önce Hz. İbrahim'e gelip müjde veren sonra da Lut kavmini helak etmek üzere Hz. Lut'a misafir olan¹¹⁸ bu melekler Kur'an'da "Misafir/ DaYF"¹¹⁹ ve "Elçi/ MuRSeL"¹²⁰ denmiştir. İslam tarihçileri, bu elçi meleklerin Cebrail, Mikail ve Azrail olduğunu söylerler¹²¹. Elçi meleklerin en az üç kişi olduklarını, "MuRSeL" teriminin cemî müzekker sâlim sigasıyla kullanılması da ortaya koymaktadır.

¹¹⁶ Taberi, *Tarih*, I. 420; İbn Esir, *el-Kamil*, s.111

¹¹⁷ Olay Kur'an'da iki ayrı yerde ele alınmaktadır. Araf suresindeki ayette (7/ 82) "onları" ifadesi kullanılırken Neml suresinde (27/ 56) "Lut'un ailesi/ آل لوط" tamlaması kullanılmıştır.

¹¹⁸ Bu konuda bkz. İbn Esir, *el-Kamil*, s.111

¹¹⁹ Hicr 15/ 51

¹²⁰ Hicr 15/ 61

¹²¹ Taberi, *Tarih*, I. 410; Ayrıca bkz. İbn Esir, *a.g.e.*, s.111; Rivayetlerde, dört büyük melek olan Cebrail, Mikail, İsrail ve Azrail'den üçü yani genellikle İsrail'in dışındakiler Hz. Lut'a gelen elçiler olarak belirtilmektedir. Gerçi sayıları hakkında da 3, 4, 8, 11, 12 gibi birbirini tutmayan nakiller vardır. *Tefsir'de İsrailiyyat* (D.İ.B. Yay., Ankara 1979) isimli eserin müellifi Merhum Doç.Dr. Abdullah Aydemir' bu rivayetleri tahlil ederken şunları söylemektedir: "Kur'an-ı Kerim'de bahsi geçen ve Hz. İbrahim'e geldiği haber verilen Allah elçilerinin isimleri, sayıları ve gayelerinin ne olduğuna dair rivayetler de sahih ve itimada şayan değildir. şöyle ki: Elçilerin isimleri ve sayıları ancak tevkifi ve ilahi bir haberle bilinir. Kur'an'da ve Hz. Peygamber'in hadislerinde böyle bir şey yoktur." (s.102)

Tevrat'ta Hz. İbrahim'e gelen elçi meleklerden başta "üç adam" diye söz edilir: "ve gözlerini kaldırıp baktı ve işte karşısında *üç adam* duruyordu; ve onları görünce, çadırın kapısından onları karşılamağa koştu, ve yere kadar eğildi ..."122 Bir sonraki bapta ise üç adam yerine *iki melek* denilerek anlatıma devam edilir: "O *iki melek* de akşamlayın Sodom'a vardılar ve Lut Sodom'un kapısında oturuyordu ..."123 Aynı babın ilerleyen ayetlerinde ise elçi melekler için "adamlar" nitelemesi kullanılmaya devam edilir: "ve *adamlar* Lut'a dediler ..."124 Dolayısıyla tarih kaynaklarında olduğu gibi Tevrat'ta da, önce Hz. İbrahim'e, ardından Hz. Lut'a gelen elçi meleklerin sayıları konusunda netlik yoktur.

B. ELÇİ MELEKLERİN ÖZELLİKLERİ:

Kaynaklarda elçi meleklerin Hz. Lut'a yaya geldikleri, genç adamlar, genç delikanlılar¹²⁵, daha önce benzerleri görülmemiş güzel gençler¹²⁶, güzel yüzlüler¹²⁷, beyaz çehreli, hoş kokulu¹²⁸ oldukları yazılıdır. Bunlar, Lut Peygamber'den asırlarca sonra yazılmış kaynaklarda yer alan ve fazlaca ilmî değeri olmayan ifadelerdir.

Tevrat'ta anlatılan elçi melekler, İslamî kültürdeki melek telakkisine uymayan bir biçimde tamamen insan özellikleri taşıyan yani yiyip içen, dinlenen, uyuyan varlıklardır. Bunu, Hz. İbrahim'e geldiklerinin anlatıldığı satırlarda daha yoğun olmak üzere görmek mümkündür. Aşağıya alınan satırlarda buna örnek olabilecek ifadeler mevcuttur.

C. ELÇİ MELEKLERİN HZ. İBRAHİM'İ ZİYARETİ:

Kur'an'da anlatıldığına göre elçi melekler önce Hz. İbrahim'e gelmişlerdir. Müjde vermek üzere gelen melekler İbrahim Peygamber'e "selam" demişler O da

¹²² Tevrat, Tekvin, 18. Ayet:2

¹²³ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet:1

¹²⁴ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet:12

¹²⁵ Taberi, *Tarih*, I. 410

¹²⁶ Taberi, *a.g.e.*, I. 414

¹²⁷ Taberi, *a.g.e.*, I. 415; İbn Esir, *el-Kamil*, s.112,113

¹²⁸ Taberi, *a.g.e.*, I. 418,419

yine "selam" diyerek onları selamlamıştır¹²⁹. Selamlaşan taraflardan İbrahim Peygamber, gelenleri tanımıyordur¹³⁰ buna rağmen misafir oldukları için ikramda bulunmak ister ve çabucak bir buzağı kebabı hazırlatır¹³¹. Melekler kendilerine ikram edilen bu kebaba el sürmezler¹³². Bu davranış İbrahim Peygamber'i, gelenlerin melek ve bu ziyaretlerinin kötü bir son için olduğu sonucuna götürmüştür. Bu düşüncesini "doğrusu biz sizden korkuyoruz"¹³³ cümlesiyle dile getirince melekler "korkma, biz sana bilgin bir oğlun olacağını müjdelemeye geldik"¹³⁴ deyip orada bulunma gerekçelerini açıklamışlardır.

Tevrat'ta ise Mamre meşeliğinde çadırının kapısında oturan İbrahim Peygamber'e Rabb'in görüldüğü, gözlerini kaldırıp bakınca karşısında üç adam durduğu, onları görünce çadırın kapısından onları karşılamaya koştuğu ve yere kadar eğildiği ve onlara şöyle dediği anlatılır: "Ey efendim, eğer şimdi gözünde lutuf buldumsa, kulunun yanında kalmadan geçme, şimdi biraz su getirilsin ve ayaklarınızı yıkayın ve ağaç altında dinlenin, bir parça ekmek getireyim de yüreğinizi kuvvetlendirin, ve ondan sonra geçersiniz, madem ki kulunuza geldiniz"¹³⁵.

Kendilerine yapılan bu teklifi kabul eden elçiler, "söylediğin gibi olsun öyle yap" demişler ve bunun üzerine İbrahim Peygamber eşine hemen pide yaptırmış ve hayvanları içinden en körpe ve iyi olanını seçip yardımcısına acele bir şekilde hazırlatmış ve ayran, süt, kızarmış buzağı ve pideleri misafirlere sunduktan sonra kendisi yanlarına oturmamış, bir ağacın altında durarak onların yemelerini beklemiştir. Kendilerine ikram edilenleri yiyen elçiler Hz. İbrahim'e eşi Sara'yı sormuşlar, o da çadırdaki olduğunu söylemiş, bu sırada Sara, konuşulanları dinlemek üzere çadırın kapısına gelmiş ve meleklerin "gelecek sene bu mevsimde mutlaka

¹²⁹ Hud 11/ 69; Hicr 15/ 52; Zariyat 51/ 25

¹³⁰ Zariyat 51/ 25

¹³¹ Hud 11/ 69; Zariyat 51/ 26; Kaynaklar ikram edilenin pişirilmiş ve ayrıca iki taş arasına konup kızartılmış bir buzağı kebabı olduğunu söylerler. Örnek olarak bkz. Taberi, *Tarih*, I. 336

¹³² Hud 11/ 70: "Maddi şekillere bürünen ruhani varlıkların görünür şekillerine bazı etkilerin izi bulaşsa da onların maddi şekiller içinde de yiyip içmedikleri, nitekim insan şekline girip de Hz. İbrahim'e giden meleklerin kendilerine ikram edileni yemediklerinin buna delil olduğu hk. bkz. Ateş, Süleyman, *İnsan ve İnsanüstü, Melek, Cin, Şeytan*, İstanbul: Dergah Yay., 1985, s.29

¹³³ Hicr 15/ 52

¹³⁴ Hicr 15/ 53

¹³⁵ Tevrat, Tekvin, 18. Ayet: 1-5

senin yanına döneceğim ve karın Sara'nın bir oğlu olacaktır" dediklerini duyunca kendi kendine "ihtiyar olduktan sonra bana sevinç olur mu? efendim de kocamıştır" diyerek içinden gülmüştür¹³⁶.

Olayın buraya kadarki bölümü Tevrat ve Kur'an'da birbirinin benzeri ifadelerle anlatılmıştır. Bundan sonra Kur'an'da bildirildiğine göre; İbrahim Peygamber, verilen bu müjdeye bir hayli şaşırılmış ve "ben kocamışken¹³⁷ bana müjde mi veriyorsunuz? demiş, peşinden de neye dayanarak müjdeliyorsunuz?"¹³⁸ diye meleklerin sözlerine kaynak göstermelerini istemiştir. Müjdeyi meleklerden duyan Hz. İbrahim'in eşi Sara da şaşırılmış ve ellerini yüzüne kapatarak "kısır bir kocakarı"¹³⁹ demiştir.

Melekler Hz. İbrahim'e "bunu sana hakla müjdeliyoruz, umutsuzlardan olma"¹⁴⁰ cevabını verirken Sara'ya da; İshak, İshak'ın ardından da Yakup Peygamber'i müjdelemişlerdir¹⁴¹. Bu müjdelerden sonra Sara: "vay başıma gelenler, ben bir kocakarı kocam da ihtiyar olmuşken nasıl doğurabilirim, doğrusu bu şaşılacak bir şey"¹⁴² diye şaşkınlığını ortaya koymuş, melekler de "ey evin hanımı, Allah'ın rahmeti ve bereketleri üzerinize olmuşken, nasıl Allah'ın işine şaşarsın, O övülmeye layıktır, yücelerin yücesidir"¹⁴³ diyerek şaşkınlığını gidermişlerdir.

Tevrat'ta; Rabbin, Sara'nın "İhtiyar olduktan sonra bana sevinç olur mu? efendim de kocamıştır" diyerek gülmesine tepki gösterdiği ve bunu "Rab için imkansız bir şey mi vardır?" diyerek ortaya koyduğu İbrahim Peygamber'e, ertesi sene Sara'nın bir oğlu olacağını tekrarladıktan sonra Sara'nın korkarak "gülmedim" dediği, Rabbin ise bunu kabul etmeyip "hayır güldün" diye Sara'yı ikaz ettiği anlatılır¹⁴⁴.

¹³⁶ Tevrat, Tekvin, 18. Ayet: 6-12

¹³⁷ Bu sırada İbrahim Peygamber'in 120 yaşında olduğu nakli için bkz. Taberi, *Tarih*, I, 337

¹³⁸ Hicr 15/ 54; Ayrıca bkz. Hud 11/ 69; Ankebut 29/ 31

¹³⁹ Zariyat 51/ 29; Sara'nın kısır olduğu ve İbrahim Peygamber'in Hacer'le evlenmesine izin verdiği hk. bkz. Taberi, *Tarih*, I, 334

¹⁴⁰ Hicr 15/ 55; Meleklerin söylediği bu cümleden sonra Hz. İbrahim; "zaten sapıklardan başka kim Allah'ın rahmetinden ümit keser" diye ümitsiz olmadığını belirtmiştir. Hicr 15/ 56

¹⁴¹ Hud 11/ 71

¹⁴² Hud 11/ 72

¹⁴³ Hud 11/ 73

¹⁴⁴ Tevrat, Tekvin, 18. Ayet: 13-15

Olayın bundan sonraki bölümü sadece Kur'an'da vardır. Tevrat'ta yukarıdaki diyalogtan sonra İbrahim Peygamber'in, Lut Kavmi hakkında meleklerle mücadelesi hikaye edilir. Kur'an'da ise; Hz. İbrahim yeniden; "elçiler sizin asıl işiniz nedir" diye sorduğu, onların da "biz şüphesiz suçlu bir millete gönderildik, Lut'un ailesi bunun dışındadır, karısı hariç hepsini kurtaracağız, karısının geride kalanlardan olmasını gerekli bulduk"¹⁴⁵ cevabını verdikleri, bu cevabı alan İbrahim Peygamber'in korkusunun geçtiği, ardından "ama orada Lut var"¹⁴⁶ diyerek melekleri bu karardan vazgeçirmek istediği ve onlarla mücadeleye başladığı bildirilmektedir¹⁴⁷. Hz. İbrahim'in bu tavrı Kur'an'da; çok içli, yumuşak huylu ve kendini Allah'a vermiş bir kimse¹⁴⁸ oluşuna bağlanır.

Kur'an'daki anlatımdan farklı olarak Tevrat'ta Hz. İbrahim'in meleklerle değil, Lut Kavminin helak konusunu direkt olarak Rab'la konuştuğu ve O'nunla "salihî kötü ile beraber yok edecek misin" diye başladığı konuşmasında şehrin içinde elli salih bulunduğu takdirde helakın olmayacağı konusunda anlaştığı, daha sonra mücadeleyi bırakmayıp kırkbeş kişi olursa yine helakın olmayacağı garantisini aldığı, ardından sayıyı daha da aşağılara çekip önce kırk, sonra otuz, yirmi ve on kişiye kadar indirdiği ve şayet şehirde on salih kişi bulunursa helakın olmayacağını Rabbe garanti ettirdikten sonra Rabbin gittiği, Hz. İbrahim'in de yerine döndüğü belirtilir¹⁴⁹.

Kur'an'daki anlatıma göre ise melekler İbrahim Peygamber'in karşı çıkışının sonucu değiştirmeyeceğini; "ey İbrahim, bundan vazgeç, doğrusu Rabbinin emri gelmiştir, onlara şüphesiz geri çevrilmeyecek bir azap gelmektedir"¹⁵⁰ demek suretiyle dile getirmişlerdir. Bundan sonra İbrahim Peygamber ısrar etmemiş ve melekleri uğurlamıştır¹⁵¹.

¹⁴⁵ Hicr 15/ 58-60

¹⁴⁶ Ankebut 29/ 31

¹⁴⁷ Hud 11/ 74

¹⁴⁸ Hud 11/ 75

¹⁴⁹ Tevrat, Tekvin. 18. Ayet: 23-33

¹⁵⁰ Hud 11/ 76

¹⁵¹ "Allah'ın rahmeti ve bereketleri üzerinize olsun" (Hud 11/ 73) diyerek melekler Hz. İbrahim'in yanından ayrılmışlardır.

D. ELÇİLERİN Hz. LUT'A GELİŞLERİ:

Tevrat ve Kur'an'ın ortak anlatımına göre elçiler Hz. İbrahim'in yanından ayrılmışlar ve Lut kavmini helak etmek üzere Sodom'a, Hz. Lut ve ailesine¹⁵² gelmişlerdir¹⁵³. Kur'an'daki anlatıma göre; Hz. Lut melek elçileri tanıyamamış, ilk olarak bunu dile getirmiş ve "doğrusu siz tanınmayan kimselersiniz"¹⁵⁴ demiştir. Melekler Hz. Lut'u daha fazla merakta bırakmamak için geliş sebeplerini "biz sana sadece şüphe edip durdukları azabı getirdik, biz sana hakla geldik"¹⁵⁵ diyerek açıklamışlardır.

Peygamberlerinin kendilerini uyarmasına karşılık "eğer doğru söyleyenlerden isen bize Allah'ın azabını getir"¹⁵⁶ diyen Lut kavmi ya gerçekten söyledikleri doğruysa, gerçekten Allah'ın elçisiyse, ya Allah'ın azabını hakikaten getiriverirse halimiz ne olur, diye ciddi bir endişeye kapılmış ve muhtemel azaptan korkmaya başlamıştır¹⁵⁷. Hz. Lut'un, kendisine misafir olan bu elçilerin kesin doğruyu söylediklerine inanması, bu hususta hiç kuşkusuz olmaması gerekir. İşte O'na bu güveni vermek için melekler'in bir cümle daha söyledikleri ve "şüphesiz biz doğru söyleyenleriz"¹⁵⁸ dedikleri Kur'an'da anlatılmaktadır.

Tevrat'taki anlatımda ise meleklerin akşam vakti Sodom'a vardıkları, bu sırada Sodom'un kapısında oturan Hz. Lut'un onları görüp karşılamak için kalktığı, yere kapandığı ve meleklerle; "işte efendilerim, kulunuzun evine inin ve geceyi geçirin ve

¹⁵² Hicr 15/ 61

¹⁵³ Hud 11/ 77; Ankebut 29/ 33; Meleklerin önce Hz. İbrahim'e uğrayıp sonra Lut (as)'a gelme hadisesi zaman yönünden teselsüle riayet edilerek anlatılmıştır, değerlendirmesi için bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.234

¹⁵⁴ Hicr 15/ 62

¹⁵⁵ Hicr 15/ 63-64

¹⁵⁶ Ankebut 29/ 29

¹⁵⁷ Hicr 15/ 63; Ayetin çevirisinde "şüphelenmek" karşılığı verilen İMTiRa (إمترأ) Kamus'ta "şekk" diye açıklanmaktadır. (Asım, *Kamus*, III, 927-928; "Azabın nüzulü hususunda şekk ediyorlardı" açıklaması için bkz. Razi, *Mefatih*, XIX, 205; İmtira'nın "inkar" anlamı için bkz. Zemahşeri, *Keşşaf*, II, 583; İmtira'nın Kur'an'daki diğer kullanımlarına örnek olarak bkz. Meryem 19/ 34)

¹⁵⁸ Hicr 15/ 64; "Onlara azabın nüzul edeceği haberinde sadıkız" değerlendirmesi için bkz. Zemahşeri, *Keşşaf*, II, 583; "Kelbî'nin Hakk lafzını azab olarak tefsir ettiği, bunun yakın olarak da anlaşıldığı ama bu cümlelerin te'kid için söylendiği hk. bkz. Razi, *Mefatih*, XIX, 205

ayaklarınızı yıkayın ve erken kalkıp yolunuza gidersiniz " teklifinde bulunduğu ancak misafirlerin eve girmeyi kabul etmeyip geceyi meydanda geçirmek istedikleri. Lut Peygamber'in çok ısrar ederek onları evine aldığı, ziyafet çektiği, mayasız ekmek ikram ettiği, herşey böyle normal giderken gecenin ilerleyen saatlerinde henüz yatmadan her mahalleden toplanan genç ihtiyar pek çok Sodomlu'nun Hz. Lut'un evine gelerek evi sardıkları ve kendisinden misafirlerini istedikleri nakledilmektedir¹⁵⁹.

1. Melek Elçilerin Gelmesinden Sonra Lut Kavminin Yaptıkları

Lut Peygamber'e elçi meleklerin gelmesinden sonra Sodomlular'ın müjdeleşerek¹⁶⁰ koşup peygamberin evinin önüne geldikleri¹⁶¹ Kur'an'da da anlatılır. Lut Peygamber'e gelen elçi melekler hakkında hemen herkes aynı şeye sevinmekte ve yine aynı şeyi düşünmektedir. Biraz sonra o delikanlılar Peygamber'in elinden alınacak ve tecavüz edilecektir. İşte burası onlar için büyük bir sevinç kaynağı, coşkulu bir şeydir. Sayıları fazla olsa bile topluluk orada tek düşünceyi paylaştığından dolayı bir tek fert gibidir. Zira az sonra uygulamaya geçilecek planda kimsenin farklı görüşü yoktur¹⁶². Fakat Lut kavminin bu neşesi ve müjdeleşmesi uzun sürmeyecektir. Zira aynı günün sabahı helak olmuş olacaklardır¹⁶³.

¹⁵⁹ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 1-5

¹⁶⁰ Hıcr 15/ 67; Beşir, büşra, mübeşşir, tebşir gibi türevlerini dilimizde kullandığımız BŞR/ بشر

kökü; bir kimseye bir nesne ile müjde etmek, deriyi kıllarından, yününden ayıklamak, temizlemek, kazımak demektir. (Asım, *Kamus*, II, 159-161 (BŞR Mad.))

¹⁶¹ "Kavmi koşarak (YuHRaUN/ يهرعون) geldi önceleri kötü işler işliyorlardı" Hud 11/ 78; Ayette geçen İHRa'/ إهراع HRA kökündendir ve sendeleyerek, ızdırapla tez tez yürümek, süratle gitmek, mızrağı yukarı dikerek geçip gitmek anlamındadır. (Asım, *Kamus*, III, 463-464 (HRA Mad.)); İHRa'/ إهراع ile aynı köklü HeYReA/ هيرعة; çoban kısmının kamıştan yapıp çaldıkları düdüğe, kavala ve şehveti galip kadına denmektedir. Her'a/ هرة da şehveti galip kadın anlamındadır. (Asım, *Kamus*, III, 464)

¹⁶² Taberi, *Tarih*, I, 416-417

¹⁶³ Hıcr 15/ 66

2. Sodom Halkının Lut Peygamber'den Misafirlerini İstemesi:

Beldelerine aradıkları şartları taşıyan misafirler geldiğini öğrenen ve bunu birbirlerine müjdeleyen kavmin, daha sonra tecavüz için bu elçileri Peygamberlerinden istedikleri Tevrat'taki ayetlerde şöyle nakledilir: "Lut'a; geri çekil, bu adam garip olarak geldi ve kendisini sayıyor, şimdi sana onlardan ziyade kötülük ederiz"¹⁶⁴.

Bu arada Hz. Lut'u sıkıştıracak, zor durumda bırakacak ve dolayısıyla sonuçta yakışıklı genç misafirleri kendilerine verdirecek her şeyi deniyor ve yapıyorlardı. Bunlardan birisi Peygamber'e diklenir bir eda ile söylenen ve Kur'an'da nakledilen "biz sana her şeyi yasaklamadık mı?"¹⁶⁵ ifadesidir.

Tebliğ görevlerini yerine getiren peygamberlerin, tercih ettikleri en ideal metod, insanlarla teke tek diyalogtur. Böyle bir diyalog da misafirlik ortamında rahatlıkla sağlanabilir. Aslında elçi melekleri Hz. Lut özel olarak davet etmiş, kendilerini misafir etmek istemiş değildir. O ana kadar gelişen olayların tamamı O'nun iradesi dışında gerçekleşmiştir. Elçi melekler kendisine habersiz gelmişlerdir. Lut Peygamber'in evine gelen konukları "ben misafir kabul edemem, kavmim bunu bana yasakladı..." gibi bahanelerle kabul etmemesi, onları geri çevirmesi düşünülemez. Ne olursa olsun orası bir Peygamber'in evidir ve gelenler de O'nun konukları ...

Düşünülemeyecek bir diğer şey de; Lut Peygamber'in evine gelmiş misafirlerini, kavminin baskısına boyun eğip, tecavüz edilmek üzere evini basanlara teslim etmesidir. Değil Peygamber, akli selim olan herkes bu durumda aynı şeyi yapar yani bir anlamda kendisine iltica etmiş konukları o niyette olan insanlara teslim etmez.

3. Lut Peygamber'in Kavminin İsteğini Reddetmesi:

Tevrat'ta nakledildiğine göre evinin etrafına toplanan kalabalığın elçi melekler için iyi şeyler düşünmediğini bilen Lut Peygamber "kardeşlerim, kötülük etmeyin"

¹⁶⁴ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 9

¹⁶⁵ Hicr 15/ 70

diye ortamı yatıştırmaya çalışmıştır¹⁶⁶. Kur'an'da ise Lut Peygamber'in ağzından; "bunlar benim konuklarım, öyleyse beni mahcup etmeyin"¹⁶⁷ cümlesi aktarılır.

Misafire iyi davranmak, onu rahatsız edecek söz ve davranışlardan kaçınmak aslında insanlığının gereğidir, bir insanlık görevidir. Fakat Lut kavmi o platformda gözü dönmüş, emeline ulaşmak için elinden gelen her şeyi hiç düşünmeden yapabilecek kadar azgınlaşmış, dizginlenemez olmuştur. O safhada hiç bir şeyi düşünecek durumda değildir. Lut (as) onları bu dalgınlıktan, kurtarmak ve akıllarını başlarına getirmek için "bunlar benim konuklarım ..." demiştir.

Kur'an'daki anlatıma göre Lut Peygamber buna ilaveten, kavminin Allah'tan sakınmasını istemiştir. "Allah'tan sakının beni de üzmeyin"¹⁶⁸.

Önceki ayette "beni rezil, rüsvay etmeyin" diyen Lut (as) bu defa da "beni hüznlendirmeyin" demektedir. Bu ifadeden, kavminin, konuklarına yaptıklarından dolayı Lut Peygamber'in üzüldüğü ve misafirlerine karşı mahcup duruma düştüğü anlaşılıyor. Hz. Lut'un bu esnada içinin daraldığı ve canının çok sıkıldığı, ardından da "bu çetin bir gün"¹⁶⁹ dediği Kur'an'da bildirilir¹⁷⁰. O esnadaki durumunun, sinir sistemini çok tahrip edici, bozucu, asabî nitelikli olmasının yanında, meleklerin gelmesiyle birlikte gelişen olayların yaşandığı o gün de elbette "çetin/asîb"dir¹⁷¹.

Lut (as)'ın korkulu ve hüznü halini gören melek elçiler "korkma ve üzülme biz seni ve geride kalacaklardan olan karının dışında aileni kurtaracağız"¹⁷² demişlerdir. Böylece O, melek elçilerin asıl geliş amaçlarının "helak" olduğunu da öğrenmiştir.

¹⁶⁶ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 7

¹⁶⁷ Hicr 15/ 68; Ayette kullanılan FaDH'in; mahcup duruma düşmek, rüsvay olmak anlamları için bkz. Asım, *Kamus*, I, 941-942 (FDH Mad.)

¹⁶⁸ Hicr 15/ 69

¹⁶⁹ Hud 11/ 77 ve Ankebut 29/ 33

¹⁷⁰ Hud 11/ 77; Ayette geçen ZeR'/ ذرع in; "bir kimsenin kollarını boğazına dolayıp sıkmakla boğmak" (Asım, *Kamus*, III, 247 (ZRA Mad.) anlamından da Lut Peygamber'in neredeyse boğulacak kadar sıkıntı duyduğunu, boğulacak gibi olduğu anlaşılıyor.

¹⁷¹ "Asîb gün/ يوم عاصيب" tamlaması, aynı günün gecesinde kavme isabet edecek kötü bir azabın habercisi olarak da yorumlanabilir.

¹⁷² Ankebut 29/ 34

4. Kavmin Elçileri İstemedeki Israrı ve Hz. Lut'un "Kızlarını" Teklif Etmesi:

Lut Peygamber'in, elçi melekleri istemelerine karşılık kavmine, bunun imkansız olduğunu, aklen mümkün olmadığını anlatması, ısrarlarından vazgeçmeleri için kendilerinden bir kaç defa ricada bulunması, onların tavrını değiştirmemiş, ısrarlarından en ufak taviz verdirtememiştir.

Kapısına gelip dikilmiş ve mutlak surette elçileri almaya kararlı olan¹⁷³ bu insanlara Hz. Lut'un -sırf bu isteklerinden vazgeçeceklerini umarak- yeni bir teklifte bulunduğunu görüyoruz: "Ey milletim işte bunlar benim kızlarım onlar sizin için daha temizdir, Allah'tan sakının konuklarımın önünde beni rezil etmeyin içinde aklı başında kimse yok mudur?"¹⁷⁴ Aynı teklif, Tevrat'ta yine Lut Peygamber'in ağzından şu cümlelerle geçer: "Ey kardeşlerim rica ederim kötülük etmeyin, işte benim ere varmamış iki kızım var; rica ederim, onları size çıkarayım ve onlara gözünüzde iyi olanı göre yapın, ancak bu adamlara bir şey yapmayın, madem ki damımın gölgesine geldiler"¹⁷⁵.

Kavmine laf anlatamayan Hz. Lut son bir çare olarak bu öneriyi gündeme getirmiştir. Kur'an'daki "Kızlarım" ifadesine; O'nun kavmi için baba mesabesinde olduğu, dolayısıyla kavmindeki bütün kızlara "kızlarım" diyebileceği, bunların kendi kızları olamayacağı, zira O'nun iki kızı olduğu ayrıca ikisinin de evli olduğu rivayetleriyle açıklama getirilir¹⁷⁶.

¹⁷³ Taberi, *Tarih*, I, 417

¹⁷⁴ Hud 11/ 78; Hz. Lut'un "işte bunlar kızlarım" önerisini anlatan Hıcr suresindeki 71. ayet de şu mealde: "İşte bunlar kızlarım, alacaksınız". Ayette zikredilen kızların ceylan gibi oldukları hk. bkz. Yakubi, *Mu'cemu'l-Buldan*, III, 59.

¹⁷⁵ Tevrat, Tekvin, 19, Ayet: 7-8

¹⁷⁶ Hz. Peygamber bir hadis-i şerifte ashabına "Ben sizin babanız makamındayım ve size öğretirim" buyurmaktadır. (Ebu Davud, *Sünen*, Tahare. 4); Peygamberlerin ümmetlerine baba mesabesinde olması gibi onların vekilleri ve varisleri konumundaki şeyhlerin de müridlerine karşı baba durumunda oldukları ve bu yüzden bazı tarikatlarda şeyh karşılığı "dede" ve "baba" terimlerinin kullanıldığı hk. bkz. Yılmaz, H. Kamil, *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul: Ensar Neşr., 1994, s.194, 246; Tevrat'ta, misafirleri istemeye gelen kavmine Hz. Lut'un "İşte benim ere varmamış iki kızım var" (Tekvin, 19, ayet: 8) diye kızlarını teklif ettiği yazılıdır. Buradan Lut Peygamber'in kızlarının bekar oldukları anlaşılıyor. Ama aynı Tevrat Hz. Lut'un damatları olduğundan da bahsetmektedir. (Tekvin, 19, ayet: 14)

Bir peygamberin, kendisine gelip de Allah'ın elçileri olan misafirlerini isteyen insanlara, kavmin kızlarını önermesi ve onların daha temiz olduğunu söylemesi. kavminin kasıtlı olarak yanlış anladığı gibi, O'nun meşru olmayan bir beraberlik teklif ettiği anlamına gelmez¹⁷⁷. Zira O, bütün tebliğ hayatı boyunca meşru olan yani nikahla gerçekleşecek kadın-erkek birlikteliğini savunmuş, bunu topluma yerleştirmenin çabası içinde olmuştur. İş o safhaya geldiğinde dahi aynı amaca yönelik bir teklifte bulunarak sorunu çözmek istemiştir.

Dolayısıyla Lut Peygamber'in önceki davranışlarıyla Kur'an'da geçen "işte bunlar kızlarım onlar sizin için daha temizdir" sözü arasında bir çelişki yoktur. Bu esnada Hz. Lut'un Kur'an'da bildirilen diğer bir ricası da konukları hakkında kendini üzmemelerini kavminden istemesidir¹⁷⁸.

Eşcinsel ilişkiyi yaşamlarının bir parçası haline getirmiş olan insanları bu yoldan döndürebilmek için ne yapılmalıdır? Bir davranışın yanlış olduğunu belirtmek, onu düzeltmek için yeterli değildir. Belki "yanlış" demek ilk yapılacak şeydir ama bunun hemen arkasından da yanlışın alternatifi "doğru"yu ortaya koymak ve insanları ona yönlendirmek gerekir. İşte Lut Peygamber bunun için uğraş vermektedir.

Son olarak Hz. Lut, içinizde hiç akli eren, sağ duyulu olan ve düşünerek haklıyı, haksızı belirleyecek derecede tarafsız davranabilecek birisi bulunmaz mı?, anlamında "sizden akıllı bir adam yok mudur?"¹⁷⁹ demiştir. Kur'an'daki anlatımda geçen bu söz de O'nun ne kadar sıkıntılı ve sabrının tükenmiş olduğunu anlatmaktadır.

5. Kavmin "Kızlar" Teklifini Kabul Etmemesi:

Hz. Lut'un kavmine hep doğruları göstermesi, onların da sadece yanlış istemeleri son âna kadar hep sürüp gitmiştir. Kavim, peygamberinin bütün tekliflerini geri çevirmiş ya da tam tersini istemiştir.

¹⁷⁷ Taberi'deki bir nakle göre Hz. Lut: "İşte bunlar kızlarım, isterseniz onları sizle evlendiririm" demektedir. (*Tarih*, s.419)

¹⁷⁸ Hud 11/ 78

¹⁷⁹ Aynı ayet.

İşte bu klasik tutum, Hz. Lut'un, elçi melekleri kendinden istemeye gelen bekarlara, kavimdeki kızlarla nikah yapmaları ve ihtiyaçlarını giderme önerisinde de aynen geçerli olmuştur. Kavim, öneriyi kabul etmemiş, bununla birlikte "işte bunlar kızlarım" ifadesini, "kızlarımla nikahsız ilişki kurun" olarak değerlendirmiş, buna paralel olarak da "and olsun ki senin kızlarınla bir işimiz olmadığını biliyorsun, doğrusu ne istediğimizin de farkındasın, diyerek"¹⁸⁰ böyle bir ilişkiye haklarını olmadığını söylemişlerdir¹⁸¹. Kissanın Tevrat'taki bölümünde bu ayrıntılar yer almamıştır.

Kısa süre sonra başlarına gelecek kötü azaptan kurtulmaları için kendilerine sunulan seçenekleri bir çırpıda yok eden, adeta ellerinin tersiyle iten bu insanların sistematik ve ısrarlı inadı, Peygamberleri Hz. Lut'u fazlasıyla sıkışmış, bunaltmış ve ağzından şu ifadelerin dökülmesine sebep olmuştur: "Keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı ya da sağlam bir yere sığınsam"¹⁸².

Hz. Lut'un evinin etrafında ve kapısının önünde toplanan¹⁸³ kalabalık, elçileri istemedeki ısrarını sürdürmüş, kendilerine yapılan her türlü teklifi geri çevirmiş ve Hz. Lut'un elçi melekleri vermeyeceğini kesin olarak anladıktan sonra kaba kuvvete başvurmuştur: Bu kısmın Tevrat'taki anlatımı "şimdi sana onlardan daha fazla kötülük ederiz, ve Lut'u çok zorladılar, kapıyı kırmak için yaklaştılar"¹⁸⁴ şeklindedir. Tevrat'ın devam eden satırlarında Hz. Lut'un; kapıyı kırmak için yaklaşan Sodomlular'dan elçi meleklerin kendisini evin içine çekmeleri sayesinde kurtulduğu, kapıyı kapatan elçilerin evin kapısına gelip de Peygamberlerini sıkıntıya sokan insanların, küçük büyük ayırımı olmadan hepsinin gözlerini kör ettikleri¹⁸⁵ bilgileri yer alır.

¹⁸⁰ Hud 11/ 79

¹⁸¹ Demek ki bir bayanın bir erkeğe helal olabilmesi için nikah şartının gerektiğini bilmektedirler.

¹⁸² Hud 11/ 80

¹⁸³ Taberi, *Tarih*, I, 416

¹⁸⁴ Tevrat. Tekvin. 19. Ayet: 9

¹⁸⁵ Tevrat. Tekvin. 19. Ayet: 11

İslam tarihçileri de, kapının önünde toplanan kalabalığın kapıyı zorlayıp içeriye girmeleriyle birlikte elçi meleklerden Cebrail'in kanadını onların gözlerine çarpıp kör ettiğini¹⁸⁶ naklederler.¹⁸⁷

6. Hz. Lut'un Bunalması ve Rabbından Yardım İstemesi:

Hz. Lut'un, kavminin helak olmaması için elinden gelen her şeyi ortaya koymasına karşılık kavmi "biz helak olmak istiyoruz" dercesine O'na muhalefet etmektedir. Keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı ya da sağlam bir yere sığınsam"¹⁸⁸ dediği Kur'an'da haber verilen Lut Peygamber, daha sonra duasını: "Rabbim bozgunculara karşı bana yardım et"¹⁸⁹ sözleriyle sürdürmüştür.

Lut kavmi fesat çıkarmaktadır, yaptıkları her şey de fesada yani bozgunculuğa yöneliktir. Toplumdaki dejenerasyon son sürat sürüp gitmektedir. Hz. Lut da yapabileceği her şeyi yapmış ama onları bir türlü yola getirememiştir. Geriye bir tek çare kalmıştır: Allah'ın yardımı.

Kavmine; "ben sizin yaptıklarınıza çok kızanlardanım"¹⁹⁰, diyen Lut Peygamber, "Rabbim, beni ve ailemi bunların yapageldiği kötülüklerden kurtar"¹⁹¹ duasıyla isteğini netleştirmiştir. Ayetin devamında O'nun bu arzusunun kabul olunup yerine getirildiği ve karısının dışında ailesiyle birlikte hepsinin kurtulduğu anlatılır¹⁹².

Tevrat'ta meleklerle Lut Peygamber'in bu sırada aralarında geçen konuşmalar nakledilir: "Ve adamlar Lut'a dediler: Senin burada daha kimin var? Damatlarını ve oğullarını ve kızlarını ve şehirde sana ait olanların hepsini bu yerden çıkar; çünkü

¹⁸⁶ Taberi, *Tarih*, I, 420

¹⁸⁷ Kur'an'da "onların gözlerini kör ettik/ فطمنا أعينهم" (Kamer 54/ 37) buyrulurken elçi meleklerin bu işi yaptığı anlaşılmaktadır. Ayette geçen "TaMS/ طمس"ın "belirsiz olmak, uzak bakış sebebiyle görüşü engellemek ve görüntüyü gidermek" karşılıkları için bkz. Asım, *Kamus*, II, 256

¹⁸⁸ Hud 11/ 80

¹⁸⁹ Ankebut 29/ 30

¹⁹⁰ Şuara 26/ 168

¹⁹¹ Şuara 26/ 168-169

¹⁹² Şuara 26/ 170-171; Ayrıca bkz. A'raf 7/ 83; Hud 11/ 81; Hicr 15/ 60; Neml 27/ 57; Ankebut 29/

biz bu yeri harap edeceğiz çünkü Rabbin önünde onların feryadı büyümüştür; ve Rab onu harap etmek için bizi gönderdi. Ve Lut çıktı, ve kızlarını alacak olan damatlarına söyleyip dedi: Kalkın, bu yerden kaçın; çünkü Rab şehri harap edecektir. Fakat damatlarının gözünde şaka eder gibi göründü"¹⁹³. Böylece Sodom'da yaşama imkanı kalmadığını ve en kısa zamanda oradan ayrılınması gerektiğini anlayan Lut Peygamber artık şehri terkedecek ve geride kalanlar için korkunç son başlayacaktır.

¹⁹³ Tevrat, Tekvin, 19, Ayet: 12-14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LUT KAVMINİN HELAKI

I. HZ. LUT ve AİLESİNİN SODOM'DAN AYRILMALARI

Lut kavmine, Kur'an'daki ifadeyle hak ettikleri azabı getiren melek elçilerle önce amca Hz. İbrahim'in, sonra da bizzat Hz. Lut'un azabı geri çevirme yönündeki görüşmeleri hatta İbrahim Peygamber'in onlarla mücadelesi¹⁹⁴ sonucu değiştirmeyecektir. Zira azabın geri döndürüleme ihtimali hiç olmadığı Kur'an'da bildirilir¹⁹⁵.

Diğer taraftan Lut Kavmi de üzerlerinden azabın gitmesini sağlayacak bir tutum içine girmemiştir. Peygamberleri Hz. Lut tarafından kendilerine sunulan bütün alternatifleri reddetmişler ve biz ille de misafirlere tecavüz edeceğiz diye tutturmuşlardır. Bu safhada Hz. Lut'un bütün çabaları boşunadır. Yaptığı girişimlerden hiçbir kavmini bu kesin kararından vazgeçirtememiştir.

Benzeri bir sıkıntıyı Peygamberimiz de yaşamış ve Kureyşlilere; "benimle sizin aranızdaki durum aynı şuna benzer: adamın biri ateş yakmıştır. Çekirge ve kelekler bu ateşe atılmaya koyulurlar. Adam da onları ateşten uzaklaştırmaya çalışır. Ben, ateşe düşmeyesiniz diye eteklerinizden yakalamışım, siz ise elimden kurtulmaya uğraşıyorsunuz"¹⁹⁶ buyurmuştur.

A. ÇIKIŞ NASIL YAPILACAK:

Tarih kaynaklarındaki riyetlere göre elçi melekler Hz. Lut'a kavmi aleyhinde dört defa tanıklık ettirmişlerdir. Lut Peygamber meleklerle, kavminin yeryüzünün en azgın kavmi olduğunu Allah'a yeminle söylemiş ve bunu dört defa tekrar etmiştir¹⁹⁷. Böylece Hz. Lut ve ailesinin dışında¹⁹⁸ bütün kavim bu kötü sonucu yaşayacaktır. Hatta Lut (as)'ın karısı da onlara dahildir¹⁹⁹. Bu bilgi daha helak anlatılmadan Kur'an'da verilmektedir. Hz. Lut ve ailesi ise oradan ayrılacaklardır. Onların Sodom'u terketmelerinden sonra da helak işlemi başlayacaktır.

¹⁹⁴ Hud 11/ 74

¹⁹⁵ Hud 11/ 76

¹⁹⁶ Müslim, *Sahih*, Hadis no:2285

¹⁹⁷ Taberi, *Tarih*, I. 413; İbn Esir, *el-Kamil*, s.113

¹⁹⁸ Şuara 26/ 170. Hicr 15/ 59

¹⁹⁹ Şuara 26/ 171; Ayrıca bkz. A'raf 7/ 83; Hud 11/ 81; Hicr 15/ 60; Neml 27/ 57; Ankebut 29/ 33; Saffat 37/ 135

Çıkış gecenin bir kısmı gecince yani sabaha doğru, gecenin çoğu geçip sabah vakti yaklaşınca yapılacaktır yani Hz. Lut ve ailesi sabaha doğru Sodom'dan ayrılacaklardır²⁰⁰. Bu, Kur'an'da ve Tevrat'ta birbirine paralel ifadelerle anlatılır. Gündüz bile olsa yolculuk meşakkatlidir, risklidir, zordur, yorucudur²⁰¹. Bunlara bir de gecenin getirdiği şartlar eklenirse yolculuğun insan, özellikle de aile için ne denli olumsuzluklarla dolu olduğu daha iyi kavranır. Lut Kavminin yaşadığı dönemde gece yolculuk yapanların yol kaybetmek, yolu görememek gibi olumsuzluklarla ve hem yırtıcı hayvanlar hem de kötü niyetli hırsız ve yol kesicilerle karşılaşma olasılıkları daha çoktur.

Hz. Lut'a gelen elçi melekler, kendisine ailesiyle birlikte kurtulacağını bildirmişlerdir. Aynı bilgi Hz. İbrahim'in "orada Lut var, nasıl olur da helak edersiniz" endişesine karşılık meleklerin verdiği ve Kur'an'da aktarılan cevapta "biz orada kimin olduğunu daha iyi biliyoruz, Lut'u ve ehlini, geride kalanlardan olacak karısının dışında, mutlaka kurtaracağız" cümlesiyle dile getirilmiştir²⁰².

Kur'an'da ve Tevrat'ta müştereken verilen bilgiye göre Hz. Lut'un kendisi ve ailesi kurtulacaktır. Bunun içinde iki kızı, iki damadı dahildir. Karısı, aileden olduğu halde Sodom'dan çıkacak ama kurtulamayacaktır. Tarih kaynaklarındaki nakillerden öğrendiğimize göre Lut Kavminin içinde azap kararını bozdurabilecek nitelikte 10 kişi bile yoktur²⁰³. Kur'an'da da sadece bir ev müslümanın Sedum'da bulunduğu, bunun dışında Hz. Lut'a inanan başka kimsenin olmadığı haber verilir²⁰⁴.

Hz. Lut'a, karısı da dahil ailesini alıp gecenin sonuna doğru Sodom'u terketmesi melek elçiler tarafından tenbihlenmiştir²⁰⁵. Bununla birlikte Sodom'dan

²⁰⁰ Lut Peygamber'e bu konuda Kur'an'da sarfedilen cümlelerin ilk kelimesi İsrâ (إِسْرَاءُ) masdarlı bir emirdir. İsrâ gece yolculuğudur. İsrâ (إِسْرَاءُ)'nın gece yürümek, yola gitmek, gece vakti yükülemek anlamını taşıdığı, aslında fiilin kendinin bizzat müteaddi olduğu ama bâ/ب harfiyle de müteaddi yapılabileceği. İsrâ suresinin ilk ayetinde geçen leylen/لَيْلًا sözcüğünün te'kid ya da beyan-ı vakt için geldiği hk. bkz. Asım, *Kamus*, III, 836 (3 ciltlik)

²⁰¹ Yolculuğun zorluğu Kur'an tarafınan da onaylanmakta ve mesela oruç tutup tutmama konusunda yolcuya serbestlik tanınmaktadır. Bkz. Bakara 2/ 184

²⁰² Ankebut 29/ 33

²⁰³ Taberi, *Tarih*, I, 413

²⁰⁴ Zariyat 51/ 36; Hz. Lut'un ailesi dışında kendisine inanan 5 kişi bile olmadığı hk. bkz. Aiberg,

Hans Von, *Arzdan Arşa Sonsuzluk Kulesi*, İstanbul: Kit San, Tarihsiz, s.97

²⁰⁵ Hicr 15/ 65

ayrılmasına rağmen karısı azaptan kurtulamayacak ve geride kalanlardan (غابرين) olacaktır²⁰⁶.

Bu taktikler verildikten sonra Lut (as)'dan, onların peşlerini takip etmesi, arkalarından gitmesi istenmektedir²⁰⁷, yani Hz. Lut aile fertleri ve kendisine inanan bir kaç kişinin ardından gidecektir. Hz. Lut'a verilen taktiklerden bir diğeri de Sodom'dan çıkan topluluktan kimsenin iltifat etmemesidir²⁰⁸. İltifat masdarlı "Ve Lâ TeLTeFiT MiNKuM EHAd/ ولا تلتفت منكم أحد" emri "kimse arkasına dönmesin" şeklinde açıklanmaktadır²⁰⁹. Bu, kısmî bir açıklamadır. Zira istenen şey sadece dönüp arkaya bakmamak değildir, iltifat etmemektir. İltifat; geride kalan ve az sonra helak olacak olan kavmin tutumunu doğru bulmak, kabullenmek, benimsemek, yanlışlığını göz ardı etmek, onlarla kalmak istemek²¹⁰... gibi bir çok şıkla açıklanabilir²¹¹.

Geride kalanların başına gelecek musibet, o kadına da isabet edecektir²¹². Bu arada Hz. Lut'un, helakın hemen gerçekleşmesini istediğini ve bunu meleklerle bildirdiğini kaynaklardan öğreniyoruz²¹³. Lut'un (as) bu acelesi Kur'an'daki; "vadeleri sabaha kadardır, sabah yakın değil midir?"²¹⁴ ifadeleriyle dile getirilmektedir.

²⁰⁶ A'raf 7/ 83; Hicr 15/ 60; Neml 27/ 57; Ankebut 29/ 32; Saffat 37/ 135; Ğâbirîn (غابرين); geride kalanlar olarak dilimize aktarılmaktadır. Ğ BR kökü aslında "kalmak" demektir. Ama aynı kelimenin "gitmek" anlamı da vardır. İlk bakışta tezat gibi görünen bu durum, "hayız kanı ve memede kalan sütün bakıyeleri" karşılıklarıyla aydınlığa kavuşmaktadır. ĞBR; gidenlerden, çıkanlardan, ayrılanlardan geriye kalan demektir. Bu karşılıklar için bkz. Asım, *Kamus*. II. 48

²⁰⁷ Hicr 15/ 65

²⁰⁸ Hicr 15/ 65; Hud 11/ 81

²⁰⁹ C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, VI. 3237

²¹⁰ Detaylı bilgi için bkz. Razi, *Mefatih*, X, 210

²¹¹ Lut ailesinden -karısının dışında- kimsenin iltifat etmemesi istenmektedir. Muhtemelen Hz. Lut'un, ailesinin ardından gitmesi, karısının iltifatından sonradır. Çünkü bir başkası, geride kalanları tasvip ettiğinden değil de kadının başına gelenleri merak ettiğinden dolayı arkasına dönebilir veya geride kalabilir. İşte bu ihtimallerden dolayı Lut peygamberin, ailesinin arkasından gitmesi istenmiş olabilir.

²¹² Hud 11/ 81

²¹³ Taberi, *Tarih*. I. 416

²¹⁴ Hud 11/ 81

Lut Peygamber'e kavminden nasıl ayrılacağı, daha doğrusu azaptan nasıl kurtulacağı öğretilmiş ama bu arada karısının da kavmiyle aynı akibete uğrayacağı hatırlatılmış ve kendisine bu konularda tavsiyelerde bulunulmuştur.

Tevrat'ta Lut Peygamber'in ailesiyle birlikte Sodom'dan ayrılışı şu satırlarla anlatılır: "Ve seher vakti olunca, melekler: Kalk karını ve buradaki iki kızını al, yoksa şehrin fesadı içinde yok olursun, diyerek Lutu acele ettirdiler. Fakat yavaş davrandı; ve RAB onlara merhametli olarak, adamlar onun elinden, ve karısının elinden, ve iki kızlarının elinden tuttular; ve onu çıkarıp şehrin dışarısına koydular. Ve vaki oldu ki onları dışarı çıkarmış oldukları zaman, dedi: Canın için kaç; arkana bakma, ve bütün Havzada durma; dağa kaç yoksa telef olursun. Ve Lut onlara dedi: Aman efendim! İşte, şimdi kulun senin gözündeki inayet buldu, ve canımı yaşatmakla bana yaptığın lütfunu büyük ettin; fakat dağa kaçamam, yoksa kötülük bana yetişir, ve ölürüm. İşte, şimdi bu şehir, oraya kaçmak için yakındır, ve o küçüktür. Şimdi oraya kaçayım (o küçük değil mi?), ve canım yaşar. Ve ona dedi: İşte, hakkında söylediğin şehri altüst etmemek üzere bu şey için de ricanı kabul ettim. Çabuk ol, oraya kaç; çünkü sen oraya yetişinceye kadar bir şey yapamam. Bunun için o şehrin adı Tsoara çağırıldı"²¹⁵.

B. KURTULANLAR NEREYE GİTTİLER?

Kur'an'da bildirilen "kimse ardına dönmesin" uyarısına Hz. Lut'un karısı aldırış etmemiş, ardına dönmüş, geride kalanların başına gelen onun da başına gelmiş²¹⁶ ve ölmüştür.

Bundan sonra Hz. Lut, ailesinin arkasına geçmiş, onlar önde, Hz. Lut arkalarında Sodom'dan ayrılmışlardır. Böylece Lut ailesi Sodom'dan çıkarılmışlardır²¹⁷. Sabahın seher vakti gerçekleşen bu kurtuluş, Kur'an'daki ifadeyle Rab'dan bir nimettir. Allah şükredenlere işte böyle karşılığını verir²¹⁸.

²¹⁵ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 15-22

²¹⁶ Hud 11/ 81

²¹⁷ Zariyat 51/ 35

²¹⁸ Kamer 54/ 35

Hız. Lut'a çıkış için verilen taktikler arasında "emrolunduğunuz yere gidin (İMDâ/ اَمْضِ)"²¹⁹ de vardır. Ateşe atıldıktan sonra ateşin kendisini yakmadığı Hız. İbrahim ve azaptan kurtulan Hız. Lut "alemler için mübarek kılınan bir yer"e gitmişlerdir²²⁰. Tevrat'ta onların "Küçük şehir" demek olan Tsaor'a gittikleri söylenir²²¹. Böylece Hız. Lut Allah'ın rahmetine dahil olmuştur²²².

İncil'de Allah'ın günah işleyenleri cezalandırdığı, salih olanları da kurtardığı söylenir ve buna örnek olarak, kavmini yok eden tufandan Hız. Nuh'un ve küle çevrilen Sodom ve Gomora şehirleri içinden Lut Peygamber'in kurtulması zikredilir²²³.

II. LUT KAVMİNE GELEN AZAP

Gecenin sonlarına doğru Hız. Lut ve beraberindeki ailesi Sodom'dan ayrılmışlar ve bundan sonra helak başlamıştır. Hız. Lut'un hanımının, onlarla çıktığı halde helak olmaktan kurtulamaması, çıkanların Sodom'un sınırları geçiverdikleri anda helakın başladığını düşündürmektedir.

Kur'an'da "Lut'u ve karısının dışında ailesini kurtardık" bilgisi verildikten sonra diğerlerinin helak edildiğı (ومرنا)"²²⁴ söylenir. Tevrat'ta da Hız. Lut'un karısının arkada kalıp geriye doğru dönüp baktığı ve bir tuz direğı oluverdiği anlatılır²²⁵.

Azap "Tanyeri ağarırkenki çığlıkla (Sayha)"²²⁶ başlamıştır. Herkesin uyuduğı bir sırada birden bir gürültünün çıkıp hepsini uyandırması, uykulu, gözünü

²¹⁹ Hıcr 15/ 65; İMDâ/ اَمْضِ; geçip gitmek, zamanın geçmesi gibi geçmek, bir nesnenin ötesine,

ilerisine geçmek demektir. Bu bilgiler için bkz. Asım, *Kamus*, III. 929.930

²²⁰ Enbiya 21/ 71; İsra suresinde Peygamberimiz'in Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya gece yürüyüşü yaptığı bildirilirken Mescid-i Aksa'nın etrafının mübarek kılındığı da söylenmektedir. (İsra 17/ 1) Bu ayet, Hız. Lut'un ve ailesinin Sodom'dan ayrıldıktan sonra "mübarek kılınan" Kudüs'e gitmiş olabileceklerini düşündürüyor.

²²¹ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 23

²²² Enbiya 21/ 71

²²³ II. Petrus, 2. Ayet: 4-8

²²⁴ Şuara 26/ 172; Saffât 37/ 136

²²⁵ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 26

²²⁶ Hıcr 15/ 73; İbn Esir, *el-Kamil*, s.114; Taberi, *Tarih*, I. 421; Sayha (صيحة): gürültü, bağırma,

çığlık demektir. Araplarda ve ülkemizin doğusunda ölümlerin ardından yapılan yas tutma merasimlerinde bağırıp çağırarak üzüntüyü dile getirmeyi, hatta üzerini, saçını-başını dağıtmayı

yeni açmış ve o korkunç sesi işitmiş insanların korkularını bağırarak tezahür ettirmeleri, olayın doğal seyridir. Uykunun en tatlı anı olarak nitelendirilen şehir vakti korkunç bir sesle gözünü açmış bir topluluktan da başka bir davranış beklenemez herhalde.

Korkunç bir gürültüyle uyanan kavmin üzerine şiddetli bir şekilde²²⁷ "küçük küçük taşlar (HıCâRe/ حجارة)"²²⁸, "çakıl taşları (HâSıB/ حاصب)"²²⁹ yağmaya başlamıştır.

Bu küçük taşlar, suçlu bir milletin üzerine gönderilen, Rabbin katından işaretli, aşırı gidenlere mahsus sert taşlardır²³⁰. Hepsi de tescillidir²³¹ kime isabet edeceği bellidir. Hatta rivayetlere göre taşların üzerinde, isabet edip de öldüreceği kişinin adı yazılıdır²³².

Bunların cehennem ateşiyle pişirilmiş, dolayısıyla sertleştirilmiş oldukları rivayet edilir.²³³ Pişirilince elbette daha sert ve daha çok tahrip edici, ayrıca daha dayanıklı hale gelmişlerdir.

Taşların bir başka özelliği ise dizilmiş olmalarıdır²³⁴. İşaretli taşlar, rastgele yığınlar halinde değil de özenle dizilmiş, üst üste yerleştirilmiş ve bununla hurma

kendisine meslek edinmiş kadınların çıkardığı seslere de aynı kökten SâYiHa (صاحبة) terimi kullanılmaktadır. (Asım, *Kamus*, I, 925) Sayha; azap olarak da açıklanmakta, bunun sebebinin de bazı sefih toplulukların cibril sayhası ile helak edilmeleri olduğu söylenmektedir. Asım, *Kamus*, I, 924; Ayrıca "Muşrikîn Sayha" ifadesinin açıklaması için bkz. Taberi, *Tefsir*, VIII, 44; Kurtubi, *el-Cami'*, X, 29; Razi, *Mefatih*, XIX, 207-208; Zemahşeri, *Keşşaf*, II, 586; Süleyman Ateş, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, V, 74; C. Yıldırım, *Asrın Kur'an Tefsiri*, VI, 3238; Ebu's-Suud, *İrşad*, V, 86; Alûsi, *Ruhu'l-Meâni*, VII, 74

²²⁷ A'raf 7/ 84; Şuara 26/ 173; Neml 27/ 58

²²⁸ Hicr 15/ 74; Zariyat 51/ 33

²²⁹ Kamer 54/ 34; HâSıB; çakıl taşı anlamındadır. Aynı zamanda oduna da bu isim verilir. Yalnız bu odunun ateşi tutuşturan özellikte olması gerekir. Bunun anlamı "tuturuk"tur. Ateşi tutuşturmazsa o oduna HâSıB denmez. (Asım, *Kamus*, I, 202-203)

²³⁰ Zariyat 51/ 33 ve Hud 11/ 83

²³¹ Hud 11/ 82; Hicr 15/ 74

²³² Razi, *Mefatih*, IX, 39; Razi burada taşlarla ilgili 10 değişik görüşü sayar.

²³³ Taberi, *Tarih*, I, 417-419; Sözlüklere örnek olarak bkz. Asım, *Kamus*, III, 243

²³⁴ Hud 11/ 82

veya muz salkımı görüntüsü almış şekilde kavmin üzerine indirilmiştir²³⁵. Böyle kötü bir sonun " zalimlerden hiç uzak olmadığı"²³⁶ da tenbihlenmektedir.

Tevrat'ta bütün havza, şehirlerde oturan herkes, toprak ve nebatın alt üst edildiği ve Sodom-Gomora üzerine Rab tarafından göklerden kükürt ve ateş yağdırıldığı, sabah olunca erkenden Rabbin önünde durduğu yere giden Hz. İbrahim'in Sodom ve Gomora'ya doğru baktığı, yerden ocak dumanı gibi duman çıktığını gördüğü nakledilir²³⁷.

İncil'de ise İsa Peygamber şakirtlerine; yaşadıkları günün değerini bilmelerini kötü günlerin yakın olduğunu, kötü günler geldiğinde eski rahat dönemlerin özlemle hatırlanacağını, başka toplulukların da iyi günlerden sonra sıkıntılı günler yaşadığını anlatmış ve arkasından Nuh ve Lut Peygamberleri örnek vermiştir: "İnsanoğlu'nun günlerinde de Nuh'un günlerinde olduğu gibi olacaktır, Nuh'un gemiye girdiği güne kadar, yerler, içerler, evlenirler ve kocaya verilirlerdi ve tufan geldi hepsini helak etti". Bunları söyledikten sonra bir örnek daha veren Hz. İsa sözlerine şöyle devam eder: "Lut'un günlerinde de böyle oldu; yerler, içerler, satın alırlar, satarlar, dikerler, bina ederlerdi. Fakat Lut Sodom'dan çıktığı gün, gökten ateş ve kükürt yağdı, ve hepsini helak etti; insanoğlunun görüldüğü gün de böyle olacaktır"²³⁸.

Yahuda'nın Mektubu'nda ise Sodom-Gomora ve etrafındaki şehirlerin ebedi ateş cezası çektikleri bildirilmektedir ²³⁹.

Buraya kadar anlatılanlar, "Lut kavminin yaşadığı yörede çok büyük bir çökmede patlamalar, yıldırımlar, yangınlar ve doğal gazlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve Siddim Vadisi ile Lut Kavminin şehirleri yerin derinliklerine gömülmüşlerdi" şeklinde de açıklanmaktadır. Ayrıca yörede volkanik bir patlamadan söz edilmekte ve kavmin üzerine yağın maddelerin bu patlamayla açığa çıkan kızgın taşlar ve kayalar yani lavlar olduğu söylenmektedir²⁴⁰.

²³⁵ Hud suresinin 82. ayetinde geçen Mendûd (منضود) teriminin kökü olan NDD (نضد) Kur'an'da toplam 3 kez kullanılmaktadır. Diğer iki kullanımdan Vâkıa suresindeki Mendûd lafzı; salkımlı haliyle muzı. Kâf suresindeki Nedîd de; küme küme tomurcukları olan hurmayı tarif etmektedir.

²³⁶ Aynı mealde "israf edenlerden uzak değildir" ayeti için bkz. Zariyat 51/ 34

²³⁷ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 25-28

²³⁸ Luka, 17. Ayet: 22-30

²³⁹ Yahudanın Mektubu. Ayet: 7

²⁴⁰ C. Yalçın, *Kavimlerin Helakı*, s.42-48

Böylece Lut Kavminin beklediği, ısrarla davet ettiği helak işlemi bitmiştir. Üzerlerine, küçük taşlar şeklinde öldürücü maddeler gönderilen Lut Kavminin cesetleri yerlerdedir. Sabah erkenden korkunç bir çığlıkla uyanan bu söz dinlemez topluluk artık ölmüştür. Cesetleri ortadadır, onların bir şekilde gömülmesi gerekmektedir.

Helak işlemi toplu olduğu gibi gömülme de topluca olacaktır. Yerde cansız yatan cesetlerin ters çevrilerek yani Sedum'un üstü altına getirilerek²⁴¹ gömüldüğü²⁴² Tevrat ve Kur'an'daki anlatımlarda birbirine yakın ifadelerle nakledilmektedir.

Tarih kaynaklarında, gelen elçi meleklerden Cebrail veya Mikail'in kanadını Sedum'un altına soktuğu, ta yerin dibine varıncaya kadar kanadını batırdığı sonra Sedum'u, içinde ne varsa olduğu gibi yukarı kaldırdığı öyle ki gök ehlinin, kavmin köpeklerinin ve horozlarının seslerini işittiği, sonra ters çevirerek büyük bir gürültüyle onların tekrar yere batırıldığı heyecanla anlatılır²⁴³. Fakat ne Tevrat'ta ne de Kur'an'da böyle bir anlatım yoktur.

Kur'an'da bu bölgenin işlek bir yol güzergahında olduğu belirtildikten sonra siz sabah akşam oraya uğruyorsunuz ve akletmiyor musunuz²⁴⁴ diye sorulmaktadır. Bu; muhtemelen Arapların önemli ticaret yollarıdır.

İyi de Lut Kavminin helak olduğu yerde bırakılan ve sürekli olan bu kanıt nedir? Şu anda yeryüzünde mevcut olan Lut Gölünün, Lut Kavminin helakı sırasında olduğu nakilleri²⁴⁵, bu soruya cevap olabilir. Lut Gölü, aktif bir sismik bölgenin yani bir deprem kuşağının tam üstünde yer almaktadır²⁴⁶.

²⁴¹ Hud 11/ 82; Ayetteki SFL'nin anlamları için bkz. Asım, *Kamus*, III, 1366

²⁴² Kur'an'da bu gömülmeden geriye kalanların olduğu bildirilir: Sözkonusu ayetlerin birinde "and olsun ki biz düşünen kimseler için buradan apaçık bir kanıtı (ayet) geride bırakuk" (Ankebut 29/ 35) buyrulur, Zariyat suresinin 37. ayetinde; bu elem verici azaptan korkan kimseler için orada bir kanıt (ayet) bırakıldığı ifade edilmektedir.

Şuara suresi 174. ayette; bunda mutlaka bir kanıt (ayet) olduğu ama onların çoğunun buna iman etmedikleri söylenir. Hıcr suresinde kavmin üzerine yağdırılanlardan bahsedildikten sonra 75. ayette "muhakkak bunda araştırmacılar için sistemli bir ayetler bütünü olduğu belirtilir.

²⁴³ Bkz. Taberi, *Tarih*, I, 419-422; İbn Esir, *el-Kamil*, s.111; Razi, *Mefatih*, IX, 39

²⁴⁴ Saffat 37/ 137-138

²⁴⁵ Darkot, Besim , "Lut Gölü" Maddesi, *İslam Ans.*, VII, 91

²⁴⁶ C. Yalçın, *Kavimlerin Helakı*, s.42

Lut Gölü Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 392 m. aşağıdadır. Gölün en derin yeri de 400 m. olduğuna göre gölün tabanı Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 792 m. alçaktır. Dünyanın deniz yüzeyinden aşağı olan başka bölgelerinde alçaklık en fazla 100 m. kadardır.

Lut Gölü'nün doğu kısmında bir yarımada oluşturan ve dile benzeyen bir kısım gölün içine uzanır. Bu kısma Araplar el-Lisan adını vermişlerdir. Burada suyun tabanında, adeta gölü ikiye ayıran fakat görülmeyen keskin bir dirsek uzanmaktadır. Bu yarımada'nın sağında taban 400 m. derin olduğu halde, sol tarafı şaşılacak kadar sığdır. Son yıllarda yapılan ölçümlerde burasının derinliğinin ancak 15-20 m. kadar olduğu anlaşılmıştır. Daha sonradan olduğu tesbit edilen bu sığ bölgede, eskiden Sodom ve Gomorra'nın bulunduğu, yani Lut Kavminin yaşadığı yer olduğu tahmin edilmektedir²⁴⁷.

Buna paralel bir diğer görüş de şudur: Lut Gölü'nün sığ yerinde yaşayan kavim, azap olarak üzerinde yağdırılanların sonucu ölmüş, cesetleri de yerin yarılmasıyla açılan yaklaşık 400 m.lik bu derin çukura gömülmüştür. Üzerlerinin altına getirilmesi, onların gömülmesini anlatmaktadır ve bu da bir depremle olmuştur.²⁴⁸

Lut gölü hakkındaki bir başka tesbit de "kayıkla Lut Gölü'nün bu alt ucunda gezildiğinde güneş ışınları da suya uygun bir açıyla yansiyorsa, insan şaşılacak bir görünümle karşılaşır. Kıyıdan biraz ötede, suyun içinde ağaçların belirdiği görülür. Bunlar gölün son derece yoğun tuzlarının konserve ettiği ağaçlardır. Derinlerde yeşil renkte görülen ağaç gövdeleriyle ağaç artıkları çok eskidir²⁴⁹, şeklinde dile getirilmiştir.

Lut Gölü'nün enteresan bir diğer özelliği de çok tuzlu olmasıdır. Normalde deniz suyunun ortalama tuzluluk derecesi, ağırlığına oranla % 3.5'tur. Bu, 1 mil³ suda yaklaşık 166 milyon ton tuzun bulunması demektir²⁵⁰. Bu da % 20-30 gibi bir orana karşılık gelir.

²⁴⁷ C. Yalçın, *Kavimlerin Helakı*, s.45-46

²⁴⁸ Heller, Bernhard, *Lut Gölü Mad. İslam Ans.* VII. 90

²⁴⁹ C. Yalçın, *a.g.e.*, s.47

²⁵⁰ Bu bilgiler ve deniz tuzunun %85'inden fazlasının sodyum klorürden (sofra tuzu) olduğu hk. bkz. *Deniz Suyu Niçin Tuzludur?*, Science Digest'ten Çev.: Meryem Özçelik. Bilim ve Teknik. Sayı: 188. Temmuz, 1983, s.45

Deniz suyundaki tuzluluk oranı %20-30'ken Lut Gölü'nün tuzluluk oranının % 240'ı aşıyor²⁵¹ hatta %300'lere ulaşıyor olması, depremle yerin 400 m. aşağısına gömülen cesetlerin açtığı çukurun üzerinin çok tuzlu, içinde canlı yaşaması mümkün olmayan²⁵² bir sıvıyla doldurulduğunu gösteriyor.

Demek ki Lut Kavminin cesetleri yaklaşık 400 m.lik bir derinliğe gömülmüş ve üzerine "ancak su ile temas ettiğinde aktif hale gelen ve çözünerek bileşenlerine ayrılan"²⁵³ tuz-su karışımı dolmuştur. Bu sıvının kuzeyden geldiği²⁵⁴ söylene de kuzeye nereden geldiği, bu kadar tuz yoğunluğunun nasıl oluştuğu üzerinde durulmamaktadır.

Tevrat'ta geçen Hz. Lut ve ailesinin Sodom'dan ayrılmaları sırasında onlarla beraber çıkan ama kurtulamayan Hz. Lut'un karısının şehrin bittiği yerde arkasına dönüp geriye baktığı ve "tuz direği" oluverdiği nakli yukarıdaki görüşü doğrular.

Helaktan sonraki gelişmeler Kur'an'da anlatılmaz ama Tevrat'ta bu konuda şunlar yazılıdır: "Ve Lut Tsoardan çıkıp dağda oturdu, ve iki kızı onunla beraberdi; çünkü Tsoarda oturmaktan korktu; ve o, ve iki kızı bir mağarada oturdular. Ve büyük kızı küçüğüne dedi: Babamız kocamıştır, ve bütün dünyanın yoluna göre yanımıza girmek için memlekette erkek yoktur; gel, babamıza şarap içirelim, ve babamızdan zürriyeti yaşatmak için onunla yatarız. Ve o gecede babalarına şarap içirdiler; ve büyük kız girip babası ile yattı, ve onun yatmasını ve kalkmasını bilmedi. Ve vaki oldu ki, ertesi gün büyük kız küçüğüne dedi: İşte, dün gece babamla yattım; bu gece de ona şarap içirelim, ve babamızdan zürriyet yaşatmak için, gir, onunla yat. Ve o gecede dahi babalarına şarap içirdiler, ve küçük kız kalkıp onunla yattı; ve onun yatmasını ve kalkmasını bilmedi. Lût'un iki kızı böylece babalarından gebe kaldılar. Ve büyük kız bir oğul doğurdu, ve onun adını Moab çağırdı; o bugüne kadar Moablıların atasıdır. Ve küçük kız, o da bir oğul doğurdu, ve onun adını Ben-ammi çağırdı; o bugüne kadar Ammon oğullarının atasıdır"²⁵⁵.

²⁵¹ Besim Darkot, "Lut Gölü" Maddesi, *İslam Ans.*, VII, 91

²⁵² İçinde canlı yaşamadığı için Lut Gölü'ne Batılıların "ölü deniz" anlamında "Dead Sea" dedikleri hk. bkz. C. Yalçın, *Kavimlerin Helakı*, s.46

²⁵³ J.M. Miles, T.S. Miles, K.S. Türker, *Tuz ve Sağlığımız*, Bilim ve Teknik, Sayı: 201, Ağustos 1984, s.19

²⁵⁴ C. Yalçın, *a.g.e.*, s.47

²⁵⁵ Tevrat, Tekvin, 19. Ayet: 30-38

Bu ifadelerin doğru olduğunu savunmak yahut onaylamak, bütün peygamberlerin masum olduğuna inanan bir müslümana yakışmaz. Tezin asıl konusu bu iftiraları değerlendirmek olmadığı için sözü daha fazla uzatmak şu aşamada gereksiz olacaktır.

Lut Kavmi buraya kadar anlatılmaya çalışılan şekilde tarihten silinmiştir ama onların yaşam tarzı haline getirdikleri eşcinsel ve anal ilişki onlarla beraber bitmemiş ve günümüze kadar süregelmiştir. Bunun yanında Lut Kavminin başına gelen felaket ve azap gibi bir ikincisi -İtalya'nın Pompei kasabasındaki hariç-²⁵⁶ bir daha yaşanmamıştır. Bu, eşcinsellik ve anal ilişkinin doğru, sonucunun iyi olduğu anlamına gelmez. Zira tarihin her döneminde ve tabii Lut Kavminde eşcinsellik ve serbest cinsel yaşam hep önü alınmaz hastalıklarla sonuçlanmıştır.

²⁵⁶ Bu konuda geniş bilgi için bkz. C. Yalçın. *a.g.e.* s.48-49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KUR'AN'IN TARİHSELLİĞ İ AÇISINDAN LUT KAVMİ KISSASI

I. KISSA NİÇİN ANLATILMIŞTIR?

Lut Kavmi gibi Kur'an'da başka toplulukların da kıssaları anlatılmaktadır²⁵⁷. Bunların ilk muhatapları ise M.S. 7. yüzyılda Mekke'de yaşayan Araplardır²⁵⁸. Bunlar içlerinden çıkan bir peygambere, kurdukları sömürü çarkı bozulduğu, kazanç elde ettikleri işlerin tehlikeye girdiği gerekçesiyle karşı çıkmaktadırlar²⁵⁹. Atalarımızın dinine karşı çıkılıyor²⁶⁰, putlarımıza dil uzatılıyor, gibi basit gerekçelerin arkasına sığınarak ama son derece planlı bir şekilde yürütülen muhalefet çalışmaları²⁶¹ ile Peygamberimiz yıpratılmaya çalışılmakta, insanların peygamberimiz'e olan güven, saygı ve muhabbetleri engellenmek istenmektedir.

Hız. İbrahim ve oğullarından sonra yaklaşık 24 asır peygamber görmemiş, bir başka deyişle, aralarında peygamber yaşamamış²⁶² Mekke toplumunun ileri gelenleri, Hız. Peygamber'e karşı hep olumsuz olmuşlar, O'nu başlangıçta dikkate almamışlar, sonradan etrafında toplanan ve getirdiği sisteme destek verenlerin sayısı arttıkça yalan söylüyor, delirdi, töreleri çiğniyor gibi gerekçelerle insanları çevresinden uzaklaştırmak istemişler bunlarla başarılı olamayacakları anlayınca işkenceye başlamışlar, hakaretler, sövmeler, küçük düşürmeler, dayaklarla büyümenin önüne geçebileceklerini zannetmişler, yine bekledikleri olmayınca da Hız. Peygamber'in vücudunu ortadan kaldırmaya karar vermişlerdir. Bu kararı uygulamak için yapılan girişimler hep başarısızlıkla sonuçlanmış ve bi'setin 13 yıla yaklaşan çileli Mekke dönemi, Medine'ye hicretle kapanmıştır.

²⁵⁷ Kur'an'da anlatılan Peygamber kıssalarına örnek olarak bkz. Yusuf 12/4-101 (Hız. Yusuf Kıssası)

²⁵⁸ Kur'an'ın kıssalarla ilgili ayetlerinin genellikle Mekke olduğu hk. bkz. Cerrahoğlu, *Tefsir Usulu*, s. 61

²⁵⁹ Mekke başkanı olan Ebu Cehil'in dürüst bir tüccar olmadığı, insanları aldatarak, aldığı malların parasını eksik ödeyerek kazanç sağladığı ve bunu engellemeye çalışan Peygamberimiz'e muhalefet ettiği hk. bkz. Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Terc: Said Mutlu-Salih Tuğ), İstanbul, 1969, s.49 ve devamı.

²⁶⁰ Kur'an'da anlatılan peygamber kıssalarında peygamberlerine karşı çıkan kavmin hemen bu gerekçeyi göstermesine örnek olarak bkz. Bakara 2/170; Şuara 26/74; Benzer: "Onlara Allah'ın indirdiğine uyun, denildiği zaman 'hayır, biz atalarımızı inanır bulduğumuz şeye uyarız' derler. Şeytan onları alevli ateşin azabına çağırmış olsa da mı onlara uyacaklar?" ayeti için bkz. Lokman 31/21

²⁶¹ Bu çalışmalar hk. bkz. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, s.80-81

²⁶² Hız. İbrahim'in dini olarak isimlendirilen Haniflik hk. bkz. Bakara 2/135, Al-i İmran 3/59; En'am 6/161; Nahl 16/123

Hız. Peygamber'in getirdiği sisteme ilk olarak amcası Ebu Lehep karşı çıkmış, açıktan davet başlayınca da Mekke'nin ileri gelenlerinden Ebu Cehil, Ebu Süfyan, Ümeyye b. Halef, As b. Vâil, Velid b. Muğîre, Utbe b. Ebi Muayt, Uteybe ve Amr b. As gibileri muhalif olmuşlardır²⁶³. İleri gelenler böyle şiddetle karşı koyunca halk da iki arada kararsız kalmıştır. Gerçi, başta yukarıda adları geçenler olmak üzere İslam'ın karşıtları, halkla peygamberimizi buluşturmamak ve Kur'an mesajını duymalarını engellemek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır. Bu tedbirlerin içinde Hz. Peygamber'le konuşmayı yasaklamadan tutun da O'nun konuşması esnasında söyledikleri duyulmasın diye bağırarak gürültü çıkarmaya kadar bütün ilkel yöntemler vardır²⁶⁴.

Bütün bu hassasiyete rağmen Hz. Ebubekir, Hz. Osman, Hz. Talha b. Ubeydullah, Hz. Hamza ve tabii Hz. Ömer gibi hatırı sayılır zengin ve soyluların yanında, Yasir ailesi gibi Mekke'ye sonradan gelip yerleşenler yahut Hz. Bilal ve Habbab b. Eret gibi kimsesiz köleler İslamiyet'i kabul edip Hz. Peygamber'in yanında yer almışlardır²⁶⁵.

Bi'set'in 4. yılına kadar Hz. Ömer'le birlikte müslümanların sayısı sadece 40 kişiyken üç yıl sonra yedinci senede, ikinci kez Habeşistan'a hicret edenlerin sayısı; 9'u bayan olmak üzere 84 kişidir. Bunların dışında Mekke'de kalanlar da vardır²⁶⁶. Bu, Hz. Ömer'in müslüman olmasının -İslamiyet'i kabul yönüyle- halk üzerindeki olumlu etkisini göstermesi bakımından dikkat çekici bir ayrıntıdır²⁶⁷.

Bütün bu gelişmeler yaşanırken bir taraftan da Peygamberimiz'in desteklendiği ayetlerin çoğunlukta olduğu vahiy öğretisi devam etmektedir. Bu dönemde nazil olan ayetlerde genellikle iki önemli yön göze çarpmaktadır:

²⁶³ Peygamberimiz'e başta amcası Ebu Lehep olmak üzere karşı olanlar hk. detaylı bilgi için bkz.

Hamidullah, *a.g.e.*, s.73, Ebu Cehil'in yaptıkları hk. bkz. s.79

²⁶⁴ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.98

²⁶⁵ Habeşistan'a ilk hicretin olduğu bi'setin beşinci yılında toplam sayıları 109 kişi olan müslümanlardan 25 tanesinin Mekke'de yerleşmiş yabancı kimseler olduğu hk. bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.79

²⁶⁶ Bisetin 5. yılında müslümanların toplam sayısının 109 kişi olduğu hk. bkz. Belâzuri, *Ensâbu'l-Eşraf*, Basım Yeri ve Tarihi yok, I, 57

²⁶⁷ Hz. Ömer'in İslamiyet'i kabul etmesi sonrası Mekke'de yaşanan olumlu gelişmeler hk. bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.85

Birincisi, Hz. Peygamber'e taktik öğreten, O'nun muhaliflerine karşı nasıl tavır takınması gerektiğini açıklayan ve O'nu moralman takviye eden ayetler. Buna örnek; kendisine mal istiyorsa mal, şeref istiyorsa şeref, kadın istiyorsa kadın vaadiyle gelen müşriklere Peygamberimiz'in vermesi istenen cevabın yer aldığı Kafirun suresi'dir²⁶⁸.

İkincisi, Peygamberimiz'e karşı çıkanların bu yaptıklarının sonuçta kendilerine fayda vermeyeceğini, geçmiş ümmetlerin de benzeri itiraz ve karşı koyuşlarla bir yere varamadıklarını, sonuç elde edemediklerini yani bunun netice vermeyen bir girişim olduğunu anlatan kıssaların yer aldığı ayetler²⁶⁹. Peygamberimiz'e muhalif olan Mekke ileri gelenlerine özellikle kendilerine gönderilen Peygamberleri yalanlayan, alaya alan, kovmakla yahut öldürmekle tehdit eden²⁷⁰ bu kavimlerin başarısızlıkları, hatta helak olmaları anlatılarak siz de aynı sonu yaşayabilirsiniz mesajı verilir.

Bu kıssaların bir kısmını ehli kitabın kültüründen haberdar olanlar okuyarak öğrenmişlerdir, diğerlerinin de hiç olmazsa kulak dolgunluğu vardır²⁷¹. İşte Lut Kavmi kıssası gibi Mekkî surelerde anlatılan diğer kıssalarda Hz. Peygamber'in muarızlarına "sizin yaptığınız gibi başkaları da Peygamber'in söylediklerine karşı

²⁶⁸ Kafirun suresinin sebab-i nüzulu hk. bkz. Râzî, *Mefâtih*, XVI, 145; Elmalılı, *Hak Dini*, X, 9; Ayrıca bkz. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, VII, 280.

²⁶⁹ Bakara suresi hariç, içinde peygamberlerin ve geçmiş milletlerin kıssalarının bulunduğu her surenin Mekkî olduğu hk. bkz. Cerrahoğlu, *Tefsir Usulu*, s. 61

²⁷⁰ Doğu Arabistan'da Beni Hanife kabilesinden bir reis olan Sumâme İbn Usâl, Mekke'ye seyahatinde bir gün, Hz. Peygamber'e hitaben "Daha fazla konuşursan seni öldürürüm" demesi. Peygamberimiz'in aldığı ölüm tehditlerine örnek olarak verilebilir. Bu konuda bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.97

²⁷¹ Kur'an'da anlatılan kıssaların benzerleri kendi kutsal kitaplarında da anlatılan Yahudiler, bunları dönemin Arap entellektüelleri arasında anlatırlardı. Dolayısıyla Mekke ileri gelenlerinin bir kısmı bu kıssalardan haberdar idiler. Hatta Kur'an'da anlatılıp da bazı yerlerinde tafsilatlı bilgi verilmeyen kıssaların bu eksik kalan yerlerini tamamlayarak tefsirlere aktarma hareketinin yani israiliyyatın tefsire girişinin sahabe dönemine kadar indiği hk. bkz. Cerrahoğlu, *Tefsir Usulü*, 244 ve devamı. Bu konuda ayrıca bkz. A. Aydemir, *Tefsirde İsrailiyyat*, s.36-37; Mekke şehrinde hemen hemen hiç Yahudi olmadığı, fakat onlara bölgenin yıllık panayırında özellikle Ukaz'da rastlandığı, burada hem ticaret eşyası satarak hem de kendilerini gizli şeyleri bilen veya gelecekte haber veren kahin olarak tanıtmak suretiyle iyi para kazanmasını bildikleri ve böylece bedevi Araplar üzerinde özel bir prestij kazandıkları hk. bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.393-394

çıkırmış ama sonuç alamamışlar, bu konuda çok ileri gitmişler ve helak olmuşlar, tarihten ders alın da vazgeçin bu yaptıklarınızdan" hatırlatması yapılmakta ve böylece uyarılmaktadırlar.

Gerçekten de Peygamberimiz'e ve müslümanlara yapılanlar, önceki peygamberlerine ve onların destekçilerine yapılanlardan hiç de az değildir. Dahası; bisetin 7. yılından 10. yılına kadar hemen hiç tavizsiz sürdürülen açlık ambargosu²⁷² örneği gibi öncekilere yapılmayan başka caydırma eylemleri de denenmiştir. Her türlü uğraşa rağmen yine de bir tek müslümanı bile dininden döndürmeyi başaramayınca yeni yeni çareler aramaya koyulan Mekke ileri gelenleri kendi başarısızlıklarını işkencenin dozunu artırarak gizlemeye çalışmışlardır.

Hüzün senesinde önce oğulları Kasım ve Abdullah'ı, sonra da üç gün arayla amcasını ve eşini kaybeden²⁷³ Peygamberimiz'e yapılanların dozu öylesine artmıştır ki en tavizsiz düşmanı olan Ebu Leheb, sırf akrabalık duyguları ağır bastığı için bir ara kendi yaptıklarını unutarak, Peygamberimiz'in hamiliğine soyunmuş ve bir süre O'nun koruyuculuğunu yapmıştır²⁷⁴. Yapılanlardan en son etkilenecekler içinde olan amca Ebu Leheb'in bile muhalefetin dozajından rahatsız oluşuna ve bir süre olsun fikrini değiştirmesine bakılırsa Hz. Peygamber'in çektiği sıkıntılar daha iyi anlaşılacaktır.

Kureyş bunları yaparken sanki bir şeylere güveniyordur ve bu güveninin neticesi olarak Kur'an'da kendilerine haber verilen azabı umursamıyordu. Mevdudi'nin de belirttiği gibi Kureyş, Kur'an'ın kendilerine geleceğinden korktuğu azaba karşı gayet aldırılmaz ve kendinden emin bir yanlış tavır içindeydi. Ne de olsa onların Hz. İbrahim'le akrabalığı vardı. Kabenin bekçileriydiler. Arabistan'ın dini, siyasi ve iktisadi önderiydiler. Düşüncelerine göre ataları Hz. İbrahim, Allah'ın sevgili bir kulu olarak onlara şefaathçi olabilir ve onları Allah'tan gelecek bir azaba karşı savunabilirdi²⁷⁵.

Halbuki aynı Hz. İbrahim, içlerinde kardeşinin oğlu Lut Peygamber'in de yaşadığı suçlu topluluğu helak olmasınlar diye savunduğu halde bizzat helakı gerçekleştirmek için gelen ama önce kendisine uğrayan azap melekleriyle yaptığı

²⁷² Müslümanlara yapılan bu cemiyetten soyutlama hk. detaylı bilgi için bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.89-90; Kölelere müslüman olduklarından dolayı yapılan işkenceler hk. bkz. *a.g.e.*, s.77

²⁷³ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, s.91

²⁷⁴ Hamidullah, *a.g.e.*, s.95

²⁷⁵ Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, II, 412

mücadeleden sonuç alamamış, bu kesinleşmiş bir emir, buna karşı çıkma uyarılarıyla müdahil olmaktan çekilmeye ikna edilmiş, sonuç olarak onlar için hiç bir şey yapamamıştır. Lut Peygamber'den önce kendisine gelen elçi meleklerin "Biz günah işleyen bir topluluğa gönderildik"²⁷⁶, "Biz Lut kavmine gönderildik"²⁷⁷ ve "Kuşkusuz biz bu beldenin ahalisini helak edeceğiz, onlar hiç şüphesiz zalimdiler"²⁷⁸ cümleleriyle asıl amaçlarını açıklamalarından sonra İbrahim Peygamber onlarla mücadeleye başlamış ve olanca gücüyle melekleri bundan vazgeçirmek istemiştir.

Tevrat'taki anlatıma göre İbrahim Peygamber bu mücadeleyi Rab'la yapmıştır. Olaya duygusal olarak yaklaşan Hz. İbrahim; "salihî kötü ile beraber yok edecek misin" sorusuyla başladığı konuşmasını pazarlık edercesine sürdürmüş ve şehrin içinde elli salih varsa bütün kavmin bağışlanacağı garantisini aldıktan sonra sayıyı beşer beşer düşürerek on kişiye kadar inmiş ve nihayet şehirde on salih bulunursa helakın olmayacağı sözünü Rab'dan almıştır²⁷⁹.

Taberi'deki rivayette de; melekler kendisine "ahalisi zalim ve kafir olduğu için bu beldeyi mahvedeceğiz" dediklerinde İbrahim Peygamber, "aralarında dört yüz mümin bulunan bir yeri mi helak edeceksiniz? demiş, melekler de "hayır" cevabını vermişlerdir. Yine İbrahim Peygamber, "aralarında kırk tane mümin bulunan yeri mi yok edeceksiniz" dediğinde melekler yine "hayır" demişler, üçüncü kez İbrahim Peygamber'in "aralarında ondört mümin bulunan beldeyi mi? sorusuna meleklerin cevabı değişmemiş ve yine "hayır" olmuştur. Bu cevaptan sonra İbrahim Peygamber susmuş, azabın kesinleştiğini anlamış ve bir daha da konuşmamıştır²⁸⁰.

Yine Taberi'de geçen ve Katade'den gelen bir başka nakilde ise İbrahim Peygamber meleklerle pazarlığa girişmiş, aralarında elli müslüman bulunduğu takdirde Lut kavmini helak edecek misiniz? diye sorduğunda melekler "aralarında elli müslüman bulunduğu takdirde Lut kavmini helak etmeyeceğiz" garantisini vermişlerdir. Sonra Hz. İbrahim kırka, otuza, yirmiye ve ona inmiş ve meleklerden ikinci defa bu kavmin içinde on tane müslüman bulurlarsa helak etmeyecekleri

²⁷⁶ Hicr 15/ 58

²⁷⁷ Hud 11/ 70

²⁷⁸ Ankebut 29/ 31

²⁷⁹ Tevrat, Tckvin, 18. Ayet: 23-32

²⁸⁰ Taberi, *Tarih*, I, 411

garantisini almıştır²⁸¹. Bununla birlikte içlerinde on tane bile müslüman bulunmayan bir topluluktan hayır gelmeyeceğini düşünen ve meleklerin sözlerinden helakın değişmez bir karar olarak uygulanacağını anlayan²⁸² İbrahim Peygamber yeğeni Hz. Lut'u düşünerek "ama aralarında Lut var"²⁸³ diyerek endişesini dile getirmiş, melekler de "biz orada olanları pek iyi biliyoruz, Lut'u elbette kurtaracağız, yalnız karısı helak olacak ve diğerlerinin başına gelenler onun da başına gelecek"²⁸⁴ demişlerdir.

Kur'an'da²⁸⁵ bu yaptıkları; yumuşak huylu ve çok içli olmasına bağlanan İbrahim peygamber, kendi öz yeğeninin peygamber olarak içlerinde bulunduğu ahlaksızlıkta sınır tanımayan topluluğu bile inananların sayısı on kişi olmadığı ve yaptıkları bardağı taşırdığı için helak olmaktan kurtaramamıştır da kendisinden yüzyıllar sonra yaşayan ve aralarındaki Peygamber'e her türlü kötülüğü yapmaktan geri durmayan Arapları mı kurtaracaktır? Böyle bir düşünceyi, anlatılan Lut Kavmi kıssasıyla Arapların kafasından silmeyi hedefleyen Allah diğer peygamberleriyle birlikte burada Hz. Lut'un da kıssasını anlatarak bir bakıma Araplara "Boşuna ümitlenmeyin" demek istemektedir.

Hz. İbrahim'in hayatından alınan bu olay ile Lut kavminin helakı ayrıca şunu vurgulamak için de zikredilmiştir: Kureyş, ilahi adalet kanununun sürekli ve düzenli olarak geçerlikte olduğunu ve çevrelerinde buna dair bir çok açık delilin bulunduğunu unutmuştu. Bir tarafta İbrahim Peygamber'in durumu vardı. Yurdunu, hak ve doğruluk uğruna terketmiş ve neresini uygun bulduysa orada yaşamıştı. Ayrıca kendisini destekleyecek hiçbir zahiri güç de yoktu. Fakat ilahi adalet, doğruluğundan ötürü kendisini İshak gibi bir oğul ve Yakub gibi bir torunla ödüllendirdi. İsrailoğulları'nın bu ataları asırlarca, Hz. İbrahim'in bir mülteci olarak yaşadığı Filistin'de egemen olmuşlardı.

Öte yandan Lut kavminin durumu vardı: Bu toplum büyük bir refah içinde yaşıyordu²⁸⁶. Ancak bu refah onları o denli sarhoş etmişti ki apaçık bir küfür içinde

²⁸¹ Taberi, *Tarih* I, 412

²⁸² Hud 11/ 76

²⁸³ Ankebut 29/ 32

²⁸⁴ Ankebut 29/ 32

²⁸⁵ Hud 11/ 75

²⁸⁶ Lut Kavminin meyve bahçeciliği yaptığı ve topraklarının verimli , dolayısıyla maddi durumlarının iyi olduğu, meleklerin kendisine geldiği zaman Hz. Lut'un tarlasında çalıştığı, ve

yaşamaya başlamışlar, Allah'tan gelen cezayla alaşağı edileceklerini unutmuşlardı. Artık Hz. Lut'un tebliğine kulak asan kalmamıştı. Böylece helak gerçekleşmiş ve bunun sonucu olarak yeryüzünde onlardan geriye hiç kimse kalmamıştı. Bu olay sadece Mekke toplumuna değil tüm zamanların inkarcılarına ders olmalıdır²⁸⁷.

Lut kavmi ile ilgili ayetlerin tamamı Mekkî olması Mevdudi'nin yukarıdaki görüşlerini destekler. Kendilerini "atalarının dini üzerinde"²⁸⁸ gören ve putlara tapmayı bırakmayı, atalarının dinini değiştirmek olarak yorumlayan Mekke ileri gelenlerinin, akıllarına Hz. İbrahim'i getirerek helak olmayacaklarını düşünmelerinin yanlışlığı bu kıssayla kesin olarak ortaya konulmaktadır. Bir bakıma onların Peygamberimiz'e karşı başlattıkları muhalefetin sonuçsuz kalacağı, bundan vazgeçmeleri, ve müşrikliği bırakıp bir an önce Allah'ı kabul etmedikleri takdirde benzeri bir cezalandırmanın gündeme gelebileceğinin ip uçları verilmektedir.

II. Hz. PEYGAMBER DÖNEMİNDE EŞCİNSELLİK OLGUSU

Hz. Peygamber döneminde Mekke'de yaşayan Araplara, niçin Hz. Lut ve kavmiyle ilgili anlatımlar yapılmıştır, sorusundan hareket ederek sözkonusu dönemde eşcinselliğin sosyal bir olgu olup olmadığı bu başlık altında tartışılacaktır. Kur'an'dan önceki kutsal kitaplarda yani Tevrat ve İncil'de Lut kavmi kıssası anlatılmış ama onların eşcinsellik yönlerine hiç değinilmemiştir. Bunlardan farklı olarak Kur'an'da bu ayrımın verilmesinin ve Lut Peygamber'in ağzından kavme eşcinsel olduklarının söylendiği ifadelerin aktarılmasının gerekçesi nedir, sorusuna bu başlık altında cevap bulunmaya çalışılacaktır.

Günümüzde eşcinsellikle ilgili ilk tarihi bulgu milattan önce 8. ve 7. yüzyıllara rastlayan Perso-median dönemine ait koni biçiminde bir mühürdür. Bu mühürün üstünde cinsel temas halinde bulunan iki erkek gösterilmektedir²⁸⁹. Bundan daha eski bir belgeye bugüne kadar ulaşılamamıştır.

yine Lut Peygamber'in karısının, gelen elçi melekleri su almak için geldiği Sedum ırmağı yakınında gördüğü rivayeti için bkz. Taberi, *Tarih*, I. 412, 413, 414.

²⁸⁷ Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, II, 412-413

²⁸⁸ Lokman 31/ 21

²⁸⁹ Yüzgün, Arslan, *Türkiye'de Eşcinsellik*, İstanbul: Hüryüz Yay., 1986. s.25

Eşcinsellik tarihin hemen her döneminde ayıp yahut dinen sakıncalı (günah) sayıldığı için günyüzüne çıkmamış, eşcinseller bu özelliklerini herkesin içinde açıklamamışlardır. Dolayısıyla eşcinsellik olayı ve eşcinseller yazıya çoğu zaman geçirilmemiş²⁹⁰, böyle olunca da eskilere ait bu konuda belgeler elimize gelmemiştir. Günümüzün rahat ortamında bile eşcinseller isimlerini açıklamaktan, deşifre olmaktan rahatsızlık duymakta ve değişik metodlarla yürütülen sormacalara cevap vermekten kaçınmaktadırlar²⁹¹. Hal böyle olunca da başta sayıları tesbit edilememekte, hayatlarındaki ayrıntılar tam olarak açığa çıkarılamamaktadır²⁹².

İnsanların eşcinselliği bir cinsel tercih olarak görüp kendileri için özel kanunlar ve düzenlemeler istediği günümüzde dahi böyle bir sorun yaşanırken Kur'an'ın nazil olduğu dönemde özelde Mekke'de, genelde tüm Arabistan'da eşcinsellik olgusunun boyutlarını belirlemenin imkansızlığına varan zorluğu ortadadır. Peygamberimiz dönemi Arapları arasında zina suçunun işlendiğini, bununla ilgili olarak önlemlerin, çarelerin ve cezaların²⁹³ gündeme geldiğini, konuyla ilgili rivayetlerden²⁹⁴ öğrenme imkanımız olduğu halde eşcinsellikle ilgili herhangi bir olaya kayıtlarda rastlayamamamız bizi tahminlerden öte bilimsel gerçeklere götürmediği için sıkıntıya sokmuştur. Eşcinselliği ve bununla beraber kadınlarla anal ilişkiyi yasaklayan rivayetlerden başka olgunun var olduğunun katını sayılabilecek bir rivayetin bile olmaması böyle bir araştırmada insanın kalemini bağlı hissetmesi demek.

Eşcinselliğin Hz. Peygamber döneminde var olduğunu kanıtlayabilecek türden bir rivayet yokluğu, Kur'an'ın nazil olduğu dönemdeki Araplar arasında eşcinselliğin

²⁹⁰ Eşcinsellerin kendileriyle ilgili bir ankete bile isimlerini yazmayacakları ve kimliklerinin saklı kalacağı garantisi verilmişken katılmakta çekingen davrandıkları hk. bkz. Arslan Yüzgün, *Türkiye'de Eşcinsellik*, s.18

²⁹¹ Arslan Yüzgün, *a.g.e.*, s.11

²⁹² Arslan Yüzgün, *a.g.e.*, s.19 ve devamı.

²⁹³ Kur'an'da zina yapanların, insanlara ibret olması ve zina eğilimli olanların caymalarına vesile olması için halkın huzurunda 100 deynek (celde) vurularak cezalandırılması gerektiği bildirilir. Nur 24/ 2; Namuslu bir kadına zina iftirasının cezası ise 80 deynek ve ömür boyu bu kişilerin şahitliklerinin kabul edilmemesidir. Nur 24/ 4; Ayrıca Namuslu ve kötülüklerden habersiz mümin kadınlara zina isnadında bulunanların dünya ve ahirette lanetlendikleri de Kur'an'da bildirilir. Nur 24/ 23-24

²⁹⁴ Tirmizi, Hudud. 21. 22; Ebu Davud, Hudud. 7. 28. 31; Nesâf. Nikah. 70; İbn Mâce. Hudud. 8; Zina iftirası ile ilgili nakillere örnek olarak bkz. Ebu Davud, Hudud. 31.

olmadığının mı yoksa olup da kayıtlara geçmediğinin mi delili sayılmalıdır? Buna karar vermek elbette zordur. Bunun yanında yasaklayan hadislerin olması, ateş olmayan yerden duman çıkmayacağı mantığıyla ele alınır ve tarihin hemen her döneminde eşcinsel ilişkinin insanlar arasında görüldüğü²⁹⁵ varsayımından hareket edilirse sözkonusu dönemde de eşcinselliğin olabileceği düşünülebilir. Durum böyle olunca, günümüzdeki eşcinselliğin ortaya çıkış sebeplerinden hareketle, o dönemde eşcinselliğe yol açacak benzeri şartların olup olmadığını, kaynaklardaki belgeler ışığında belirleyerek, kendilerine Lut kavmi kıssası anlatılan Araplarda şayet varsa, eşcinselliği ve bunun boyutlarını ortaya koymaya çalışmak gerekiyor.

Günümüzdeki eşcinsellik sebeplerinden hareketle bundan asırlarca önceki Arap toplumunda eşcinsellik olgusunu belirlemeye çalışmak, doğruluğu tartışılabilir bir yöntem olsa da, alternatifi bulunmadığı için şu anda zorunlu hale geldiğinden mecburi bir tercih olmuştur.

Günümüzde erkek eşcinselliğinin, çocukluk döneminde bilinçsizce oluşan meraktan, yanlış eğitimden, çocukken erkeklere duyulan hayranlıktan, kızlar gibi giyinmekten, annenin erkek çocuğu aşırı korumasından, karşı cinsten korkma ve kendi cinsiyle kolay ilişki kurmasından, fiziksel bir takım sorunlardan, kadınsızlıktan ve diğer bazı çevresel etkilerden kaynaklandığı belirlenmiştir²⁹⁶. Bunlardan hangisinin yahut hangilerinin o dönemdeki Araplarda var olduğu düşünülmektedir sonuç alınmaya çalışılacaktır.

Çocukluk döneminde bilinçsizce oluşan merakı açıklayan satırlarda erkeklerin birlikte ve çıplak olarak bulundukları hamam gibi yerlerde erkek çocukların kendi hemcinslerini bu halde görmelerinin onların ileride eşcinsel olmalarına sebep olabildiği söylenmektedir²⁹⁷. Ama Hz. Peygamber dönemi Mekkesinde hamam

²⁹⁵ Haeberle, Erwin J., *Cinsel Atlas*, (Çev.: Mesut Akın), İstanbul: Say Yay., 1993, s.303

²⁹⁶ Binbaşoğlu, Cavit, *Gelişim Psikolojisi*, Ankara: Binbaşoğlu Yay., 1990, s. 222; Başaran, İ. Ethem, *Eğitim Psikolojisi*, Ankara, 1992, s.125; Adasal, Rasim, *Normal ve Anormal Yönleriyle Yeni Medikal Psikoloji*, İstanbul: Minnetoğlu Yay., 1977, s.288; Türkent, Münir, *Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat*, İstanbul, 1955, s.288 ve devamı; Pomeroy, W.B., *Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları*, (Çev.: Meral Serdaroğlu), Yaprak Yay., Basım yeri ve tarihi yok.. s.60 ve devamı.

²⁹⁷ Kadınla erkek arasındaki ilişkinin olanaksızlaştığı ya da güçleştiği oranda eşcinselliğin geliştiği hk. bkz. Wilhelm, Reich, *Gençliğin Cinsel Mücadelesi*, İstanbul: Yaprak Yay., 1991, s.82-83; Hapishane, ordu, yatılı okullar yahut denizciliğin, kadınların olmadığı yahut az bulunduğu ortamlara örnek olabileceği hk. bkz. Uçar, Hüsnü, *Çocukların Cinsel Eğitimi ve Bazı Cinsel*

olmadığı ve insanların evlerinde yıkandıkları rivayet edilir²⁹⁸. Bununla birlikte havanın sıcaklığından dolayı çoğunluk tarafından tercih edilen ve belden aşağı kısmı ayak bileklerine kadar örten bir nevi peştemal türü dikişsiz kumaş yerine Hz. Peygamber döneminde özellikle namazda, secde pozisyonunda daha iyi tesettür sağladığı için şalvar türü bir pantolon günlük hayatta sıklıkla kullanılmaktadır²⁹⁹. Bu durum "çıplaklık sonucu eşcinsellik" olgusunu en aza indirecek bir uygulama örneğidir.

Uzun süren bekarlık da eşcinselliğin sebepleri arasında gösterilmektedir³⁰⁰. Kadınlarla evlenmenin maddi yetersizliklerden dolayı zorlaştığı dönemlerde evlenme imkanının azalmasından dolayı mecburen bekar kalınır. Bugün bizim uyguladığımız manada yani tek eşle ve mehir vermek suretiyle evlenerek, evlenecek parası olmayanlar ise bu ihtiyaçlarını o dönemde uygulanan diğer nikah türlerinden biriyle yani meşru sayılan yollarla kadınlarla birlikte olarak giderebiliyorlardı. Cahiliyye Döneminde 10 türlü nikah vardı. Bunlar;

a. Müşterek nikah: On kişiden az olmamak üzere bir takım erkekler aralarında anlaşarak bir kadını ortak eş tayin edinirlerdi. Kadın hamile kalır ve doğurursa bu erkekleri davet eder, "yaptığınız işi biliyor musunuz, işte bu çocuk doğdu" der ve onlardan hangisini sevmiş ise çocuğu ona nisbet ederdi ve bu adam da çocuğu kabul etmek zorunda kalırdı.

b. Şiğar Nikahı: Bazı erkekler başlık ve mehir vermemek için kızlarını, kız kardeşlerini veya kız kardeşlerinin kızlarını yani vasisi oldukları kadınları mübadele suretiyle alırlardı.

c. Makt Nikahı: Babası ölen adamın üvey annelerini almaları adeti idi. Cahiliyyede babası kardeşi yahut oğlu ölen kimseler irsen onların eşlerine sahip olurlardı. İsterlerse o kadınla evlenirlerdi. Bunun için de abasını kadının üzerine atar ve bu surette başlık vermeğe gerek kalmaksızın o kadının nikahlı eşi olurdu.

Sorunlar, İstanbul: Yaprak Yay., 1991, s.67; Homoseksüalitenin hapishane, garnizon, yatılı mektep ve gemilerdeki erotik hisleri kuvvetli kadın ve erkeklerde çok görüldüğü hk. bkz. Türkent, Münir, *Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat*, İstanbul, 1955, s.290

²⁹⁸ Bu bilgiler için bkz. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, II, 291

²⁹⁹ Bu bilgiler hk. bkz. Hamidullah, *a.g.e.*, II, 290.

³⁰⁰ Türkent, Münir, *Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat*, s.291 ve devamı.

d. Ortaklaşma Nikahı: Cahiliyede muahatlık yoluyla kardeş olan erkeklerin gerek malları gerekse eşleri ortak olurdu.

e. Biğa Nikahı: Bir takım kadınlar gelenleri kabul ettiklerine işaret olmak üzere kapılarına bayrak asar ve her geleni kabul ederlerdi. Bağıyye denilen bu kadınlar doğurdukları zaman adamları toplar, bilirkışı çağırırlardı. Bilirkışı çocuğu bu erkeklerden hangisine benzetirse, çocuk onun olurdu.

Bunlardan başka seçkin bir soya sahip olmak için kadının, kocasının rızasıyla soylu bir başkasıyla ilişkide bulunup hamile kalmasından ibaret olan İstibda' nikahı, iki erkeğin eşlerini değiştirmeleri anlamındaki Bedel nikahı, açıktan zina edemeyen hür kadınların gizli dostluk ilişkisi kurmaları demek olan Hıdn nikahı, Mut'a nikahı ve daha çok Yemen tarafında görülen ve ailenin serveti parçalanmasın diye erkek kardeşlerden en büyük olanının evlenip diğer kardeşlerin evlenmeden büyük kardeşin eşiyle serbestçe ilişkide bulunabilmeleri şeklindeki nikahtı³⁰¹.

Bu on türlü nikah, erkeklerin istedikleri hemen her zaman kadınlarla beraber olabilmelerini sağlayan ortamın Mekke'de mevcut olduğunu ortaya koyar³⁰². Dolayısıyla kadın yokluğundan yahut kadınlarla birlikte olabilmenin zorluğundan ortaya çıkabilecek bir eşcinsellik olgusu da Hz. Peygamber dönemi için sözkonusu değildir.

Arapların kadınlardan uzak kalabilecekleri yegane ortam ticari seferlerdir. Bu son derece yorucu, uzun ve tehlikelerle dolu seferlere kadınlar götürülmezdi. Nitekim popüler bir iş kadını olan Hz. Hatice kendi kervanı olduğu halde başında gitmez, her defasında kendisine kervanını götürecek ve karına ortak olacak birini arardı³⁰³.

³⁰¹ Bu bilgiler için bkz. Günaltay, Şemseddin, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, Ankara: Ankara Okulu Yay., 1997, s.123; Cahiliye dönemindeki evlilikler için ayrıca bkz. Savaş, Rıza, *Hz. Muhammed Devrinde Kadın*, İstanbul: Ravza Yay., 1992, s.36-37

³⁰² Kadınlarla evlenmek veya evlenmeden birlikte olmak bir erkek için o derece kolaydı ki; Peygamberimiz'e söylediklerinden vazgeçmesi karşılığında mal istiyorsa mal, şeref istiyorsa şeref vaadiyle gelen Utbe b. Ebi Muayt üçüncü teklif olarak da hangi kadını yahut kadınları istiyorsa kendisine temin edeceklerini garanti ediyordu

³⁰³ Bu bilgiler için bkz. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, I, 52-53

Tarım ve hayvancılığa uygun olmayan Mekke'de³⁰⁴ insanların mecburen ticarete ve basit çaplı bornoz, hasır, halı, tulum, çuval, ip gibi şehirlilerin işine yarayacak iptidai malları imalata yöneldiği biliniyor³⁰⁵. Kureyş suresinde de bildirildiği üzere cahiliye döneminde Mekke Arapları, kışın Yemen'e, kimi zamanlar Habeşistan'a, yazın da Suriye'ye bazan Filistin'e kadar kervanlarıyla birlikte giderler ve oralarda takas usulü ticaret yaparlardı. Suriye veya Yemen yolculuğu yaklaşık bir ay sürüyordu³⁰⁶. Aynı yolun tekrar katedilip de Mekke'ye geri dönülmesi de yaklaşık bir ay süreceğine göre evinden Suriye'ye yahut Yemen'e ticari seyahat için çıkan bir Arap, alış-veriş yaptığı günler de hesaba katılırsa muhtemelen ikibuçuk ay evinden ve eşinden uzak kalıyordu. Çoğu zaman savaşlara bile eşlerini alarak çıkan Arap erkekleri hayatlarını devam etmek için çıkmak zorunda oldukları ticaret yolculuklarında hiç de azımsanmayacak kadar uzun süre bekarlık yaşıyorlardı.

Kervana katılan bütün erkekler evlerinden ve yurtlarından uzakta, hepsi aynı ihtiyaç içinde ve eşlerinin denetiminden yahut da kendileri için caydırıcı olabilecek başka herhangi bir denetimden uzaktılar. Kadınlardan bu uzun süreli ayrılık, eşcinsellik için bir ortam sayılabilir ve bu ortamlarda sözkonusu ilişki gerçekleşebilir. Arap erkeklerin yaptıklarını sonradan anlatıp anlatmadıkları ve daha genel anlamda eşcinsellik olayının boyutları hakkında, meşhur tarih ve hadis kaynaklarında, yasaklayıcı birkaç rivayet dışında bilgi bulunmadığından Hz. Peygamber döneminde³⁰⁷ "eşcinsellik vardı" yahut "yoktu" gibi kesin yargılar ifade edilememektedir. Bilinen şu ki; günümüzde de tarihin hemen her döneminde de eşcinsellik çoğunlukla gizli kalmış, kayıtlara geçse bile bu asıl boyutlarıyla yansıtılmamıştır³⁰⁸.

Eşcinsellikle ilgili yasaklayıcı rivayetlere gelince;

³⁰⁴ Kur'an'da Mekke için kullanılan "ziraat yapılamayan vadi" nitelemesi için bkz. İbrahim 14/ 37

³⁰⁵ Bu konuda geniş bilgi için bkz. Ş. Günaltay, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, s.28.29, 55, 60-61;

Ayrıca bkz. Hamidullah, *İslam Peygamberi*, I, 52

³⁰⁶ Ş. Günaltay, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, s. 29, 61

³⁰⁷ Arabistan'ın ve özellikle Mekke'nin o dönemdeki yapısı ile ilgili olarak bkz. Draz, Abdullah, *Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru*, (Terc: Salih Akdemir), Ankara: Mim Yay., 1983, s.133; Mekke'deki çok kadınla evlenme hk. detaylı bilgi için bkz. Savaş, Hz. Muhammed Devrinde Kadın, s. 162 ve devamı.

³⁰⁸ Bu konuda bkz. Arslan Yüzgün, *Türkiye'de Eşcinsellik*, s.514, 516

1. "Kadına arkasından yaklaşan lanetlenmiştir"³⁰⁹
2. "Lut kavminin yaptığı yapan lanetlenmiştir"³¹⁰.
3. Kimin Lut kavminin yaptığı işi yaptığını görürseniz, aktif olanı da pasifi de öldürünüz"³¹¹
4. "Allah, erkeğe veya kadına arkasından yaklaşan kişiye Kıyamet günü nazar etmez"³¹²
5. "Ümmetim için en çok korktuğum şey Lut kavminin yaptığıdır"³¹³

Bu hadislerde dikkati çeken bir yön, Peygamberimiz'in "Lut Kavminin ameli" ifadesini kullanmasıdır. Bu kapalı ifadenin ne anlama geldiğini, yani Lut Kavmini ve onların yaptıklarını, Hz. Peygamber'in muhatapları biliyordur. Ticaret için Mekke'den kervanlarıyla birlikte Suriye'ye giden Arapların Lut gölü kıyısından geçmeleri³¹⁴ ve dolayısıyla yüzyıllar önce yaşayan ama aşırı giderek eşcinsellikte sınır tanımayan, uyarılara kulak vermeyen bir topluluğun başına gelenleri gözleriyle sürekli görmeleri onların Lut kavmiyle ilgili bilgi sahibi olmalarını sağlamıştır.

³⁰⁹ Ebu Davud, Nikah, 46; (Ebu Hureyre'nin rivayeti)

³¹⁰ Tirmizi, Hudud, 4; Ebu Davud, Hudud, 29; (Ebu Hureyre'nin rivayeti); Lut Kavminin yaptığı yapanlardan başka Peygamberimiz; riba yiyenleri (Buhari, Libâs, 86, 96; Müslim Musâkât, 106; Ebu Davud, Buyu', 4; Ahmed İbn Hanbel, I, 83, 88 ...), kadın elbisesi giyen erkekleri (Ebu Davud, Libâs, 28; Ahmed İbn Hanbel, 2, 325), kadınlara benzeyen erkekleri, erkeklere benzeyen kadınları (Buhari, Libâs, 61; Ebu Davud, Libâs, 28;), Dövme yaptıranları (Buhari, Tefsir 59, 4, Talak 51, Libâs, 82, 83, 84, 85, 87, Müslim, Libâs, 120; Tirmizi, Edeb, 33; Nesâî, Ziyet, 71...) da lanetlemiştir.

³¹¹ Tirmizi, Hudud, 24 (Tirmizi, Ebu Hureyre'nin de böyle bir rivayette bulunduğunu belirtir); Ebu Davud, Hudud, 29 (Ebu Davud, yine İbn Abbas'a dayandırılan bir rivayeti zikretmiş ve Eşcinsellik yaparken yakalanan bekar (yani muhsan olmayan) kişinin de recmedileceğini söylemiştir. Bu hadisi İbn Abbas rivayet etmiştir.

³¹² Tirmizi, Radâ, 12

³¹³ Tirmizi, Hudud, 24; İbn Mâce, Hudud, 12 (Hadisi Cabir rivayet etmiştir.)

³¹⁴ Bununla ilgili olarak; "Siz sabah akşam oraya uğruyorsunuz ve akletmiyor musunuz?" ayeti için bkz. Saffat 37/ 137-138; Sedum'un, Arapların sürekli kullandığı Şam ticaret yolu üzerinde olduğu hk. bilgilere örnek olarak bkz. Ebu's-Suud, *Irşad*, IV, 419.

Peygamberimiz'in, müslümanları eşcinsellikten önleme yönündeki bu çabaları, Lut Kavminin anlatıldığı ayetlerle de desteklenmektedir. Zira Lut kavminin yaptığı üç önemli yanlış vardır. Bunlardan birincisi eşcinsellikte çok aşırı gitmeleri, ikincisi yol kesmeleri, üçüncüsü de toplu olarak çirkinlik (münker) yapmalarıdır³¹⁵. Peygamberlerinin kendilerini sürekli uyarması, aynı yaşantıya devam edilirse Allah'ın azabının geleceğini hatırlatarak onları yaptıklarından vazgeçirmeye çalışması, Hz. Peygamber'i dinlemeyen, alaya alan, öldürmeye kalkan ve hicrete zorlayan Mekkeliler'e ibret olsun diye anlatılmaktadır. Lut kavminin Peygamberleriyle yaptığı konuşmalardan pasajlar aktararak aynı hataların tekrarlanmaması yönündeki uyarılardan Mekkeliler'in ders almaları istenmektedir³¹⁶.

³¹⁵ Ankebut 29/ 29. İslamiyet'in ahlak açısından son derece önemli öğretilerinden birinin de cemaat içinde kötülüğün engellenmesini her müslümana bir vecibe olarak yüklemesi (Enfal 8/ 25) ve İslam cemaati içinde herkesin birbirine hakkı ve fazileti tavsiye etmesi zorunluluğu olduğu hk. bkz. Draz, *Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru*, s.111

³¹⁶ Kur'an'da peygamberler tarihinden ve bazı geçmiş tarihi olaylardan bahsedilmesinin amacının sadece ders ve ibret almamız için olduğu hk. bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.29

SONUÇ

Kur'an'da Lut kavminin başından geçenler anlatılırken muhataplara mesaj olabilecek noktalar üzerinde durulmuş, bunun dışında uyarı niteliği olmayan ve dini gayeyi gerçekleştirme amacı taşımayan³¹⁷ detaylara yer verilmemiştir.

Cinsellik konusunda kural tanımazlığın ve özellikle de erkek eşcinselliğinin toplumu felakete sürüklediği ve bu tavizsiz aşırılığın sonunun ölümle noktalandığı, bu anlatılanların ardından ortaya çıkan en yalın sonuçtur.

İnsanlar akıllı oldukları için kendilerine seçme şansı verilmiştir³¹⁸ ve akıllı olan insan, sonuçlarına katlanmak şartıyla canının istediği her şeyi yapabilir. Bunun içine yanlışlar da dahildir. Eğer kişi yanlışta ısrar ediyorsa o sonuca katlanmaya hazır demektir ya da o sonucu kendisi davet etmektedir.

İşte Lut Kavmini oluşturan insanlar, Kur'an'da anlatıldığına göre o zamana kadar başka hiçbir topluluğun o derece aşırı yapmadığı eşcinselliği aşırı biçimde yapmışlar, kadınları geri planda tutmuş yahut onlarla vajinal değil, anal ilişki kurmuşlardır³¹⁹.

Lut Kavmi, tarihin her döneminde aynı yaşam tarzının sonucu olan ve belirtileri, gelişim seyri ve fonksiyonları birbirine benzeyen zührevi hastalıklardan³²⁰ birine yakalanmış olmalıdır. Bu kendi hatalarının.

³¹⁷ Kur'an kıssalarının temel hedefinin dini gayeyi gerçekleştirmek olduğu hk. bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.116, 139, 197, 204; Kur'an kıssalarında bahsi geçen şahısların temsil ettikleri kuvvetler ve bu kuvvetlerin izleri kıssaların asıl gayesi olduğundan şahısların kimliklerinin açıklanmadığı hk. bkz. Şengül, *a.g.e.*, s.207.

³¹⁸ Seçme şansının insana Allah tarafından verildiği ve yapılan tercihin karşılığının yine Allah tarafından verileceği hk. bkz. Kehf 18/ 29-31; Bu konuda ayrıca bkz. Şengül, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, s.130

³¹⁹ İlgili hadislerle örnek olarak bkz. Darimi. Sünen. Vuzu. 113

³²⁰ Bilim çevrelerinde şu cümle sıkça söylenir: İnsanların cinsel tercihleri kuşkusuz en doğal seçim haklarıdır, ancak kendilerinin, eşlerinin ve toplumun sağlığını tehlikeye düşürmemek koşulu ile. Cinsel ilişkiyle geçen hastalıkların genellikle yayılma nedeni tek eşlilik prensibine uymama ve vajinal ilişkinin dışındaki ilişki türlerini aşırı yapmadır." Bu bilgiler için bkz. Nedim Çakır, *Cinsel İlişkiyle Geçen Hastalıklardan Korunma ve Kontrol*, AIDS Dergisi, Sayı 4-5, Kasım 1994-Ocak 1995, s.15-16

peygamberlerinin uyarılarını, önerilerini, çözüm formüllerini dinlememenin sonucudur.

Erkek eşcinselliği Lut Kavmiyle bitmemiştir ama onlarınki kadar aşırı ve katılımın çok olduğu bir biçimde de o dönemden bugüne kadar bir daha görülmemiştir. Belki de bu yüzden benzeri bir helak işlemi -Pompei dışında- cereyan etmiş değildir.

Kur'an'da cinsel yaşam konusunda, nikahla garanti altına alınmış kadın-erkek birlikteliği ve vajinal ilişki önerilmektedir³²¹. Lut kıssasının anlatımıyla verilmek istenen mesajlardan birisi de budur. Aynı yanlışlar yapıldığında neler olabileceği bu örneklemeyle anlatılmak istenmektedir.

Öyleyse insanı seven ve onun mutluluğunu amaç edinen bütün dinler, sistemler ve bilim dalları ona aynı uyarıyı yapacak, toplumsal felaketin önlemek ancak böyle mümkün olacaktır.

³²¹ Bakara 2/ 223; Al-i İmran 3/ 14; Nisa 4/ 3; Müminun 23/ 5-7

KAYNAKÇA

ABDULBAKI, M. Fuad;

Mu'cemu'l-Müfrehes li Elfâzı'l-Kur'âni'l-Kerîm, Beyrut, Tarihsiz.

AHMED Cevdet Paşa;

Kısas-ı Enbiya ve Tevârih-i Hulefâ, İstanbul: Bedir Yay., 1976

AHMED İBN HANBEL;

Müsned, İstanbul: Çağrı Yay., 1992.

AIBERG, Hans Von;

Arzdan Arşa Sonsuzluk Kulesi, İstanbul: Kit San, Tarihsiz

AKDEMİR, Salih;

İlmi Tefsir Hareketinin Değerlendirilmesi ve Ondokuz Rakamı Üzerine, (Draz, Abdullah, *Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru*, (Terc: Salih Akdemir), Ankara: Mim Yay., 1983

ALUSÎ, Şihâbuddin Mahmud el-Bağdâdî;

Rûhu'l-Meânî fî Tefsîri'l-Kur'ani'l-Azîm, Beyrut, Tarihsiz

ANA BRITANNICA;

Genel Kültür Ansiklopedisi, İstanbul, 1986-1988

ANDRE Morali-Daninos;

Cinsel İlişkiler Tarihi, (Çev.: Semih Tiryakioğlu), İstanbul: Varlık Yay., 1974

ASIM EFENDİ;

Kamus Tercümesi, İstanbul: 1304-1305 (Dört ciltlik baskı)

ATEŞ, Süleyman;

Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, 1991

ATEŞ, Süleyman;

İnsan ve İnsanüstü, Melek, Cin, Şeytan, İstanbul: Dergah Yay., 1985

AYDEMİR, Abdullah,

Tefsir'de İsrailiyyat Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1979

BELAZURÎ, Ahmed b. Yahya b. Cabir;

Ensâbu'l-Eşrâf, Beyrut, 1974

BUHARÎ, Ebu Abdullah, Muhammed b. İsmail;

Câmiu's-Sahîh, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz

BULAÇ, Ali;

Din ve Modernizm, İstanbul: İz Yay., 1995

BULUT, Mehmet;

Ehli Sünnet ve Şia'da İsmet İnancı, İstanbul: Risale Yay., 1991

CERRAHOĞ LU, İsmail,

Tefsir Usulü, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1990

CEVHERİ, İsmail b. Hammad;

Sıhah, Beyrut: 1990

ÇAKIR, Nedim;

Cinsel İlişkiyle Geçen Hastalıklardan Korunma ve Kontrol, AIDS Dergisi, Sayı 4-5, Kasım 1994-Ocak 1995

ÇANTAY, Hasan Basri;

Kur'an-ı Hakim ve Meal-i Kerim, İstanbul 1979

DARİMİ, Ebu Muhammed Abdullah İbn Abdirrahman;

Sünen, Dımaşk, Tarihsiz

DARKOT, Besim;

"Lut Gölü" Maddesi, *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1991

DRAZ, Abdullah;

Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru, (Terc: Salih Akdemir), Ankara: Mim Yay., 1983

DÜMEN, Haydar;

Cinsel Kültür, İstanbul, 1983

EBU DAVUD, Süleyman b. el-Eşâs es-Sicistânî;

Sünen, İstanbul: Çağrı Yay., 1981

EBU'S-SUUD el-İmâdî;

İrşâdu Akli's-Selîm, Beyrut: Tarihsiz

EVLİYA ÇELEBİ;

Seyahatname, İstanbul, 1935

GÖLCÜK, Şerafeddin -Toprak, Süleyman;

Kelam, Konya: 1991

GÜNALTAY, Şemseddin;

Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Yakın Şark Elam ve Mezopotamya, Ankara:

Türk Tarih Kurumu Yay., 1987

GÜNALTAY, Şemseddin;

İslam Öncesi Araplar ve Dinleri, Ankara: Ankara Okulu Yay., 1997

HAMEVİ, Ebû Abdullah Yakut;

Mu'cemu'l-Buldân, Tahran, 1965

HAMİDULLAH, Muhammed;

İslam Peygamberi, (Terc: Said Mutlu-Salih Tuğ), İstanbul, 1969

HELLER, Bernhard;

Lut Gölü Mad. *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1991

İŞILTAN, Fikret,

Urfa Bölgesi Tarihi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., 1960

İBN ESİR, Ebu'l-Hasan İzzuddin;

el-Kamil fi't-Târîh, Beyrut, 1965

İBN MACE, Ebu Abdillâh Muhammed b. Nezir;

Sünen, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz.

İZMİRLİ, İsmail Hakkı;

Türkçe Kur'an-ı Kerim, İstanbul 1932

J.M. Miles, T.S. Miles, K.S. Türker,

Tuz ve Sağlığımız, Bilim ve Teknik, Sayı: 201, Ağustos 1984

KINAY, Ahmet Nuri;

Kur'an, Tevrat ve İncil'e Göre Hz. Lut; A.Ü. İlahiyat Fak. Yayınlanmamış

Lisans Tezi, Ankara: 1966

KRAMER, Samuel Noah,

Tarih Sümer'de Başlar, (Çev.: Kaan İren), İstanbul: Kabcacı Yay., 1992

KOÇYİĞİT, Talat;

Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali, Kılıç Yay., Ankara, Tarihsiz.

KÖKSAL, M. Asım,

Peygamberler Tarihi, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 1993

KUR'AN-I KERİM ve Türkçe Anlamı (Meal),

Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1983

KURTUBİ, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed el-Ensari,

el-Câmi' li Ahkâmî'l-Kur'an, Kahire, 1968

KUZGUN, Şaban.

Hiz. İbrahim ve Haniflik, Ankara: Se-Da Yay., 1985

MEVDUDİ, Ebu'l-A'la;

Tefhimu'l-Kur'an, İstanbul: İnsan Yay., 1991

MEYDAN LAROUSSE

Büyük Lügat ve Ansiklopedi, İstanbul: Meydan Yay., 1971

MÜSLİM, İbnu'l-Haccâc el-Kuşeyri;

Camii's-Sahih, İstanbul, Çağrı Yay., Tarihsiz

NESAI, Ebu Abdirrahman Ahmed b. Şuayb;

Sünen, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz

NESEFİ, Abdullah b. Ahmed b. Mahmud;

Medariku't-Tenzil Hakaiku't-Te'vil, Beyrut: Dâru'l-Kalem, 1989

ÖZEK, Ali ve diğerleri;

Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 1993

ÖZTÜRK, Yaşar Nuri;

Kur'an-ı Kerim Meali, İstanbul: Yeni Boyut Yay., 1994

PAÇACI, Mehmet;

Kur'an'da ve Kitabı Mukaddes'te Ahiret İnancı, İstanbul: Nun Yay., 1994

PAÇACI, Mehmet;

Allah'ın Elçisi ve Mesajı Makaleler I, Fazlur Rahman, (Çev.: Adil Çiftçi) (Sunuş Yazısı), Ankara: Ankara Okulu Yay., 1997

PAÇACI, Mehmet;

ihlas Suresi'nin Sami Geleneği Perspektifinden Bir Tefsiri, İslamiyat Cilt :1, Sayı:3

POMEROY, W.B.;

Genç Erkekler ve Cinsel Sorunları, (Çev: Meral Serdaroğlu), Yaprak Yay., Basım yeri ve tarihi yok

RAZİ, Fahrüddin Muhammed b. Ömer;

Mefatihü'l-Gayb, Beyrut: Tarihsiz

SAVAŞ, Rıza;

Hız. Muhammed Devrinde Kadın, İstanbul: Ravza Yay., 1992

ŞENGÜL, İdris;

Kur'an Kıssaları Üzerine, İzmir: Işık Yay., 1994

ŞEŞEN, Ramazan;

Harran Tarihi, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 1993

TABERİ, Ebu Cafer Muhammed b. Cerir;

Tarihi'l-Umem ve'l-Muluk, Beyrut, Tarihsiz.

Milletler ve Hükümdarlar Tarihi, (Çev.: Zakir Kadiri Ugan-Ahmet Temir), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1991

TANYU, Hikmet :

"Sodom" Maddesi, *Türk Ansiklopedisi XXIX*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1980,

TİRMİZİ, Ebu İsa Muhammed b. İsa b. Sevre;

Sünen, İstanbul: Çağrı Yay., Tarihsiz.

TÜRKENT, Münir;

Kadın Ruhu ve Kadında Cinsi Hayat, İstanbul, 1955

UÇAR, Hüsnü;

Çocukların Cinsel Eğitimi ve Bazı Cinsel Sorunlar, İstanbul: Yaprak Yay., 1991

WILHELM, Reich;

Gençliğin Cinsel Mücadelesi, İstanbul: Yaprak Yay., 1991

YAKUBÎ, Ahmed b. Ebi Ya'kubb. Cafer b. Vehb;

Mu'cemu'l-Buldân, Beyrut, Tarihsiz

YALÇIN, Cavit;

Kavimlerin Helakı, İstanbul: Vural Yay., 1995

YAZIR, Elmalılı M. Hamdi,

Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul: Eser Neşriyat, Tarihsiz

YILDIRIM, Celal;

Asrın Kur'an Tefsiri, İzmir: Akçağ Yay., Tarihsiz

YILMAZ, H. Kamil;

Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar, İstanbul: Ensar Neşr., 1994

YÜZGÜN, Arslan;

Türkiye'de Eşcinsellik, İstanbul: Hür Yüz Yay., 1986

ZEBİDÎ, Zeynü'd-Dîn Ahmed b. Ahmed b. Abdî'l-Latîf;

Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, (Terc.: Kamil Miras), Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1972

ZEMAHŞERÎ, Cadullah Mahmud b. Ömer

Keşşâf an Hakaiki Gavamizi't-Tenzil ve Uyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Te'vîl, Beyrut, Tarihsiz

ÖZET

Kur'an'da geçmiş topluluklar ve peygamberlerin başından geçen olayların anlatılmasına "Kıssa" denilmektedir. Kıssaların amacı; olaylardan ders alma, yapılabilecek muhtemel yanlışları görme ve bunlara karşı tedbir almaktır. Lut Kavmi kıssası da bu amaç doğrultusunda Kur'an'da anlatılmaktadır. Toplam 16 surede geçen 116 ayet bu konuyla ilgilidir.

Lut Kavmi milattan önce 2000'li yıllarda, bugünkü Lut Gölü'nün olduğu yerde yaşamıştır. En ünlü şehirleri Sodom ve Gomora'dır. Hz. Lut, İbrahim Peygamber'in yeğenidir ve ikisi çağdaşlardır. Bir süre amcasıyla birlikte yaşayan Lut Peygamber, sonradan Sodom ve Gomora'da yaşayan insanlara peygamberlik yapmak üzere gönderilmiştir.

Lut Kavmi, erkek eşcinselliği ile ünlü bir topluluktur. Tevrat ve İncil'den farklı olarak Kur'an'da onların bu özelliği ön plana çıkar. Tarihte o güne kadar görülmemiş aşırılıkta eşcinselliği uygulayan bu topluluk, Peygamberlerini dinlememiştir.

Aşırılık, beraberinde mutlaka bir bozulma getirir. İşte Lut kavmi de sosyal, psikolojik ve sağlık yönüyle bir bozulma yaşamıştır. Aynı zamanda ahlaki bir çöküntü de toplumda hüküm sürmektedir. Lut Peygamber, kavmini bu çöküntü ve bozulmadan kurtarmak için uğraş vermiş ama onlar peygamberlerinin bu önerilerini dinlemek bir yana Onu kovmakla tehdit etmişlerdir. Böyle direnmelerine karşı Hz. Lut kendilerini uyarmış ama onlar, "hadi geleceğini söylediğin azabı getir" diyerek azabı kendileri istemişlerdir.

Sonuçta, önce İbrahim Peygamber'e gelip kendisine bir oğlu olacağını müjdeleyen elçi melekler, ardından Lut Peygamber'e gelmişler ve azabın geldiğini bildirmişlerdir. Hz. İbrahim'in azabı geri döndürme çabaları sonuç vermemiş ve kavim, toplu bir şekilde helak olmuştur. Bu azaptan sadece Hz. Lut ve karısı dışındaki ailesi kurtulmuştur. Kur'an'ın gönderildiği dönemdeki Araplara bu kıssa anlatılarak onların ibret almaları ve benzeri bir hataya düşmemeleri öğütlenmektedir.

Tezde, Lut Kavminin yukarıda özetlenen yönleri ulaşılabildiğince detaylandırılmak suretiyle anlatılmıştır. Başta Kur'an olmak üzere Tevrat, İncil ve tarih kitaplarındaki rivayetler bu amaca yönelik olarak incelenmiş ve bir bütünlük içinde değerlendirilmiştir.

(SUMMARY)

Explanation of past communities and event of prophets are called "Anecdote" in the Qur'an. The aims of anecdotes are to take lesson from past, to foresee probable mistakes and to take precautions for them. The anecdote of Lout's tribe is explained for these aims too. 116 verse of Qur'an placed in 16 surah are related to this anecdote.

Lout's Tribe lived in a place, which there is the Lout Lake today, 2000 B.C. The most famous cities of them were Sodom and Gomora. Prophet Lout was nephew of Prophet İbrahim (Abraham), who is Lout's contemporary. Living with his uncle some period of time, Excellency Lout was sent to people living in Sodom and Gomora as a messenger.

Lout's Tribe is famous for their gayness. Unlike New and Old Testament, this feature is emphasised in the Qur'an. This society, never seen in the history until that time that they practised their ways on men instead of women extremely, did not obey their prophet's commands.

Debauchery absolutely brings a corruption together. Thus, Lout's Tribe lived a corruption in view of social, psychology and health. At the same time, a moral corruption was reigning in the society. Prophet Lout struggled to extricate his tribe from these corruptions but they threatened him to drive away instead of listening to their prophet's advices. In spite of their resistance, Excellency Lout warned them but they asked the torment by saying "bring us the torment which you told us before".

At last, envoy Angels, coming first to Prophet Abraham and giving him good news about having son, then come to Prophet Lout and told him that the torment would be executed soon. Excellency Abraham's struggles to stop the torment did not succeed and Lout's Tribe were destroyed. Only Excellency Lout and his family, except his wife, survived the destruction.

By telling this anecdote to Arabic people, living at the time when Qur'an was sent, it is advised to take a lesson and not to make a mistake like Lout's Tribe.

In this thesis, the aspects of Lout's Tribe summarized above are explained in detail. Mainly Qur'an, Old Testament, New Testament and rumours in the history books were examined carefully and appraised in full regarding the aim.